

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
ORGAAN VOOR DE MEDEDELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

15^E JAARGANG

WOENSDAG 22 OCTOBER 1930

No. 773

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN.
Algemeen Secretaris: Prof. Mr. Dr. G.-M. Verrijn Stuart.
ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN.

COMMISSIE VAN ADVIES:

Prof. Mr. D. van Blom; J. van Hasselt; Jhr. Mr. L. H. van Lennep; Mr. K. P. van der Mandele; Prof. Dr. N. J. Polak; Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van Welderen Baron Rengers; Prof. Mr. H. R. Ribbius; Jan Schilthuis; Mr. Q. J. Terpstra; Prof. Mr. F. de Vries.

Gedelegeerd lid: Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.
Redacteur-Secretaris: H. M. H. A. van der Valk.

Secretariaat: Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam.
Telefoon Nr. 35000. Postrekening 8408.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 23,— per jaar. Losse nummers 50 cents. Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage. Postchèque- en girorekening No. 6729.

21 OCTOBER 1930.

In den toestand van de geldmarkt kwam geen verandering. Het aanbod van geld bleef nog steeds overvloedig, zoodat bijv. Callgeld vrijwel onplaatsbaar was. Voorzover er verhandeld werd, werd voor $\frac{1}{2}$ pCt. afgedaan. Ook voor wissels was er ruimschoots geld voorhanden. De rente liep dan ook nog verder terug en voor $1\frac{1}{2}$ pCt. werd afgedaan. Daarna werden geldgevers echter wat meer terughoudend, zoodat Vrijdag de rente weder op $1\frac{1}{2}$ pCt. kwam. Deze stijging was echter slechts van zeer korten duur en alleen te beschouwen als een lichte reactie, want gisteren werd weder voor $1\frac{1}{16}$ pCt. verhandeld. Ook de prolongatie liep verder terug en kwam op $1\frac{1}{4}$ pCt.

* * *

De Minister van Financiën heeft de inschrijving opengesteld op schatkistpapier op Donderdag 23 Oct. a.s. Aangeboden worden weder drie en zes-maands-promessen en jaarbiljetten tot een totaalbedrag van f 55 miljoen. De jaarbiljetten ditmaal tegen een rentevoet van $3\frac{1}{2}$ pCt.

* * *

Op de balans van De Nederlandsche Bank vertoont de post binnenlandsche wissels een vermindering van f 400.000. De beleeningen geven een stijging van f 1,3 miljoen te zien. Het renteloos voorschot aan het Rijk daalde met f 250.000.

De goudvoorraad der Bank vertoont een verdere stijging, met een bedrag van f 10 miljoen. De zilvervoorraad klom met f 300.000. De post papier op het buitenland vermeerderde met f 150.000, terwijl de diverse rekeningen op de actiefzijde der balans een daling van f 9,2 miljoen te aanschouwen geven.

De biljettencirculatie verminderde met f 9,8 miljoen. De rekening-courant-saldi bedragen f 11,5 miljoen meer dan verleden week. Het beschikbaar metaalsaldo steeg met f 9,6 miljoen. Het dekkingspercentage is ruim $51\frac{1}{2}$.

In de achter ons liggende week is er op de wisselmarkt een algemeene verbetering waar te nemen geweest. Het zeer overvloedige geld heeft de koersen naar boven gedreven, terwijl de opklaring van den politieken toestand in Duitschland daarenboven er krachtig toe bijdroeg om hier de Mark te doen stijgen. Van 58.97 kwam de koers op 59.18; het Pond liep in Berlijn van 20.44 $\frac{1}{2}$ op 20.39 $\frac{1}{4}$ terug, terwijl de Dollar daar van 4.2065 tot op 4.1975 daalde. Het Pond is hier van 12.05 $\frac{5}{8}$ op 12.07 gekomen; slot 12.06 $\frac{1}{4}$; Dollars 2.4820—2.4830. (Dollars tegen Ponden 4.8610 na 4.8580). Fransche Francs stegen van 9.72 $\frac{1}{4}$ op 9.74 $\frac{1}{4}$ (Ponden tegen Francs 123.83 $\frac{1}{2}$). Belg's 34.60—34.64—34.62 $\frac{1}{2}$. Zwitsersche Francs 48.20—48.24—48.20. Zeer gezocht was op het laatst de Spaansche Peseta; van 24.50 liep de koers aanvankelijk op 23.70 terug om de week op 25.80 biedend te eindigen. Argentijnsche Pesos waren ook eerst steef aangeboden. In Londen liep de prijs tot op 36 d. terug, waarna — toen het bericht over de goud-exporten bekend werd — een verbetering tot 38 $\frac{1}{4}$ d. volgde, wat hier op een pariteit van ca. 85 $\frac{1}{2}$ uitkomt. Voor Braziliaansche Milreis is nog geen noteering te krijgen. Yen 1.23. Canada 2.48 $\frac{1}{2}$.

De ruime geldmarkt is hier oorzaak geweest, dat termijn-Ponden en Dollars tegen contant sterk waren aangeboden. Waar bij een dergelijken lagen Pondenkoers gewoonlijk een agio wordt genoteerd, deden 1 en 3 maands Ponden nu resp. $\frac{1}{2}$ — $\frac{3}{8}$ en $\frac{13}{16}$ — $\frac{11}{16}$ c. disagio, terwijl Dollars op deze termijnen 6—4 en 11—9 punten onder den kassa-prijs werden verhandeld. Gezien de plotselinge verheffing van den Markenkoers was het aanvankelijk moeilijk een termijn-noteering te krijgen; tenslotte waren 1 en 3 maands ca. 8—6 en 26—24 c. onder contant.

LONDEN, 20 OCTOBER 1930.

De geldmarkt blijft in de uiterst gemakkelijke stemming volharden. De stagnatie in industrie en handel maken belangrijke bedragen vrij, waarvoor thans geen of weinig emplooi is en die derhalve den overvloed in de markt helpen vergrooten. Wel was verleden week voor enkele dagen eenige meerdere vraag merkbaar in verband met de groote inschrijvingen op de nieuwe korte 6 pCt. India Loan 1935/37, doch dit was slechts van voorbijgaanden aard en vermocht bovendien geen belangrijken invloed te maken op het interest percentage voor dagelijksch geld.

Disconto bleef dientengevolge zwak en noteert nu $2\frac{1}{2}$ pCt. met zaken van weinig omvang op $2\frac{3}{16}$.

De Bank van Engeland zal in de eerstvolgende weken nog £ 2 miljoen uit Australië ontvangen.

Nu het crediet van \$ 125 miljoen aan Duitschland zijn beslag heeft gekregen, lijkt het niet onmogelijk, dat Berlijn een deel van het onlangs verloren goud weder tot zich zal trekken. Daaraan moeten dan niet onbelangrijke wijzigingen in de wisselkoersen voorafgaan.

NIEUWE INSCHRIJVING GROOTBOEK.

Bij Koninklijke boodschap van 3 Juli 1930 is aan de Tweede Kamer der Staten Generaal het ontwerp aangeboden van een wet, ten doel hebbend de Regeering te machtigen 3 pCt. inschrijvingen Grootboek, voorloopig tot een bedrag van f 60.000.000, ineens of bij gedeelten, aan de meest biedenden te verkoopen.

In de Memorie van Toelichting wijst de Minister van Financiën er op, dat voor belegging van gelden van minderjarigen, stichtingen, enz. steeds inschrijvingen Grootboek gevraagd worden en dat door amortisatie na inkoop het beschikbare bedrag den laatsten tijd is afgenomen. Het verdient dus aanbeveling, aldus de Memorie van Toelichting, nieuwe inschrijving te creëren.

Bezien wij de onderstaande cijfers, dan is inderdaad achteruitgang te constateeren. Ter vergelijking met 1914 is bij de inschrijvingen het uitstaande bedrag aan Grootboekobligatiën opgeteld.

	1 Jan. 1914	1 Jan. 1921	1 Jan. 1930
2½% inschrijving	f 585.348.300	f 564.012.150	f 529.617.900
3% „	„ 318.657.350	„ 334.856.250	„ 284.152.100
3½% „	„ 21.781.950	„ 24.851.350	„ 24.905.150
	<u>f 925.787.600</u>	<u>f 923.719.750</u>	<u>f 838.675.150</u>

Het is merkwaardig, dat de daling zich vrijwel uitsluitend tot de laatste negen jaar bepaalt. Bij de 3½ pCt. inschrijving is zelfs stijging te constateeren. Neemt men de 3 pCt. en 3½ obligatiën mede in aanmerking, dan blijkt de teruggang veel grooter te zijn.

	1 Jan. 1914	1 Jan. 1921	1 Jan. 1930
2½% „	f 585.348.300	f 564.012.150	f 529.617.900
3% „	„ 511.743.850	„ 489.976.250	„ 380.823.900
3½% „	„ 51.312.650	„ 45.367.550	„ 39.487.800
	<u>f 1.148.404.800</u>	<u>f 1.099.355.950</u>	<u>f 949.929.600</u>

Het 2½ pCt. type is dus bijna 10 pCt., de 3 pCt. schuld met ongeveer 26 pCt. en de 3½ pCt. leening met circa 24 pCt. verminderd.

Deze uiteenlopende percentages hangen voornamelijk met de aflossingsverplichtingen van den Staat samen.

Bij de wet van 27 September 1841, gewijzigd bij de wet van 11 Januari 1913, is de aflossing van de Grootboekinschrijvingen geregeld. Ten minste f 1.000.000 en ten hoogste f 2.000.000 moet de staat jaarlijks aan inkoop besteden; hij is daarbij vrij in de keus tusschen 2½, 3 en 3½ pCt. inschrijvingen en obligatiën.

Bij de uitgifte van de 3½ pCt. leening bepaalde de wet van 31 December 1910, dat jaarlijks op de begroting der staatsuitgaven voor inkoop van inschrijvingen in een der Grootboeken der Nationale Schuld, of voor inkoop van 3 pCt. of 3½ pCt. rentegevende schuldbekentenissen of voor aflossing van 3½ pCt. rentegevende schuldbekentenissen voor haar nominaal bedrag, eene som moet worden uitgetrokken ten beloope van 1 pCt. van het geheele bedrag der krachtens voornoemde wet in het leven geroepen schuld, vermeerderd met het bedrag der door deze inkoop en aflossing vrijgevallen rente. De bevoegdheid tot versterkte aflossing is den Staat voorbehouden.

Hieruit blijkt dus, dat bij inkoop de Staat niet aan het 3½ pCt. type is gebonden; hij mag ook 3 pCt. schuld daarvoor gebruiken; alleen in geval van aflossing voor het nominaal bedrag is hij verplicht zich tot het 3½ pCt. type te bepalen; dit geval zal zich voordoen, zoodra de koers boven pari stijgt, hetgeen wellicht in de niet ver verwijderde toekomst zal geschieden; de koers is thans 96 pCt.

Bij de 3 pCt. leeningen van 1895, 1898, 1899 en 1905 zijn soortgelijke bepalingen gemaakt; alleen is bij de eerste leening het aanvangcijfer op $\frac{35}{100}$ ten honderd gesteld, en verder mag *alleen* 3 pCt. schuld ingekocht worden, hetzij obligatiën van deze leeningen, hetzij Grootboekinschrijvingen (de obligatiën mogen trouwens in inschrijving omgezet worden).

Deze bepalingen brengen mede, dat thans voor tenminste zeven en een half miljoen gulden reëel aan

INHOUD.

Blz.

NIEUWE INSCHRIJVING GROOTBOEK door <i>Jhr. Mr. L. H. van Lennep</i>	934	
Plannen tot verbetering van de suikerpositie door <i>A. Volz</i>	935	
De Rijksmiddelen	935	
BUITENLANDSCHE MEDEWERKING:		
Het congres van den „Verein für Sozialpolitik“ in Königsbergen (Behandeling der agrarische crisis) door <i>Mej. Dr. J. van Anrooy</i>	937	
De Britsche Rijksconferentie door <i>Prof. Dr. P. Geyl</i>	940	
AANTEEKENINGEN:		
Fondsvorming bij de Sociale Verzekering	942	
Indexcijfers van scheepsvrachten	944	
BOEKAANKONDIGINGEN:		
Dr. Kurt Gloger: Konjunktur-Beobachtung in Unternehmung und Unternehmerverbänden;		
Dr. Paul Deutsch: Konjunktur und Unternehmung	944	
OVERZICHT VAN TIJDSCHRIFTEN	945	
MAANDCIJFERS:		
Conjunctuurgegevens betreffende Groot-Brittannië ..	946	
Resultaat van de rondvraag van de Internationale Vereeniging voor de Suikerstatistiek	947	
Emissies in September 1930	947	
Bank voor Internationale Betalingen	948	
Giro-omzet bij De Nederlandsche Bank	948	
Posthèque- en Girodienst	948	
Giro-kantoor der gemeente Amsterdam	948	
Rijkspostspaarbank	948	
Productie der Steenkolen-, Bruinkolen- en Zoutmijnen ..	948	
Posterijen, Telegrafie en Telefonie	949	
Overzicht der Rijksmiddelen	949	
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	949-956	
Geldkoersen.	Bankstaten.	Verkeerswezen.
Wisselkoersen.	Goederenhandel.	

3 pCt. schuld moet worden ingekocht, dus bij den tegenwoordigen koers voor nominaal ruim f 9.000.000.

Krachtens de bepalingen van de 3½ pCt. leening moet thans jaarlijks reëel voor ongeveer f 1.100.000 worden ingekocht. De bedragen, die werkelijk ingekocht worden, wisselen in de verschillende jaren vrij sterk, (bijv. in 1920 f 1.454.000, 1921 f 579.000, 1922 f 639.000, 1923 f 1.722.000, 1924 f 731.000) hetgeen natuurlijk met de onderlinge koersverhoudingen samenhangt.

Een regelmatige inkoop van ongeveer 12 miljoen gulden nominaal 2½, 3 en 3½ pCt. schuld kan niet nalaten een koersstijging te bevorderen. Temeer klemt dit, omdat het beschikbare materiaal uiteraard niet groot kan wezen. Wanneer men de verdeling der Grootboek-inschrijvingen naar de rubrieken nagaat, blijken die op naam van publiekrechtelijke instellingen, kerkgenootschappen, stichtingen, minderjarigen, onder curateele gestelden, met vruchtgebruik bezwaarde kapitalen en dergelijke vrij stationnair te zijn. Voor inkoop blijven buiten de obligatiën over: de certificaten der administratiekantoren, die daarna geroyeerd kunnen worden en „alle overige“ inschrijvingen; deze zijn dan ook resp. van 148 miljoen tot 100 miljoen (einde 1929) en van 169 miljoen tot 104 miljoen (einde 1928) gedaald; de obligatiën zijn van f 222 miljoen tot f 111 miljoen teruggegaan.

Uit deze cijfers blijkt wel, dat het beschikbare materiaal sterk afneemt, en wij gelooven dan ook, dat de Regeering het in den aanvang genoemde wetsontwerp mede heeft ingediend om het voor amortisatie beschikbare materiaal uit te breiden.

Dit moge voor de schuleischers van den Staat niet aangenaam zijn, aangezien een verdere koersstijging daardoor geremd wordt, zij zouden er weinig tegen kunnen inbrengen, ware het niet, dat bij het onderhavige wetsontwerp de Regeering voorstelt om 3 pCt. schuld te creëren en om de aflossing, die in veertig gelijke jaarlijksche termijnen zal geschieden, niet te beperken tot de 3 pCt. schuld, maar vrijheid te geven daarvoor eventueel ook 2½ en/of 3½ pCt. schuld in te koop.

Het komt ons voor, dat hierdoor de rechten van houders van obligatiën der leeningen 1895, 1898, 1899 en 1905 aangetast worden. Zij hebben op een zeker aflossingspercentage in verhouding tot de ge-

heele 3 pCt. schuld gerekend en nu er nieuwe 3 pCt. schuld gecreëerd wordt, zal dit lager worden, wanneer de Staat niet 3 pCt. schuld terugkoopt doch hiervoor bijvoorbeeld 2½ pCt. inschrijving delgt, waarvan een veel grooter bedrag uitstaat.

Artikel 177 van de Grondwet luidt: „De verbintenissen van den Staat jegens zijne schuldeischers worden gewaarborgd. De schuld wordt jaarlijks in overweging genomen ter bevordering der belangen van de schuldeischers van den Staat.”

Men moge van deze aan de tierceering herinnerende bepaling de eerste helft vrij overbodig achten en om het tweede gedeelte glimlachen, rekening zal men er toch mee dienen te houden.

Bij de behandeling in 1912 in de Eerste Kamer van het ontwerp tot wijziging van de wet van 27 September 1841 heeft Mr. van Nierop er met nadruk op gewezen, dat het voor den Staat zeer gevaarlijk was zich bij de aflossingsvoorwaarden te sterk te binden, aangezien men hierop later nooit meer kon terugkomen.

De Staat heeft zich bij de leeningwetten van 1895, 1898, 1899 en 1905 te sterk gebonden; dit moge te betreuren zijn, hij heeft niet het recht te trachten ten detrimente van zijn schuldeischers langs een omweg van zijn verplichtingen af te komen.

In het thans ingediende ontwerp van wet worden dus voorgesteld in stede van het 3 pCt. type 2½ pCt. inschrijving te creëren. Dan zal de verplichte jaarlijksche amortisatie der 3 pCt. schuld wel meer gaan kosten, maar den Staat kan dan geen blaam van de zijde zijner schuldeischers treffen.

L. H. VAN LENNEP.

PLANNEN TOT VERBETERING VAN DE SUIKERPOSITIE.

Toen tegen het einde der laatste maand suikerprijzen na eene lang aanhoudende daling op eene prijsbasis waren aangeland, waarop elke producent zonder hooge Regeeringsbescherming veel geld moest verliezen, namen de onderhandelingen tusschen suikerproducenten op Cuba en Amerikaansche bankiers, die belang hadden bij de Cubaansche suikercultuur, vasteren vorm aan. Er was reeds eerder sprake geweest van een limiteeren van den invoer van Cuba-suiker in de Vereenigde Staten tot niet boven 2.800.000 tons, doch het surplus van den oogst zoude dan tot best mogelijke prijzen naar elders — hoofdzakelijk Europa — verkocht moeten worden, waardoor de wereldprijs van suiker zeker niet gebaat zoude zijn. Door eene commissie van Amerikaansche bankiers onder voorzitterschap van Chadbourne werd toen het plan ontwikkeld, om 1½ miljoen tons Cuba-suiker te financieren en over een tijdvak van 5 jaren verdeeld aan de markt te brengen. Naar verluidt, wil men daaraan de conditie verbinden, dat de volgende Cubaoogst niet grooter dan 3½ of zelfs 3 miljoen tons wordt en zal een beroep worden gedaan op andere groote suikerproducenten — Europa en Java — om hunne medewerking in den een of anderen vorm te verleenen.

De vraag zal zich nu bij velen voordoen, of een dergelijk tijdelijk onttrekken aan de markt van 1½ miljoen tons suiker economisch juist en praktisch aanbevelenswaard is, gezien de resultaten van dergelijke maatregelen bij andere producten. Bij de beoordeeling dezer kwestie hangt veel af van de wijze, hoe dit kwantum geblokkeerd en geleidelijk aan de markt gebracht wordt. Een eerste vereischte zoude zijn, dat de blokkeering definitief is en de kans wordt uitgesloten, dat het lichaam, dat de zeggingskracht over dezen voorraad heeft, plotseling wordt ontbonden, zooals dit in het voorjaar met den „single seller” op Cuba gebeurd is. Had de „single seller” zich toen nog een of twee maanden kunnen houden, in welk tijdperk de concurrentie van vrije suiker in Amerika zeer verminderd en Amerika op den inkoop van Cubasui-

ker aangewezen was geworden, dan hadden suikerprijzen geen verdere daling behoeven te ondergaan. Niets werkt zoo nerveus en deprimeerend op koopers en den handel in het algemeen als de mogelijkheid, dat groote voorraden plotseling op de markt geworpen zouden kunnen worden.

Aannemend echter, dat deze klip omzeild kan worden en een krachtig lichaam gecreëerd wordt, dat den voorraad vast houdt en slechts geleidelijk afstoot, dan nog kan het doelmatige van een dergelijk onttrekken aan de markt van een groot kwantum suiker verschillend worden beoordeeld, tenzij gelijktijdig eene restrictie van de oogsten plaats heeft. Zonder deze restrictie toch kan het door de onttrekking kunstmatig verhoogde prijspeil allicht leiden tot uitbreiding van den aanplant in verschillende landen en wat moet dan met den geblokkeerden voorraad gebeuren? Eene restrictie is ten opzichte van het artikel suiker buitendien gemakkelijker door te voeren dan bijv. bij rubber, omdat suiker in de meeste landen — in elk geval in alle bietsuiker-landen — een éénjarig product is. Het is dan ook begrijpelijk, dat de Amerikaansche commissie aan de bereidwilligheid tot langdurige financiering van een dergelijk groot kwantum de conditie wil verbinden van vermindering van den volgende oogst.

Veel zal afhangen van de houding, die de groote Europeesche bietsuiker-landen en Java zullen aannemen tegenover eventueele voorstellen van de commissie Chadbourne. Het lijkt wel waarschijnlijk, dat landen als Duitschland en Tsjecho-Slowakije voor eene inkrumping van den a.s. uitzaai te vinden zullen zijn, doch voor Java is de positie in dat opzicht veel moeilijker. Wellicht zoude Java echter blijk kunnen geven van zijne bereidwilligheid tot medewerking door van zijn oogst ongeveer een half miljoen tons eveneens te blokkeeren, resp. den verkoop daarvan over een tijdvak van verschillende jaren te verdeelen.

Het spreekt vanzelf, dat suiker nooit meerdere jaren opgeslagen kan blijven liggen. Bij het binnenkomen van den nieuwen oogst zouden dus de oude voorraden verkocht en door nieuwe suiker geremplaceerd moeten worden.

A. V.

DE RIJKSMIDDELEN.

In dit nummer treft men aan het gebruikelijke overzicht van de opbrengst der Rijksmiddelen over de maand September 1930, afzonderlijk en vereenigd met die der vorige maanden, in vergelijking gebracht met de raming van dat jaar en de opbrengst over dezelfde tijdvakken van 1929.

De gewone middelen brachten in de afgelopen maand f 40.808.300 op tegen f 40.041.000 in September 1929 en vertoonen mitsdien een vooruitgang van f 767.200. De totale opbrengst overtrof voorts de raming met een bedrag van f 425.300.

De totaal-opbrengst over de eerste negen maanden van dit jaar bedroeg f 380.310.500 d.i. f 6.530.400 meer dan in hetzelfde tijdvak van het vorige jaar. Ook de raming werd in genoemde periode overschreden en wel met f 16.864.200.

In vergelijking met de overeenkomstige maand van het vorig jaar, vertoonen in September jl. de inkomstenbelasting, de vermogensbelasting, de zout-, de gedistilleerd-, de suiker- en de tabaksaccijns, en de domeinen, wegen en vaarten een hooger opbrengstcijfer. Daarentegen brachten minder op de grondbelasting, de personeele belasting, de dividend- en tantiëmebelasting, de rechten op den invoer, het statistiekrecht, de geslacht-, de wijn- en de bieraccijns, de belasting op gouden en zilveren werken, de rechten en boeten van zegel, de rechten en boeten van registratie, de rechten en boeten van successie, van overgang bij overlijden en van schenking en de loods-gelden. Over het algemeen genomen was de loop der middelen verre van bevredigend. Weliswaar kwam in

totaal ruim f 767.000.— meer binnen dan in September 1929, doch dit voordeelig verschil was in hoofdzaak te danken aan den suikeraccijns, die door een bijzondere reden het nog nimmer bereikte bedrag van f 7.144.000 opleverde of bijna f 2½ miljoen meer dan in het vorige jaar. Zonder dezen meevaller zou een teruggang van ruim f 1.7 miljoen te constateeren zijn geweest.

Evenals de vorige maand vertoonde de grondbelasting een vermindering in opbrengst. Het decrees beliep f 33.900. Neemt men evenwel in aanmerking, dat de eerste maanden van het jaar bijzonder ruime ontvangsten hebben opgeleverd, dan mag aan dezen, overigens niet belangrijken teruggang niet te veel beteekenis worden gehecht. Gerekend over negen maanden valt een vergelijking in het voordeel van 1930 uit. In totaal kwam f 693.700 binnen boven de opbrengst van hetzelfde tijdvak van het vorige jaar. Nauwkeuriger analyse der cijfers toont aan, dat het sneller tempo van invordering hierin een rol heeft gespeeld. Dat 9/12 der raming met f 3.570.500 werd overtroffen zegt minder, daar de laatste maanden van het jaar voor dit middel niet zeer gunstig zijn.

Ook de personeele belasting kon de opbrengst van September 1929 niet halen, doch gaf een lagere ontvangst van f 731.800. Op zichzelf beschouwd was de inkomst der afgelopen maand niet ongunstig, t.w. f 954.800 boven de gemiddelde maandraming, een voor de maand September overigens normaal verschijnsel. Bovendien moet worden bedacht, dat de opbrengst van September 1929 aan den hoogen kant was. Over het geheel maakt deze belasting op den middenstaat een goed figuur. Gerekend over negen maanden kwam f 1.192.100 meer binnen dan in de gelijknamige maanden van het vorige jaar. De raming werd in genoemd tijdvak met f 2.514.100 overschreden. Ook hier is de vluigere kolierbewerking een factor van beteekenis; de aanslagen van het loopende jaar worden vroeger ontvangen dan het vorige jaar.

De inkomstenbelasting gaf in de afgelopen maand een niet onbelangrijk accres (van f 757.500). Daarentegen bleef de opbrengst f 1.637.300 beneden de gemiddelde maandraming. Dank zij de ruime baten, die in de vorige maanden konden worden geboekt, kon de inkomstenbelasting zich tot dusver goed op peil handhaven, wat in de gegeven omstandigheden bevredigend mag worden genoemd. In het tijdvak Januari t/m September werd een surplus van f 5.243.100 geïnd boven de ontvangsten van de eerste negen maanden van 1929, terwijl ten opzichte van de raming een voorsprong van f 5.191.900 werd verkregen. Bij vergelijking van de ontvangsten over de eerste negen maanden van 1929 en 1930 blijkt, dat de bedragen als volgt over de verschillende dienstjaren kunnen worden verdeeld:

	Jan. t/m. Sept. 1929	Jan. t/m. Sept. 1930
1926/27....	f 458.000	—
1927/28....	" 1.722.500	f 260.300
1928/29....	" 52.494.500	" 1.069.000
1929/30....	" 5.273.700	" 57.376.200
1930/31....	—	" 6.486.300
Totaal ..	f 59.948.700	f 65.191.800

Blijkens de hier gegeven cijfers is de stijging ook bij dit middel ten deele toe te schrijven aan de vluigere invordering. De vooruitgang zit voornamelijk in de nieuwe belastingjaren. Niettemin moet worden vastgesteld, dat de economische depressie zich in de inkomstenbelasting nog niet weerspiegelt, hetgeen niet behoeft te bevreemden, daar de geïnde bedragen op in het verleden genoten inkomsten berusten.

Ook de vermogensbelasting gaf opnieuw een hogere opbrengst. De toeneming bedroeg niet minder dan f 1.13.800, waardoor het voor de maand September hooge bedrag van f 776.700 werd ontvangen. Gezien de omstandigheid, dat ook de vorige maanden van het jaar voordeelig waren, behoeft het niet te bevreemden, dat de hier besproken belasting op den

middenstaat een goeden indruk geeft. Gerekend over negen maanden werd de opbrengst van het vorige jaar met f 784.000 en het evenredig deel der raming met f 367.200 overschreden. Ook bij dit middel is de stijging toe te schrijven aan hogere ontvangsten op den loopenden dienst.

De dividend- en tantiëmebelasting gaf opnieuw een decrees te zien en wel van f 359.700. Bij dezen post doet de ongunst der tijden zich wel bijzonder gevoelen, en het is de vraag, of dit in den eerstvolgenden tijd-nog niet sterker tot uiting zal komen. Weliswaar komt de dividend- en tantiëmebelasting op onregelmatige wijze binnen en schijnt bij het uitreiken der aanslagen eenige achterstand te zijn ontstaan, doch daartegenover staat, dat tot dusver reeds f 2.593.700 minder werd geboekt dan in hetzelfde tijdvak van 1929. Dat ¼ der raming met f 849.200 werd overtroffen behoeft nog niet als een gunstig verschijnsel te worden aangemerkt; immers de meeste dividenduitkeeringen hebben omstreeks de helft van het jaar plaats en in de laatste maanden van het jaar wordt de gemiddelde maandraming dan ook nimmer bereikt. De achteruitgang mag zeker goeddeels op rekening van geringere dividenduitkeeringen door verschillende Indische cultuurondernemingen worden gesteld.

Ook de invoerrechten deden in de afgelopen maand minder in de schatkist vloeien. De teruggang beliep f 26.600 en wijst op een daling van den import, zoowel voor wat betreft de hoeveelheid als de waarde per eenheid. De mindere opbrengst is dus voor een deel terug te voeren tot de algemeene daling van het prijsniveau. Schijnbaar maakt voor wat dit middel betreft de middenstaat over de eerste deze negen maanden een beter figuur. Immers in dien tijd werd f 1.137.400 meer ontvangen dan in dezelfde periode van het vorige jaar, terwijl de raming met f 2.264.700 werd overtroffen. Dit gunstig resultaat is echter aan de ruime baten, welke de eerste maanden van het jaar opleverden, te danken, waarbij bovendien valt te bedenken, dat de eerste maanden van 1929 lage opbrengsten gaven tijdens de vorstperiode. Ook het statistiekrecht liep weer in opbrengst terug (thans met f 55.300). De loop van dit middel is teleurstellend. Gerekend over negen maanden bedroeg de teruggang f 357.400. Ook de raming werd niet gehaald; het naideelig verschil beliep f 257.100. De heerschende malaise is hier de aanwijsbare oorzaak.

Van de accijnzen vertoonde de zoutaccijns een stijging van f 54.600, terwijl de gemiddelde maandraming met f 29.200 werd overtroffen. Daarentegen gaf de geslachtaccijns opnieuw een daling te zien (van f 132.800), vermoedelijk wegens meerderen invoer van buitenlandsch versch vleesch, waarvan wel invoerrecht doch geen accijns wordt betaald. Ook op zichzelf beschouwd was de opbrengst der afgelopen maand niet hoog, nl. f 10.600 minder dan de gemiddelde maandraming. De wijnaccijns wees een lagere opbrengst aan van f 29.000. Dit middel blijft tot dusver bij de verwachting ten achter; in het loopende jaar werd in negen maanden f 62.900 minder ontvangen dan in het voorafgaande. Daarentegen leverde de gedistilleerdaccijns een surplus van f 179.400, hoewel het aantal betaaldagen van den crediettermijn even groot was als het vorige jaar. De a.s. accijnsverhoging werpt vermoedelijk haar schaduw vooruit. In de eerste negen maanden kwam f 908.500 meer binnen dan in het vorige jaar. Daarentegen bleef de ontvangst f 1.209.200 bij ¼ der raming ten achter. De bieraccijns liep in opbrengst terug (met f 109.300), waartegenover echter moet worden geconstateerd, dat verschillende der voorafgaande maanden ruime baten hebben opgeleverd; vermoedelijk staat de teruggang in de vorige maand in verband met den vochtigen zomer. Bijzonder trekt de suikeraccijns de aandacht, die f 7.144.000 opleverde tegen f 4.675.700 in September 1929 en daarmee een record-cijfer bereikte. De stijging is een gevolg van de sterk vermeerderde af-

levering in Juli jl. in verband met het wetsontwerp tot heffing van een compenseerend invoerrecht (voor de betaling wordt 2 maanden credit verstrekt). Eindelijk de tabakaccijns, die een accres van f 253.500 aanvees, waarin het toenemend verbruik van rookartikelen, met name van sigaretten, tot uitdrukking komt. Eene vergelijking van de opbrengsten der accijzen over de eerste drie kwartalen van 1930 met die van 1929 en met de raming leidt tot het volgend resultaat:

	Opbrengst 9 m. 1929	Opbrengst 9 m. 1930	Raming 9 m. 1930
Zout	f 1.415.800	f 1.620.700	f 1.350.000
Geslacht	„ 9.030.900	„ 8.699.000	„ 9.000.000
Wijn	„ 2.042.000	„ 1.979.000	„ 2.025.000
Gedistilleerd ..	„ 25.632.300	„ 26.540.800	„ 27.750.000
Bier.....	„ 10.825.600	„ 11.686.100	„ 11.250.000
Suiker	„ 35.797.400	„ 41.737.000	„ 35.850.000
Tabak	„ 19.773.600	„ 21.535.800	„ 19.500.000

De belasting op gouden en zilveren werken bracht f 6.300 minder op; over negen maanden bedroeg de vooruitgang echter f 33.000.

De middelen, die meer in rechtstreeksch verband met het zakenleven staan, vertoonden een dalend opbrengstcijfer. De zegelrechten liepen terug met f 521.200, gevolg van de malaise in zaken, voornamelijk van den effectenhandel (de beursbelasting bracht f 578.000 minder op). Een nog treuriger beeld vertoonden de registratierechten, die met f 911.100 in opbrengst terugliepen en slechts f 1.184.300 voor de schatkist opleverden. Men moet tot September 1922 teruggaan om een dergelijk laag cijfer voor dit middel te vinden. De dalende conjunctuur doet zich hier al bijzonder sterk gevoelen door minder overdrachten van vast goed, minder plaatsing van kapitaal door naamloze vennootschappen, enz. Voor de vergelijking van de opbrengsten over de eerste negen maanden moge worden verwezen naar onderstaand staatje:

	Opbrengst 9 m. 1929	Opbrengst 9 m. 1930	Raming 9 m. 1930
Zegelrechten.....	f 20.995.600	f 18.982.600	f 19.875.000
Registratierechten.	„ 24.495.900	„ 18.742.400	„ 22.500.000

De successierechten daalden met f 249.300. Over negen maanden bedroeg de teruggang f 1.731.300. De mindere opbrengst is vermoedelijk toe te schrijven aan de daling van de geldswaarde van effecten en van de verkoopwaarde van andere zaken. Merkwaardig is, dat $\frac{1}{2}$ der raming toch nog met f 128.200 werd overschreden.

De domeinen verschaften f 148.300 meer door toevallige omstandigheden, terwijl de loodsgelden f 41.700 minder oprachten. Gerekend over negen maanden kwam reeds f 106.900 minder aan loodsgelden binnen dan in het vorige jaar. Ook dit is weer een teeken van den ongunstigen economischen toestand.

De inkomsten van het „Leeningfonds 1914” daalden van f 5.759.300 tot f 4.514.400. Van laatstgenoemd bedrag was bijna f 1.650.000 aan de Verdedigingsbelasting te danken. Gerekend over negen maanden viel een vermindering van f 3.806.700 waar te nemen. Aan zegelrechten van buitenlandsche effecten werd in dien tijd f 195.500 méér ontvangen, hetgeen op een meerderen invoer van buitenlandsche fondsen wijst.

Voor het „Wegenfonds” kwam in de afgelopen maand f 555.500 binnen tegen f 505.000 in September 1929. Van eerstgenoemd bedrag komt f 449.900 op rekening van de wegenbelasting, terwijl de rest of f 105.500 wordt bijgedragen door de rijwielbelasting. In de eerste negen maanden kwam het Wegenfonds ten goede f 16.001.100, waarvan f 9.269.400 wegenbelasting en f 6.732.000 rijwielbelasting. In het vorige jaar bedroegen de beide laatstgenoemde opbrengstcijfers respectievelijk f 7.975.400 en f 6.421.000.

BUITENLANDSCHE MEDEWERKING.

HET CONGRES VAN DEN „VEREIN FÜR SOZIALPOLITIK”, IN KÖNIGSBERGEN.

Behandeling der agrarische crisis.

Mej. Dr. Josephine van Anrooy te Zürich schrijft ons:

De Verein für Sozialpolitik heeft voor haar congres in de hoofdstad van Oost-Pruisen aan zijn leden een viertal vrij omvangrijke boekdeelen over „Die Vererbung des ländlichen Grundbesitzes” in binnen- en buitenland voorgelegd.

Echter, reeds toen het Bestuur dit onderwerp ter behandeling stelde, werd het waarschijnlijk geacht, dat de algemeene vergadering zich niet tot de bespreking van een speciaal probleem zou wenschen te beperken. En wat men in het voorjaar 1929 reeds vermoedde, lag in het najaar 1930 nog meer voor de hand: de problemen Anerbenrecht en Freiteilbarkeit keken wel een enkelen keer schuchter om den hoek, moesten zich echter verder met een korte en knappe samenvatting van de hoofdresultaten van het onderzoek door Prof. von Dietze uit Jena beperken. Voor het overige stond de groote landbouwcrisis in het middelpunt, en niet alleen de aard van het onderwerp, maar bovendien nog een bijzondere omstandigheid, leidden ertoe, dat er geen staketsel om de speciale Oost-Duitsche zorgen gezet kon worden, maar het volle licht in de eerste plaats op de groote veranderingen en de convulsies op de wereldmarkt, en slechts secundair op de bijzondere moeilijkheden van het Oosten van het Duitse Rijk viel.

Het was onvermijdelijk, dat daardoor de beschouwers der algemeene problemen en de practici uit den landbouw zelf een beetje langs elkaar heen gleden en dat deze laatsten op den éénen dag, die voor de „Agrarnot” gereserveerd was, te kort kwamen. Dat was jammer. Want het doet den *beschouwers* der economische problemen zoo goed, te luisteren naar de belevingen en ervaringen van hen, voor wie deze vraagstukken in den felsten zin van het woord levens- en bestaansproblemen zijn; er zich juist op dit bijzondere gebied telkens van te doordringen, dat alle aanpassing, verandering, omzetting, — in *alle* oude landen, maar toch wel in het bijzonder in deze en andere, in geen enkel opzicht begunstigde streken — problemen op zeer langen termijn zijn. Al te snel is hier mogelijk: een wegzakken in de richting der extensivering en verwaarloozing eener, en het wegvloeien van menschen anderzijds. Al het andere, rationaliseering en intensivering, nederzetting, coöperatie op ieder gebied, kortom alles, wat in het algemeen belang bevorderd moet worden, is nergens, maar hier zeker niet, uit den grond te stampen. En of de tijd nog voldoende is, of men het kan uitzingen, dat is de bange vraag der menschen in het bedrijf, waarachter zeer veel teleurstelling, angst voor de toekomst, misère verborgen is.

Wie dit reeds lang heeft begrepen, wie nu ook nog in de verschillende deelen van Oostpruisen goed zijn oogen heeft opengezet, ook in die bedrijven, waar de richting van den akkerbouw reeds van rogge-haver tot tarwe-gerst, en het zwaartepunt in toenemende mate naar de veehouderij is verplaatst, maar er in den geest andere streken naast zet, waar deze groote veranderingen (zij het in verband met bodem en klimaat, zij het met sociaal-economische omstandigheden en bovendien bij de geweldige gedrukte prijzen van het oogenblik) op de allergrootste moeilijkheden stuiten, die heeft ook naar de rede van den vroegeren Ernährungsminister von Batocki rustig kunnen luisteren. v. B. heeft pas over „Bevölkerung und Wirtschaft in Ost-Preussen” een conservatief, maar kalm boek geschreven. Rustig betoogend was ook een deel der rede: op het oogenblik bevindt zich dat, wat wij hier aan industrie bezitten, misschien in nog moeilijker omstandigheden dan de landbouw; wat haar knauwt, dat is het Russische dumping. De crisis van

den landbouw is niet door gebrek aan kunde en energie der tegenwoordige generatie veroorzaakt. Juist hier bij ons, waar het maar even kan, is de verandering der productierichting in vergelijking met andere streken in Oost-Duitsland bijzonder snel in haar werk gegaan, is, wat de varkensteelt betreft, het prijsverschil tusschen loco-stal en de markt te Berlijn met 50 pCt. gereduceerd, de controle buitengewoon verscherpt, een goed werkende organisatie van Versuchsringe, Beispielswirtschaften enz. tot ontwikkeling gebracht. Daarom hoort men hier zoo veelvuldig de particuliere klacht: wij hebben, in een tijd van onzinnig hooge rente, veel te snel gemechaniseerd en gerationaliseerd, en, met alle bewondering voor de „Veredlungswirtschaft” hebben wij op menig gebied de grens van het voorloopig mogelijke reeds overschreden en is de vergelijking met Denemarken en Nederland ten eenemale misleidend. Von Batocki sprak met sterke verve en volstrekt niet op onsympathieke wijze over wat velen der grootgrondbezitters (ook hijzelf), in verband met sterke kapitaalinvesteering en machiniseering van hun bedrijf sedert de inflatieperiode en vooral sedert de betere jaren 1925 en 1926 hebben beleefd. Hij verzweeg ook niet, dat een deel der misère van het oogenblik aan toevallige oorzaken, aan misgewas, aan besmettelijke veeziekten enz., te wijten, en in zooverre dus niet hopeloos was. Maar wat hij hierover en in het algemeen over den toestand van het groote akkerbouwbedrijf zeide, was toch alleen maar de inleiding tot de schildering van zijn „Wunschbild”: een economisch Oostpruisen, dat zich Württemberg ten voorbeeld stelt. Daar, anders dan in Oost-Elbië, geen agrarisch grootbedrijf als basis der economische structuur, maar een harmonisch inelkaar grijpen van boerenbedrijven en -bedrijfjes eenerzijds en landelijke industrie anderzijds. In zijn boek heeft v. B. hieromtrent een reeks van min of meer discutabele voorstellen gedaan, alle met één doel: de vermeerdering der werkgelegenheid in Oostpruisen. Hier kregen wij een slot-fanfare: „Het is de verdienstelijkste daad der regeering Hermann Müller-Dietrich geweest, dat zij er in toestemde, de graantollen zoodanig toe te passen, dat althans een niet geheel onmogelijke prijs gegarandeerd zou kunnen worden. Slechts dan, wanneer wij hier in ons misdeelde Oostpruisen onze prijzen geheel van die op de wereldmarkt losmaken, is er voor ons nog redding mogelijk.”

Op het congres hebben de andere aanwezige voor mannen van den Oostpruisischen landbouw v. B's rede zeer laconiek opgenomen. Ja, ook de impulsieve spreker gaf, na eenig heftig klaroengeschal van Harms, toe, dat hij niet aan de mogelijkheid eener lange isoleering van Oostpruisen en ook niet aan een blijvende uitwerking van hooger- en hooger wordende tolmuren geloofde. En Harms zelf toonde, van de huidige, felle crisis van het bedrijf een levendig besef te hebben: Ziet gij, hoever wij elkaar naderen, wanneer wij de dingen samen bespreken. Gij, hier in Oostpruisen, zijt als het ware de „kolonie” van het Rijk en wij kunnen en willen u niet in den steek laten. Dit was ook het standpunt der Reg. Müller-Dietrich: tot aan de uiterste grens te moeten gaan, die tegenover de andere bedrijfstakken te rechtvaardigen is. Maar het bestaan van die andere, van de industrie en den export, is de uiterste grens! Een slechts schematisch aan te geven, in de verste verte niet vaste grens, en het volle recht der kritiek op de maatregelen der regeering blijft voor iedereen, niet alleen voor de practijk, maar ook voor den economischen theoreticus, open. Uw doel echter: dat deel van den Oostpruisischen landbouw, dat geholpen kan worden, boven water te houden, is ook het onze!

* * *

De gebeurtenis van den dag was de groote rede van Max Sering over de „Internationale und Deutsche Agrarkrisis”. De bijzondere persoonlijke omstandig-

heid, waarop ik boven doelde, wilde het, dat Sering net nog even vóór de vergadering van den Verein für Sozialpolitik uit de Vereenigde Staten, die hij met eenige jongere collega's bezocht heeft, om de veranderingen, die er de laatste jaren op landbouwgebied hebben plaats gegrepen, te bestudeeren, was teruggekeerd.

Wat Sering over de voor den graanbouw pas sedert eenige jaren ontsloten gebieden mededeelde, was voor den lezer van zijn geschrift „Internationale Preisbewegung und Lage der Landwirtschaft in den ausser-tropischen Ländern” (Parey 1929) niet allemaal nieuw. Veel meer cijfers en gegevens over de verschuivingen en verplaatsingen, die zich op het stuk van den akkerbouw sedert den wereldoorlog hebben voltrokken, zijn daar te vinden. Toch zou stellig niemand, zelfs, wanneer hij de nieuwste cijfers alle vóór zich had gehad, zich aan den sterken indruk van dit persoonlijk betoog hebben kunnen onttrekken.

Fascineerend was de indruk van dezen drie en zeventigjarigen geleerde, de schrijver van het in de economische literatuur klassiek geworden werk over de groote landbouwcrisis na 1870. Sedert den wereldoorlog, o.a. in zijn rede voor den Verein für Sozialpolitik in Stuttgart 1924, heeft hij steeds weer op het andere karakter der na-oorlogsche crisis en de daaruit voor de handelspolitiek te trekken conclusies, den nadruk gelegd. En nu stond hij daar, zelf zichtbaar en voelbaar gefascineerd door wat hij aan de overzijde van den Atlantischen Oceaan gezien heeft en waarover ik hier slechts enkele punten, als het ware in telegramstijl, kan vasthouden. De „ontdekking” der Great Plains, der prairiegebieden dus ten W. van den beroemden meridiaan van 100°, voor den graanbouw, wintertarwe hier, maïs elders, zomertarwe, hoe Noordelijker men komt. De Staat Kansas het middelpunt. En overal: de bijna volkomen motoriseering en mechaniseering, met machines en motoren, die ten deele reeds lang bekend, nu pas in grooten getale, tot het uiterste verbeterd en geëconomiseerd, gebruikt worden. Voorwaarden voor dezen graanbouw: goedkoop en absoluut vlakke grond, droge oogsttijd. De dry-farming, met zijn verzamelen van den voor doorlopenden oogst niet voldoende neerslag, diepe grondbewerking der, alle 2, 3 jaren ingeschoven, braak; aldergrootste zorgvuldigheid op het stuk van het schoonhouden der akkers voor de Kansas Hard Wheat. Nog vindt men er in wijden omvang de eigenlijke familiefarm, bijv., zooals Sering er een zag, waar man, vrouw en één zoon met een zeer moderne dorschmachine, 100 H.A. onder den knie krijgen. Aanschaffing en amortisatie echter der dure machines hebben over het algemeen een vergroting der farms tengevolge, en de groote alleen zijn in staat, het risico der droogte, het eenige, waartegen geen kruid gewassen is, te dragen. Daarbij komen: de volmaakte autowegen in het prairiegebied met het daarbij behorende autoverkeer; de auto's, ook daar reeds hier en daar gevreesd als concurrenten der spoorwegen, over het algemeen als de aanbrengrers der vracht uiterst welkom. Zonder de volkomen verdringing van het paard zou de motoriseering van den akkerbouw in de prairie onmogelijk zijn geweest. Een bijna oneindig schijnend terrein is voor den graanbouw gewonnen; wederom behooren de V. S. tot de leidende exportlanden, nog grooter zijn de mogelijkheden in Canada en Argentinië. Daarbij komen de pools. De gemiddelde farmer redeneerde: voor onze prijzen wordt gezorgd, en hij produceerde erop los; de pioniers in de prairie verklaarden zonder uitzondering: de stijging der productiekosten dwingt ons, en zij gingen hoe langer hoe meer tot een technisch absoluut bewonderenswaardige efficiency over.

Het punt van zorg is de rentabiliteitsgrens der farm, met andere woorden, hoe lang kan men met de eenzijdige tarweproductie voortgaan. In het summer wheat-gebied schijnt de grens, bij de tegenwoordige prijzen, vaak bereikt te zijn en heeft voor het

eerst een kleine vermindering der bezaaide oppervlakte plaats gehad. Toch moeten wij er ons op voorbereiden, dat met een aanmerkelijke vermindering van aanbod nog lang niet gerekend kan — en dus met een lange periode van sterk gedrukte prijzen gerekend moet worden. Dit beteekent nu al, voor Oostelijke gebieden der V. S., dat zij wat den graanbouw betreft, door de ontsluiting der prairie „blijvend” sub-marginaal geworden zijn. In den Staat New-York schat men de oppervlakte dier niet meer meekunnende farms op een vijfde van het totaal, ziet het oog de misère in den vorm van verlaten farms en verwaarloosde velden; ook in Mississippi en Wisconsin echter heerschte de grootste nerveusiteit over de lage prijzen. In een deel van het maïsgebied, dat eveneens sterk gemotoriseerd wordt, worden alle heuvelachtige terreinen langzamerhand verlaten. . . .

Niets is gemakkelijker dan het oefenen van critiek op den opbouw van Serings rede; zij was niet zóó geconcentreerd en doorwerkt, als dit stellig het geval zou geweest zijn, wanneer de Verein für Sozialpolitik een maand later bijeen ware gekomen. Die critiek zal men vermoedelijk nog wel kunnen precisieren, wanneer het verslag der Königsberger vergadering gedrukt is.

De hoofddruk blijft voor mij deze, dat de voordracht stond onder een diepe zorg, die Sering zelf gedurende de rest van zijn leven zal blijven beheerschen, en die zich beklemmend op zijn gehoor legde. Die zorg, door Sering in den vorm eener vraag gesteld, was deze: „Was wird dabei aus uns?”

Als antwoord gaf hij bekende economisch-technisch-sociale overwegingen: Wij behooren, van plaatselijke verschillen afgezien, in Duitschland tot de binnenste kringen van Thünen; onze levensstijl is van dien in de V. S. ver verwijderd en de boerderij is, onder een daar, in die „graanfabrieken” onvoorstelbare grens, in staat, een *tehuis* te blijven; dit is echter geen *troost*, wanneer dit het geval is op de basis van uiterst minimale behoeften. Is de laatste oorzaak de techniek, dan mogen wij over den geweldigen vooruitgang, waardoor nu ook de ontsluiting der prairie mogelijk is geworden, niet jammeren, en dan is, speciaal voor Duitschland, daling der kosten, ook voor den graanbouw, onafwijsbare noodzakelijkheid. Toepassing van electriciteit, toenemende geografische specialiseering, veredeling. Voor de pioniers van Kansas staat het vast, dat tenminste de tegenwoordige intensiteit behouden moet worden; dit geldt nog veel meer voor Duitschland.

Ook de melk, ook de veredelingsproducten zijn door de prijsdaling veelvuldig in moeilijkheden geraakt, maar één geweldig ding hebben zij op het graan voor: de vermeerdering van de vraag zal vermoedelijk nog lang met de vermeerdering van het aanbod gepaard gaan. Hier staat op den voorgrond: de noodzakelijkheid eener organisatorische rationaliseering.

Dit is de geheele economische wereldcrisis, die de groote overzeesche grondstoflanden uit hun voegen rukten, waaronder in Europa bovenal Engeland en Duitschland lijden, waardoor echter om zoo te zeggen alle andere staten worden aangetast. De concerns en kartels zijn er niet in geslaagd, een inelkaargrijpen van aanbod en vraag op aarde tot stand te brengen, maar hebben aan het hoogblijven der fabrieksprijzen meegewerkt. Blijft de werkloosheid voortduren, dan moet een daling dezer prijzen, verbonden met een — mocht het mogelijk zijn — alleen nominale daling der loonen in de industrie volgen. Dat zou beteekenen: een verkleining van wat een der geweldigste economische gevolgen van den oorlog is, van de schaaropening ten ongunste van de betaling van den landarbeid.

Het neerdrukkend karakter onzer economische misère, dat ertoe leidt, dat iedereen wil verkoopen, niemand wil — of kan — koopen, dat ieder land naar afsluiting van zijn gebied streeft, berüst in den grond op de geheele politieke situatie, op de

niet eindigende onrust in geheel Eurasië; voor Duitschland komt daar in het bijzonder bij: de kapitaalarmoede en de rentestandaard, waaronder wederom in de allereerste plaats de landbouw lijdt, en de oorlogsschuld, die in drukkende economische lasten omgezet moest worden.

Sering herinnerde tot slot aan de resolutie-in-vrij-handelsgeest, door de hoogleeraren in de economie in Stuttgart aangenomen. Toen stond men onmiddellijk na de aanneming van het Dawes-plan, voor de absolute wenschelijkheid van een „professorenmanifest” voor de verzoening der volken en de solidariteit der Europeesche belangen. Daarop volgden: de geringe resultaten, ook van het economische werk in Genève en het wederom en nog steeds in toenemende mate virulent worden der economische crisis in het algemeen, der landbouwcrisis, der Duitsche landbouwcrisis, in het bijzonder.

En zijn slotzinnen luiden vrij precies aldus: ongeveer 60 pCt. onzer landbouwoppervlakte is akkerland; een verandering in deze verhouding is overal een vrij langdurig groeiproces, maakt overal een inelkaargrijpen van de meest verschillende maatregelen noodzakelijk — en het staat bovendien vast, dat er in Duitschland groote gebieden zijn, waar in afzienbaren tijd een loslaten van den graanbouw, zelfs van den roggebouw, niet binnen het bereik der mogelijkheid ligt. Daarom zijn onze graanrechten voorloopig onvermijdelijk, als een „aanlooptermijn”, als een „Erziehungszoll” in de strikste beteekenis van dit woord.

Is het nu juist, Sering om deze slotwoorden, die vermoedelijk hun weg in de pers wel gevonden zullen hebben, te verwijten, dat hij sedert 1924 opnieuw „protectionist” is geworden? Daartegen zou ik mij hier nog even willen verzetten. Ik geloof niet, dat het dagenlange samenzijn met zooveel min of meer „agrarisch” gestemden mij verblind heeft of mijn eigen kijk op den samenhang dezer dingen aanmerkelijk veranderd. Vast staat echter dit: Serings slot klonk als een noodkreet, waarin een tweede stem meeklonk: Wij kunnen weliswaar in dezen tijd van prijsmisère en toenemend vreemd aanbod het kleine valscherf niet prijsgeven — maar in hoeverre en hoe lang nog kunnen grensmaatregelen ons helpen?

Het is natuurlijk in menig opzicht te betreuren, dat de vergadering geen gelegenheid heeft gehad, over de landbouwpolitiek der laatste Duitsche regeringen, van een algemeen sociaal-economisch standpunt uit, van gedachten te wisselen. Van het oogenblik af, waarop het kwam vast te staan, dat Sering met zijn rede den éénen agrarischen dag voor een goed deel zou beheerschen, wist men reeds, dat er voor een ampele bespreking der bijzondere Duitsche vraagstukken nauwelijks tijd zou overschieten. De rede van Batocki kon daartoe uit den aard der zaak geen goeden grondslag bieden. Eigenlijk hadden dus twee dagen van de drie aan de landbouwcrisis moeten worden gewijd. En dat was, organisatorisch, natuurlijk niet meer mogelijk.

* * *

Onze Nederlandsche land- en tuinbouw kunnen er zich niet over beklagen, dat zij in Königsberg, en ook verder weg, in het landelijke deel van Oostpruisen, dat wij bereisd hebben, niet herdacht zijn. Herdacht in dien zin, waarin Frost aan zijn nieuwe boek over ons land den ondertitel: „ein Muster moderner Rationalisierung” heeft gegeven. Ja, juist gedurende de, aan de excursies besteede dagen, in gesprekken in kleinen kring, was overal een groote belangstelling, een buitengewoon respect voor het bij ons (in Denemarken en ook in Zwitserland) door individuele en collectieve inspanning bereikte, te bespeuren. Daaruit blijkt toch wel heel duidelijk, hoevelen ook hier zeer juist zien, in welke richting de dingen in de landen met sterke bevolkingsverdichting en industrialiseering moeten — en, wanneer wij allen voor groote politieke catastrofes bewaard blijven,

ook waarschijnlijk zullen verlopen. In verschillend tempo en in een verschillenden omvang en aard, gevarieerd naar de geheele verscheidenheid der natuurlijke en maatschappelijke mogelijkheden, naar al de andere krachten, die den landbouw beheerschen en die het onmogelijk maken, dien landbouw in onze „oude landen” in een rationeel schema om te redigeeren.

Het spreekt vanzelf, dat ik de aanwezigheid van den Heer Frost, den Oostpruis, die ons land op agrarisch gebied beter dan eenig ander vreemdeling en dan tallooze landgenooten kent, en die voor dat deel van de geschriften van den Verein für Sozialpolitik over de „Vererbung”, dat het buitenland behandelt, een reeks van belangrijke bijdragen (over Nederland, België, Denemarken en Noorwegen) geleverd heeft, als een bijzonder gelukkige omstandigheid heb geboekt. Er was daardoor toch gelegenheid, telkens en telkens weer terug te komen op kwesties van vergelijkende agrarische politiek. En wat is er anmeeder, dan wanneer men zulke gesprekken, waarin ook het eigen land (waarvan men de gebeurlijkheden, ook in de verte, met het gevoel, erbij te behooren; blijft volgen) betrokken is, te voeren met een man, die van zijn belangstelling voor en zijn kennis van dat land zulke tastbare bewijzen heeft geleverd?

Is er eenige reden voor, op Frost het etiket „protectionist” te drukken, zooals dit bij ons wel eens een enkelen keer geschiedt? Ik heb geen oogenblik verwacht, dat hij mij daarvoor „materiaal” zou leveren en het is in nog mindere mate geschied dan ik verwachtte. Kan het anders, bij een man, die niet alleen aan de bestudeering van onzen, maar ook van den Deenschen landbouw, een deel zijner beste krachten heeft gegeven? Ik heb hem bij iedere gelegenheid hooren betoogen: Zegt dat toch niet, dat het niet anders kan, dat men bijv. niet tot een intensieve varkensteelt kan komen, tenzij handelspolitieke afweermatregelen in het middelpunt der rekening staan. Nederland en Denemarken bewijzen het tegendeel. Zegt het echter zò, dat wij, na een geschiedkundig verloop, dat wij niet meer kunnen terugwentelen, onder de nu heerschende, deprimeerende toestanden en de zoo fel slaande crisis, *onmogelijk* alle krukken kunnen weggooien, zonder dat andere, doeltreffender maatregelen, een organisatie, die pas langzaam aan kan worden opgebouwd, daarvoor in de plaats gesteld worden. Theoretisch is dit: een vicieuze cirkel, een der tallooze, waar wij middenin staan, en waar wij nauwelijks meer langs den ouden liberalistischen weg van den „goeden ouden tijd” uit zullen komen.

Heeft Frost dan van de situatie van den Nederlandschen landbouw een al te idylisch, te optimistisch beeld gegeven? Ik weet, dat dit verwijt hem veelvuldig heeft getroffen. Begrijpelijk: want het nieuwe boek verscheen op een tijdstip, waarop onze eigen landbouwerisis tot de groote zorgen van den dag was gaan behooren. Frosts boek wordt bij mij in Zürich telkens weer door belangstellenden weggehaald, wien het niet onbekend is, dat zelfs in dit „Musterland”, mijn vaderland, de situatie begint te knijpen, en die mij dan later de bewijzen leveren, juist uit Frosts boek de leering getrokken te hebben, dat een land met, laten we het maar zeggen, op menig gebied verrijnde producten (wie ze lang ontbeert, vergeet dat niet) en een zoo fijn vertakte organisatie, in een tijd van langdurige depressie, *kwetsbare plekken*, andere, dan de groote agrarische landen, maar toch zeer kwetsbare plekken, moet vertoonen!

Wanneer men deze dingen nu een beetje op een afstand bekijkt, is het, dunkt mij, niet zoo moeilijk, een justen maatstaf te vinden. Ik heb er een gezocht van Zwitserland uit, waar *altijd* de economische situatie met moeilijkheden te kampen heeft, die wij zelfs nu nog in veel mindere mate ondervinden, dat ook, op menig gebied al veel vroeger, een uiterst kwetsbaar specialiteitenland is geworden. Ik heb het

gevoel, dat ik daarom het standpunt van Frost zoo gemakkelijk heb begrepen, zonder dat er de minste aanleiding bestond, met hem over het zijne te redetwisten.

Men moge nu de praestaties van onzen land- en tuinbouw nòg zoo hoog aanslaan en bewonderen, en, het meer dan Frost te doen, is toch stellig niet mogelijk. Maar dan blijft er toch nog altijd een reuzenplus over: de heele reeks onzer natuurlijke voordeelen — waarvan de ligging ten opzichte der afnemers van onzen landbouwexport toch wel het allergrootste is —, die den grooten voorsprong verklaren, dien wij op agrarisch gebied met Denemarken deelen, een voorsprong, die echter ook in eenige deelen van Duitschland, in de binnenste zònes, *op een afstand*, te vinden is.

Voor diegenen zijner landgenooten, die het al geheel kunnen „proeven”, hoeveel zij nog van vreemd voorbeeld kunnen leeren, omdat voor hen de uiterste zaakkundigheid, „mustergùltige” voorbereiding der productie en zorgvuldig doordachte en georganiseerde afzet een brandend probleem is geworden, heeft Frost het boek, dat 25 jaar geleden voor zooveel bij ons als het ware een ontdekkingsreis in ons „agrarisch” vaderland betekende, vernieuwd, bij- en geheel omgewerkt, uitgegeven. Niet voor vandaag en voor morgen, maar voor het lange tijdsverloop, waarin, wanneer de verhoudingen in Europa niet catastrofaal worden toegespitst, toch wel zal blijken, dat onze landbouw op menig gebied althans een deel van dezen voorsprong zal weten te behouden.

Ik heb dat nog nooit zoo sterk gevoeld als in dien uitersten Duitschen N.O. hoek, waar men geen uur het neerdrukkende bewustzijn kwijtraakte, dat Sering tot zijn bittere vraag leidde: „Was wird aus uns?” Hoelang zal het duren, vóór men daar dat bijna allerszijds kwijnende leven op een gezonde basis heeft gezet? Is er nog tijd voor, vóór er nog veel meer, wat heden nog overeind staat, inzakt?

DE BRITSCHE RIJKSCONFERENTIE.

Prof. Dr. P. Geyl te Londen schrijft ons:

De Rijksconferentie is bijeengekomen op een kritiek oogenblik in de Engelsche politiek. Sedert meer dan een jaar voert Lord Beaverbrook nu met behulp van zijn gedweeë dagbladschrijvers, en met het ietwat minder berekenbare bondgenootschap van zijn soortgenoot en mededinger Lord Rothermere, zijn campagne voor „Empire Free Trade”. Hoe onsamenhangend en slecht doordacht zijn economisch stelsel ook zijn moge, hoezeer iedereen, die iets van het Britsche Rijk afweet, ook begrijpen kan, dat er van vrijhandel tusschen de Rijksdeelen geen sprake kan zijn, Lord Beaverbrook heeft toch het psychologische oogenblik juist onderscheiden, en al kan hij zijn programma nooit uitvoeren, hij heeft de Britsche politieke wereld geweldig dooreengeschud. Het verval van de groote uitvoerindustrieën, waarop eens Engeland's rijkdom was gebouwd, de ongeneeslijke kwaal der werkloosheid, alles sedert kort geaccentueerd door de werelddepressie, heeft bij het publiek den indruk gevestigd, dat „er iets gedaan moet worden”, en als vanzelf zoekt men het in protectie. Het Engelsche vrijhandelsstelsel heeft welvaart noodig om zich in de oogen van het volk te rechtvaardigen. Toen Joseph Chamberlain zijn „Tariff Reform”-beweging inzette, gaf hij altijd de somberste voorspellingen omtrent het lot van de Engelsche nijverheid ten beste. Dat die juist omstreeks dien tijd door de handelsstatistieken op zoo élatante wijze gelogenstraft werden, was voor de liberalen een politiek buitenkansje. De treurige economische toestand, die nu heerscht, wekt allerwegen twijfel aan den vrijhandel op.

Een vastomlijnd protectionistisch stelsel, waarmee men bij de kiezers zou kunnen aankomen, is echter uit die politieke beroering in Engeland nog niet voortgekomen. Beaverbrook heeft getracht de conservatieve partij met zweepslagen tot de aanvaarding van zijn plan te krijgen, maar de onmogelijkheid daar-

van sprong te zeer in het oog dan dat praktische politici, hoe beangst zij ook voor de dagelijksche aanvallen van *Daily Express* en *Daily Mail* zijn mochten, konden gehoorzamen. Op den duur heeft Beaverbrook zeker wel leeren inzien, dat het zoo maar niet ging, dat de Dominions er niet aan denken zouden om hun industrieën tegen mededinging van het moederland onbeschermd te laten, dat Indië op den weg van anti-Britsche tariefpolitiek niet gestuit kan worden. Rijksvrijhandel werd dus een woord, maar daarachter bleef toch een politiek, die althans technisch uitvoerbaar zijn zou: handelsovereenkomsten met de deelen van het Rijk op den grondslag van voorkeur in de Dominions voor Britschen invoer van fabricaten en in Engeland voor invoer van levensmiddelen en grondstoffen uit de Dominions. Dat laatste beteekent natuurlijk tarieven op die artikelen uit het buitenland komende, en dat is een stelsel, waar ook overtuigde protectionisten hier te lande veelal voor terugdeinzen. Alle aanmoediging van interimperialen handel door middel van tarieven heeft tarieven tegen buitenlandse grondstoffen en althans levensmiddelen noodig. Tot nog toe is de waarschuwing daartegen, in het bijzonder de leus „duur voedsel” een uiterst nuttig verkiezingswapen voor de vrijhandelaars geweest. De conservatieven zijn er nog zoo bang voor, dat Baldwin niet dan met veel reserves aan den aandrang van Beaverbrook heeft durven toegeven. Op het oogenblik, dat de Rijkskonferentie bijeenkwam, heerschte er dus wel in het vrijhandelskamp een zekere misnoedigheid. Er was afvalligheid, niet alleen onder niet-politieke persoonlijkheden (het manifest van de bankiers), maar ook in de Arbeiderspartij (het rapport van het bestuur van den Bond van Vakverenigingen); zelfs onder de liberalen kwam twijfel tot uiting (E. D. Simon op de „Summer School”). Maar tevens heerschte er in het protectionistische kamp verwarring. Veel goede partijmannen onder de conservatieven ergerden zich geweldig aan de pogingen van de krantenmagnaten om een politiek voor te schrijven; tegelijk wekten de gedurige aanvallen op Baldwin's halfheid en weifelmoedigheid in wijde kringen van zijn volgelingen zeer zeker wantrouwen in zijn beleid.

Nauwelijks is de Rijkskonferentie geopend, of na allerlei vage verzekeringen van den kant der gastvrouw, d.i. de Britsche regeering, dat zij onbevooroordeeld alle voorstellen om den Rijkshandel aan te moedigen zal onderzoeken, komt de Canadeesche Eerste Minister, Bennett, met een rede, die werkelijk klonk als een klok en die vermoedelijk veel tot verheldering van den toestand zal bijdragen. Aanmoedigen van den Rijkshandel is alles goed en wel, maar in zoover zijn de Dominion-staatslieden het eens met de Engelsche imperialisten-protectionisten, dat de eenige doeltreffende manier om het te doen protectie is. Havenga, de Zuid-Afrikaansche Minister van Financiën, Scullin, de Australische Eerste Minister, waren in dat opzicht even stellig als Bennett. Maar Bennett gaf aan heel de discussie leiding en trof de verbeelding van het publiek door aan te komen met een positief voorstel. „Geef ons een betere markt voor ons graan”, m.a.w., belast Amerikaansch en Argentijnsch graan, „en wij zullen onze invoerrechten op den buitenlandischen invoer van fabricaten met 10 pCt. verhoogen.”

Naar twee kanten toe was dit duidelijk. Ten eerste dat er van afschaffing, zelfs van verlaging van de invoerrechten op Britsche nijverheidsproducten niets komen kon: Beaverbrook's Rijksvrijhandel werd zelfs uitdrukkelijk door Bennett en de andere Dominion-sprekers afgewezen. Ten tweede, dat de Dominion-staatslieden niet in de stemming zijn om over fraaie plannen als een Rijkshandelssecretariaat, of regeeringsaankoop en invoersyndicaten (dit laatste een stokpaardje van de Arbeiderspartij) hun tijd te verkwisten. Handelsovereenkomsten gegrond op wederzijdsche voorkeuren, hetgeen dus een opgeven van de oude Britsche vrijhandelspolitiek zou meebrengen, dat is het eenige wat hun de moeite waard dunkt. Wat is

daar sedert de dagen van Joseph Chamberlain niet over geschreven en gewreven! In den grond blijft het probleem altijd hetzelfde. Heeft Engeland nieuwe afzetgebieden voor zijn industrie zoo noodig, kunnen de Dominions er van voldoende waarde aanbieden, om de belemmering van den invoer in Engeland, van levensmiddelen en grondstoffen van buiten het Rijk te vergoeden? Bennett is blijkbaar door een beschouwing van Engeland's economischen toestand en door het gerucht, dat de Engelsche conservatieve pers maakt in de meening gebracht, dat het uur eindelijk, na bijna dertig jaar, heeft geslagen.

Zonder twijfel heeft hij de Engelsche regeering in een moeilijk parket geplaatst. Het is niet zoo gemakkelijk te zeggen, hoever de neigingen tot het protectionisme in de Arbeiderspartij gaan. Het veel besproken rapport van de leiders der vakverenigingen sprak wel van de handelsbetrekkingen met de andere Rijksdeelen als de meest hoopvolle ontwikkelingsmogelijkheid voor de kwijnende industrieën en verklaarde, dat geen vrijhandelsdoctrinarisme in den weg mocht staan, maar wat de stellers practisch zouden willen doen, is toch nog ver van duidelijk en ook in hoever zij op hun volgelingen zouden kunnen rekenen, weet geen mensch. Een doorsnee-arbeidersgehoor juicht tegenwoordig toe als iemand zegt, dat hij geen slaaf van Cobden wil zijn. Maar het juicht even hard (of harder?), als een ander waarschuwt tegen invoerrechten, die de levensmiddelen duur zouden maken of de aanvoer van grondstoffen bemoeilijken. Op de partij-conferentie, die juist te Llandudno is gehouden, was er één man, die als een waarachtig economisch imperialist sprak, nl. Sir Oswald Mosley, de jonge aristocraat, die in het voorjaar uit de regeering is getreden om zijn ongenoegen over Thomas' behandeling van het werkloosheidvraagstuk te kennen te geven. Mosley had groot succes. Zijn motie werd bijna aangenomen. Vervolgens werd hij in het partijbestuur gekozen, terwijl Thomas een sensationeele buiteling maakte. Maar beteekent dit, dat allen, die met Mosley meegingen, zijn protectionistische denkbeelden aanvaarden? Volstrekt niet. Dat alles is nog in een staat van onzekerheid. Als het puntje bij het paaltje komt, zouden de traditioneele vrijhandelsopvattingen zeker in Arbeiderskringen nog de overhand blijken te hebben. Intusschen is de neiging naar de andere richting wel zoo sterk, dat de regeering haar moet ontzien, en daarom zei ik, dat Bennett's uitdaging, die uitstel en compromis moeilijker maakt, haar in een lastig parket plaatst.

Het staat intusschen reeds nu vast, dat zij 's lands vrijhandelsstelsel niet zal gaan aantasten om Bennett's voorstel te kunnen aannemen, en al zal zij het nog zoo zorgvuldig „onderzoeken” en in commissies naar uitwegen speuren. Het partijblad, de *Daily Herald*, is al met onverwachte vinnigheid tegen protectie uitgevaren. In het kabinet wil naar het algemeen beweren, Snowden van geen enkele concessie op dit punt hooren.

Maar terwijl van de regeering dus langs dezen weg niets te verwachten is, is daar plotseling Baldwin, als leider van de conservatieve oppositie, die het volgende jaar wellicht weer de verantwoordelijkheid voor de regeering zal dragen, voor den dag gekomen met een verklaring, dat hij het voorstel van Bennett in beginsel aanneemt. Al is Beaverbrook ook nu nog niet tevree — maar de zoo stellige afwijzing van Rijksvrijhandel door de Dominions heeft zijn invloed zwaar geschokt —, het lijkt toch wel zeker, dat de inzet voor den komenden verkiezingsstrijd nu is gesteld, en dat de conservatieve partij zich tot invoerrechten op levensmiddelen heeft verbonden, in zoover die noodig mochten zijn om tot handelsovereenkomsten met de Dominions te geraken. Dat is zeker een gebeurtenis van belang.

Als de Arbeiderspartij een eenheidsfront op den grondslag van vrijhandel kan bewaren, is het echter volstrekt niet gezegd, dat dit programma de conser-

vatieve partij thans meer kans biedt dan bij vorige gelegenheden om de regeeringsmacht te veroveren. De strijdkreet van „duur voedsel” is gevaarlijk voor den tegenstander. Om zijn uitwerking te fnuiken moet men wel heel aannemelijk kunnen maken, dat de Dominions, om wier klandisie men zich met de rest van de wereld in moeilijkheden gaat begeven, waardevolle contra-prestaties kunnen doen. Het voorstel van Bennett, de beloften of voorspiegelingen der andere Rijksdeelen, zullen nauwkeurig op de proef worden gesteld. Is het zoo zeker, dat zij de critiek van liberale en Arbeiders-zijde zullen kunnen doorstaan?

Wat de Dominions bieden, is tariefverhoging tegen andere landen. De tarieven tegen de Engelsche industrie blijven bestaan. In veel gevallen zijn die al zoo hoog, dat ze een belangrijke uitbreiding van Engelschen invoer toch onmogelijk maken. Daar komt bij, dat iedereen aanvankelijk begrepen had, dat Bennett bedoelde de rechten tegen anderen invoer van 30 pCt. op 40 pCt. te zullen verhoogen; nu beweert men, dat hij zeggen wilde: met tien pCt. van het tarief, van 30 op 33 pCt. dus, hetgeen al heel wat minder royaal klinkt.

Discussies van dezen aard zullen in ieder geval het gevolg van deze Conferentie zijn. Wij gaan een tijd tegemoet waarin statistieken van in- en uitvoer, vergelijking van handelsbalansen, schatting van de rijkdommen der Dominions, afweging van de belangen van handel, landbouw en industrie, van arbeidersstand en burgerij, en zoo meer, ons dagelijksch brood zullen zijn. Wel mogen de vrijhandelaars vragen of op die manier de goede betrekkingen tusschen de Rijksdeelen het best zullen worden gediend. De conservatieven, in wier kraam het te pas komt, juichen Bennett toe als een staatsman, die een verlossend woord heeft gesproken; zij herhalen met graagte zijn waarschuwing, dat er geen tijd meer is voor getallen, dat er nu of nooit beslist moet worden. Maar allen die zoo ineens niet kunnen inzien, dat Engeland's beste belangen gebaat zijn met een politiek van protectie, en van economische toenadering tot die toch nog vrij kleine overzeesche gemeenschappen ten koste van de betrekkingen met Europa, die allen zijn door Bennett's toon ernstig geprikkeld. Zij zien in zijn waarschuwing een bedreiging. Zij voelen zich gegriefd door de aanklacht, die in de betoogen der protectionistische imperialisten altijd ligt opgesloten, nl. dat het de vrijhandelaars met het Rijk geen ernst zou zijn. Zij maken zich bezorgd, dat als Baldwin zich wezenlijk, gelijk Chamberlain vóór hem, tot den kampioen van het Rijk bij uitstek gaat opwerpen, een uitspraak van het kiezersvolk, die toch inderdaad door zuiver economische beweegredenen ingegeven zou zijn, wel eens als tegen het Rijksverband gericht opgevat zou kunnen worden. Alle constitutioneele kwesties (er zijn er toch verscheidene) zijn door deze groote economische kwestie op den achtergrond gedrongen. Dat er op deze Conferentie eenige beslissing over zou vallen, is vrijwel onmogelijk. Men zal manoeuvreren voor de beste positie bij de algemeene verkiezingen en totdat die plaatsvinden (vermoedelijk nog in lang niet), zal de Rijksconferentie en wat er verhandeld is zeker wel een belangrijke rol in de Britsche partijpolitiek spelen.

* * *

N a s c h r i f t. Sinds ik het bovenstaande schreef, is de Federation of British Industries met de verrassende mededeeling gekomen, dat 96 pCt. van haar leden (voorzoover zij op een vragenlijst geantwoord hadden) zich voor protectie hebben uitgesproken. En Baldwin heeft op zijn eerste verklaring, die onmiddellijk op Bennett's aanbod sloeg, een tweede afgelegd, die een heel conservatief verkiezingsprogramma bevat. Zoowel die uitspraken als het stelsel van Bennett zijn bovendien in de pers van alle kanten bekeken.

Ik kan niet zeggen, dat de toestand hierdoor duidelijker is geworden, Baldwin mag nog zoo geestdrif-

tig over Bennett's voorstel gesproken hebben, het valt na overdenking meer en meer op, dat hij van tarieven op levensmiddelen toch niet ronduit heeft gesproken. Voor graan heeft hij zijn hart verpand aan een quoten-stelsel, dat de Dominion-economen niet bevredigt en waar zijn eigen collega Lord Brentford (Jix) de schouders over ophaalt — om van Lord Beaverbrook nog niet te spreken. Voor groenten en vruchten spreekt hij van maatregelen tegen „dumping”, hetgeen rekbaar is. De protectie, die Baldwin wil, lijkt nog wel steeds „domestic protection” te zijn, al versmaadt hij den steun van de Rijksgedachte niet. Maar Beaverbrook, wien het met Rijksprotectie ernst is, zal doen wat hij kan om den conservatieven partijleider het voordeel van dien steun, dien hij op valsche gronden inroept, te ontnemen. Na al de verschillende en onderling tegenstrijdige uitingen, die in den loop van dit jaar vrees voor den afval van „Empire Free Traders” en belustheid op electoraal succes tegen Labour aan Baldwin ontlokt hebben, blijft zijn positie nog duister. Beaverbrook zet zijn campagne voort; hij komt met een tegencandidaat in de tusschentijdsche verkiezing van Paddington uit. Maar tegelijk zal Baldwin zich toch heel moeilijk meer van het odium van tarieven op levensmiddelen kunnen bevrijden.

Wat de mogelijkheid van een stelsel van Rijkspreferentietarieven aangaat, zelfs als de conservatieven straks op een vloedgolf van protectionistische geestdrift weer aan het bewind komen, liggen er op dien weg nog heel wat struikelblokken. Hoe meer de rede van Bennett ter conferentie bestudeerd wordt, des te minder tastbare voordeelen vindt men erin. Maar het is zeker niet in het belang van de conservatieve verkiezingstragedie om dat nu uit te pluizen.

P. GEYL.

AANTEKENINGEN.

Fondsvorming bij de Sociale Verzekering.

De Vereeniging voor de Staatshuishoudkunde en de Statistiek heeft voor hare op 25 dezer te houden jaarvergadering aan de orde gesteld de behandeling van de economische beteekenis der fondsvorming bij de Sociale Verzekering. Ter voorbereiding van de mondelinge discussie zijn een tweetal praeadviezen uitgebracht, en wel door den Heer K. Lindner, Wiskundige van de Rijksverzekeringsbank, wiens referaat reeds eenige maanden geleden verscheen, en door Prof. Dr. A. O. Holwerda te Rotterdam, die als „invaller” is opgetreden en zijn praeadvies eerst voor enkele weken het licht deed zien.

Het te behandelen onderwerp kwam ook in de kolommen van dit weekblad meermalen ter sprake. Wij geven hieronder een kort resumé van den inhoud der praeadviezen en hopen in het volgend nummer het een en ander over de vergadering mede te deelen.

Men weet, dat in de sociale verzekering twee stelsels tegenover elkander staan, t.w. het omslagstelsel, waarbij telken jare zooveel middelen worden opgebracht in den vorm van premien en/of bijdragen van de Overheid, als er in hetzelfde jaar aan uitkeeringen te betalen valt, en het verzekeringsstelsel, waarbij de uitkeeringen worden verkregen uit fondsen, welke te dien einde worden opgebouwd uit de door of voor de verzekerden betaalde premien. De zuivere toepassing van het eene of van het andere stelsel vindt men slechts zelden. Meestal heeft men tusschenvormen, waarbij een der beide beginselen overweegt. Het principe van het verzekeringsstelsel ligt ten grondslag aan onze Invaliditeitswet, en de fondsvorming heeft juist met betrekking tot deze wet een onderwerp van bespreking uitgemaakt, aangezien het fonds hier in den loop der jaren zal stijgen tot de kapitale som van ruim 2 miljard gulden.

Van de beide praeadviseurs betoont zich de Heer Lindner een warm voorstander van het verzekeringsstelsel, terwijl Prof. Holwerda het omslagstelsel verdedigt.

De Heer Lindner wijst er in zijn preadvies in de eerste plaats op, dat de sociale verzekering, technisch en economisch beschouwd, een echte verzekering is, en dat men haar daarom mag vergelijken met het particuliere verzekeringsbedrijf. Bij dit laatste is fondsvorming aangewezen. Zou men geen sociale verzekering invoeren en den arbeider naar de particuliere verzekering verwijzen, zoo zou hij gebruik maken van een instituut, dat groote fondsen vormt en dat ook doen moet. Tegen deze fondsvorming wordt geen bezwaar gemaakt, en door velen wordt dat ten aanzien van de Soc. Verzekering wel gedaan. Mochten deze laatste gelijk hebben — hetgeen de schr. loochent — dan zou men ook voor de particuliere verzekering andere wegen moeten zoeken.

De schr. bespreekt dan in de eerste plaats de mogelijkheid van een omslagstelsel aan de hand van de denkbeelden van den Amerikaan Dawson, den Oostenrijker Prof. Blaschke en den Zwitser Dr. Marchand. De voorstanders van het omslagstelsel betoogen, dat, wanneer men ten behoeve van de Soc. Verz. een fonds vormt, dat belegd wordt in verschillende waarden, die rente en aflossing opleveren, de lasten daarvan op de gemeenschap ongeveer een evenzwaren druk zullen uitoefenen als die van een omslagstelsel. De rente toch moet, indien de belegging in Overheidsfondsen is geschied, komen uit de belastingen, en betekent bij belegging in particuliere waarden een druk op het bedrijfsleven, dat zonder fondsvorming eveneens belast moet worden voor de toepassing van een omslagstelsel. Op de bijzonderheden en varianten, door de verschillende schrijvers verkondigd, kunnen wij hier uiteraard niet nader ingaan.

Tiertegenover betoogt de Heer Lindner, dat een omslagstelsel weliswaar mogelijk, doch zeer ongewenscht zou zijn. Vooreerst bestaat er, wanneer men voor de Soc. Verz. geen vermogen vormt, geen zekerheid voor de rentetrekkers. Men kan wel in de wet bepalen, dat tekenjare de lasten omgeslagen zullen worden, doch een latere wet kan daaraan weder een einde maken. Daarentegen is het zeer onwaarschijnlijk, dat de Staat een eenmaal gevormd vermogen, dat moet dienen als zekerheid van de Soc. Verz., zal gaan aantasten.

Voorts biedt de fondsvorming de mogelijkheid om de hoogte der toe te kennen renten geleidelijk op te voeren, hetgeen bij een omslagstelsel slechts ten koste van ondragelijke offers zou kunnen geschieden.

In tijden van malaise drukken de lasten der Soc. Verz. minder, wanneer een verzekeringsstelsel wordt gevolgd, dan wanneer zij telken jare moeten worden omgeslagen.

Uit een oogpunt van sociale politiek acht de Heer L. de fondsvorming van eminent belang; zij toch stelt z.i. de zorg voor de ouden van dagen op een hechten grondslag. Dat acht de schr. noodig in verband met wijzigingen in de samenstelling onzer bevolking. In deze bevolking vormen de ouden van dagen geleidelijk een grooter percentage. Deze personen zijn voor de productie niet meer volwaardig. Onze productie zal zich in toenemende mate moeten richten op de vervaardiging van uitvoergoederen, waarbij onze producenten onder scherpe internationale concurrentie werken. Dit laatste eischt rationalisatie, hetgeen weer tot een bemoeilijking van de positie der ouden zal leiden. Eene vooruitziende sociale politiek eischt daarom, dat voor de ouden van dagen tijdig de noodige voorzieningen worden getroffen. Vermogensvorming bij de Soc. Verz. versterkt het maatschappelijke inkomen en maakt daardoor het geven van bevredigende uitkeeringen eerder mogelijk, dan een omslagstelsel doen zou.

De Heer L. meent voorts, dat de fondsvorming een soort van besparing is, die naast andere besparingen plaatsvindt, doch deze niet verdringt. Het geheele spaarkapitaal der maatschappij neemt hierdoor dus toe. Dat de fondsen niet productief zouden worden aangewend, loochent de schr. Het beroep, in dit verband gedaan op het feit, dat de fondsgelden aan de Overheid worden uitgeleend, gaat z.i. niet op, aangezien hier andere criteria gebezigd moeten worden dan dat van de grootste geldelijke winst, en bijv. ook Overheidsuitgaven van sociaal-medischen of sociaal-hygiënischen aard in hooge mate productief kunnen zijn. Waarschijnlijk zal de fondsvorming ook bijdragen tot eene verbetering van de credietvoorziening in de maatschappij.

Dat het vermogen, dat voor de Soc. Verz. wordt gevormd, door catastrofale waardedaling van de gekochte effecten waardeloos zou kunnen worden, acht de schr. een geval, dat verder geen bespreking behoeft wegens zijne groote onwaarschijnlijkheid. Wel zou het mogelijk zijn, dat een in Overheidsschuld belegd vermogen door inflatie waardeloos zou worden. In dat geval zou de Staat de verzekeren schadeloos moeten stellen, hetgeen te beter kan geschie-

den, daar de goederen, die voor het gedeprecieerde geld zijn gekocht, reëel aanwezig zullen zijn gebleven en de Staat zich dus tegenover de inflatorische schuldvermindering evenredig extra offers kan getroosten.

Tenslotte merkt de schrijver op, dat het argument, dat het vermogen der Soc. Verz. een machtsfactor in den klassenstrijd zou kunnen vormen, buiten beschouwing kan worden gelaten. Het fonds der Soc. Verz. moet uitsluitend worden beheerd in verband met het doel, waarvoor het werd gevormd, t.w. het geven van een waarborg voor toekomstige uitkeeringen, en de behartiging van de economische belangen van het nationaal bedrijf.

* * *

Het praeadvies van Prof. Holwerda heeft een geheel andere strekking. Vooreerst meent deze, dat men de Soc. Verz. niet mag vergelijken met het particulier verzekeringsbedrijf. Dit laatste verzekert bepaalde geldelijke uitkeeringen op voorwaarden, welke het zelf vaststelt; de Soc. Verz. daarentegen beoogt om aan bepaalde groepen der bevolking een zekere koopkracht te waarborgen.

De schr. is, zooals gezegd, een voorstander van het omslagstelsel. De voorleeren daarvan ziet hij hierin, dat het omslagstelsel overzichtelijker is, en dat het niet voert tot een groote vermogensaccumulatie, die tenslotte niet anders belichaamt dan een wissel op de toekomst, waarvan het niet zeker is, dat hij gehonoreerd zal worden, terwijl deze vermogensaccumulatie ook bezwaren van anderen aard met zich brengt. Eischen van verzekeringstechniek kunnen hier niet den doorslag geven, want, alus de schr., de verzekeringswiskundige kan in beginsel even goed een omslagstelsel als een verzekeringsstelsel uitrekenen.

Verschiedene bezwaren voert Prof. H. tegen de vermogensaccumulatie bij de Soc. Verz. aan. Zoo wijst hij op het risico, dat aan de enorme beleggingen verbonden is, en waarbij een belenklijke factor deze is, dat de keuze der beleggingen niet door een veelheid van personen geschiedt, doch vanuit één centraal punt wordt geregeld, hetgeen de kans op mistasten verhoogt. Worden de fondsgelden in particuliere ondernemingen belegd, zoo leidt dit onvermijdelijk tot meezeggenschap van de Overheid, resp. van het door deze gecreëerde autonome orgaan, in de particuliere bedrijven. Belegt men daarentegen de fondsgelden in Overheidsobligaties, zoo dreigt een gevaarlijke overvoering van de markt voor Overheidscrediet, hetgeen niet tot bevordering van de volksvervaart zal strekken, omdat het zeer dubieus is, of deze gelden wel productief worden aangewend. Bovendien ontnemen de fondsen op deze wijze het beleggingsmateriaal aan den kleinen man.

Dat het fonds een zekerheid voor de toekomstige rentetrekkers zou vormen, is een argument, dat door Prof. H. niet hoog wordt aangeslagen. In de eerste plaats toch hangt het van den Staat af, of deze het fonds intact zal laten. En bovendien zal het de vraag zijn, of het fonds iets meer zal zijn dan een papieren kapitaal zonder reëlen inhoud; dat het tot dit laatste kan ontaarden, is duidelijk, wanneer de fondsgelden zijn verstrekt aan eene Overheid, die er een onjuist gebruik van heeft gemaakt. De schr. voert in dit verband ook het reeds vroeger vermelde argument aan, dat in zulk een geval de lasten van een omslagstelsel niet zwaarder zullen zijn, dan die van een verzekeringsstelsel, terwijl men dan bovendien het voordeel van de grootere helderheid en overzichtelijkheid heeft. Ook bij een verzekeringsstelsel is het de vraag, of de gemeenschap, die tenslotte aan het fonds rente moet opbrengen, daartoe in staat zal blijken evenzeer als het de vraag is, of de gemeenschap de lasten van een omslagstelsel zal kunnen dragen; bij het laatste echter maakt men zich niet schuldig aan verdoezeling der feiten.

Dat de fondsvorming zou leiden tot extra kapitaalvorming, betwijfelt de schr.; de drang naar besparing is groot en de mogelijkheid is aanwezig, dat de gelden, die in de verzekeringsfondsen vloeien, anders aan de particuliere kapitaalvorming zouden zijn ten goede gekomen.

De verandering in de structuur onzer bevolking wordt door den schr. niet geloofend, doch hij meent, dat de oplossing niet gezocht moet worden in het verstrekken van relatief hooge ouderdomsrenten, doch in de organisatie van den arbeid der ouden van dagen, een vraagstuk, waarmee de sociale politiek van de toekomst in ernstige mate rekening zal hebben te houden. Ve'en zullen bij de toenemende levensverlenging de voorkeur geven aan langer doorwerken boven het trekken van rente, die toch wel altijd lager zal zijn dan loon, en waarbij bovendien de arbeidsvreugde uit het leven verdwijnt. Doch zelfs al zou men moeten aannemen, dat in de toekomst meer zou moeten worden uitgegeven voor niet meer arbeidende ouden van dagen, dan nog

zou daartegenover gesteld moeten worden, dat het aandeel der jongeren, die *nog niet* arbeiden, relatief belangrijk zal afnemen, zoodat het wel zeer de vraag is, of de gemeenschap de vermeerdere zorg voor de ouden van dagen in de toekomst niet aan zou kunnen. Een eenzijdig argument tegen het omslagstelsel kan volgens schr. uit de veranderde bevolkingsstructuur in elk geval niet worden geput.

Tenslotte wijst Prof. H. erop, dat, ook al is eenmaal tot een verzekeringstelsel besloten, zooals ten onzent bij de I. W., toch elken dag weder een omslagstelsel kan worden ingevoerd. Vandaar, dat ook nu nog een discussie van dit vraagstuk zin heeft.

In het bovenstaande werden slechts de hoofdzaken uit de beide preadviezen aangestipt. Wie zich voor de bijzonderheden interesseert, neme de beide referaten zelf ter hand. Ongetwijfeld zal zich ter vergadering een flinke belangstelling in dit gewichtige en nog steeds actueele vraagstuk manifesteren. Daarover de volgende week nader.

Indexcijfers van scheepsvrachten.

„The Economist” schrijft: De opleving tengevolge van seizoensinvloeden kwam in September tot staan, zoodat ons indexcijfer, op 97,3 een stijging te zien geeft van slechts 1,3 pCt., tegen 5,8 pCt. in Augustus. De volgende tabel toont de jongste schommelingen van de verschillende groepen:

Datum	Europeesche wateren	Noord-Amerika	Zuid-Amerika	Britsch-Indië	Verre Oosten en Stille Zuidzee	Australië	Totaal
Basis (Gemiddelde v. 1898-1913)	100	100	100	100	100	100	100
(Gemidd.v.1913)	110,0	113,1	123,4	106,3	117,4	127,9	116,3
Febr. 1920	814,3	529,9	757,5	744,8	587,0	712,2	691,0
Dec. „	268,9	277,2	244,1	256,8	286,7	347,2	280,1
Dec. 1921	160,1	164,1	163,7	144,4	141,3	166,5	156,7
Dec. 1922	137,1	135,2	129,2	122,6	136,1	159,3	136,6
Dec. 1923	134,0	132,7	120,1	124,4	125,1	144,2	130,1
Dec. 1924	117,4	129,2	119,5	119,8	129,3	161,1	129,4
Dec. 1925	117,0	121,6	117,0	110,1	110,1	154,9	121,8
Dec. 1926	139,7	156,1	145,9	132,9	129,2	179,8	147,3
Dec. 1927	105,6	116,2	113,6	114,2	124,9	139,8	119,0
Dec. 1928	122,1	131,3	125,6	126,8	127,4	156,7	131,7
Sept. 1929	129,7	99,9	112,3	115,3	100,4	107,7	110,9
Oct. „	130,4	98,3	103,1	117,4	95,1	106,8	108,5
Nov. „	124,9	96,9	97,6	110,7	91,6	94,4	102,7
Dec. „	117,3	95,5	94,6	109,0	93,4	91,7	100,3
Januari 1930	104,2	94,2	95,1	99,8	85,2	88,1	94,4
Februari „	98,1	92,6	95,5	93,4	78,9	75,7	89,0
Maart „	96,3	87,7	91,9	94,2	77,8	79,2	87,9
April „	94,4	91,2	95,9	94,8	76,3	85,5	89,7
Mei „	95,1	88,5	91,6	94,2	74,6	87,2	88,5
Juni „	91,3	85,2	90,7	95,7	74,6	90,8	88,1
Juli „	86,3	89,6	94,6	102,8	78,3	93,5	90,8
Aug. „	86,7	94,2	99,7	104,5	84,7	106,8	96,1
Sept. „	87,3	91,2	95,7	103,0	89,2	117,5	97,3

Bij de thuisvrachten onderging de La Plata-markt een scherpe reactie tengevolge van de daling van de graanprijzen, teweegebracht door de onverwachte vrij aanzienlijke verladingen van Zuid-Rusland, terwijl de Noord-Amerikaansche markt door denzelfden factor werd beïnvloed. De vrachten van Australië en het Verre Oosten waren vast, doch de omvang der zaken bleef gering. Met uitzondering van de bevrachtingen van Rusland, was de markt in Europa kalm

	Indexcijfer	+ of -
Golf van Biscaye; uitgaande vracht..	100,9	- 1,8
„ „ „ thuisvracht.....	93,5	-
Middell. Zee; uitgaande vracht.....	86,4	- 0,2
„ „ „ thuisvracht.....	90,7	+ 0,7
Noord-Amerika.....	91,2	- 3,0
Zuid-Amerika; uitgaande vracht....	89,7	+ 2,5
„ „ „ thuisvracht.....	101,6	- 10,6
Indië; uitgaande vracht.....	122,1	+ 2,1
„ „ „ thuisvracht.....	83,9	- 5,0
Het verre Oosten, enz.....	89,2	+ 4,5
Australië.....	117,5	+ 10,7

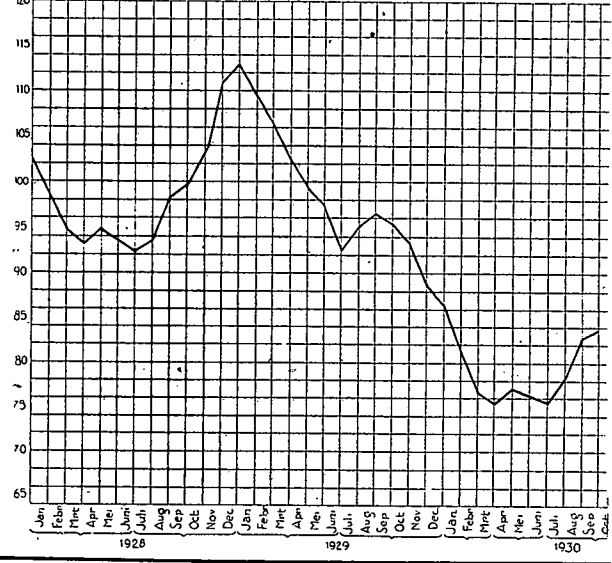
gestemd, terwijl de uitgaande kolenmarkt stil was. De veranderingen gedurende de afgelopen maand van het indexcijfer voor elke groep en sub-groep blijken uit de volgende tabel, waarbij het cijfer 100 telkens het gemiddelde gedurende de periode 1898-1913 voorstelt:

De derde tabel toont ons indexcijfer, herleid tot een percentage voor 1913.

(1913 = 100)

Maand	1927	1928	1929	1930
Januari.....	118,59	98,47	109,6	81,2
Februari.....	120,54	94,33	106,7	76,5
Maart.....	118,58	93,17	102,6	75,5
April.....	111,06	94,59	99,1	77,1
Mei.....	111,41	93,79	97,3	76,1
Juni.....	106,54	91,29	92,1	75,7
Juli.....	101,61	93,73	94,8	78,1
Augustus.....	105,51	98,17	96,1	82,6
September.....	107,51	99,54	95,3	83,6
October.....	105,78	103,93	93,3	
November.....	106,27	110,94	88,3	
December.....	102,31	113,17	86,2	
Jaarl. gemiddelde	109,64	98,8	96,8	

INDEXCIJFER VAN SCHEEPSVRACHTEN 1913 = 100

BOEKAANKONDIGING.

Konjunktur-Beobachtung in Unternehmung und Unternehmervereinigungen van Dr. Kurt Gloger. (Berlin 1928; Industrieverlag Spaeth & Linde. Prijs RM. 5.40).

Konjunktur und Unternehmung van Dr. Paul Deutsch. (Berlin; Verlag von Reimer Hobbing. Prijs R.M. 12).

Vroeger dan in Europa, heeft men in de Vereenigde Staten begrepen, dat, wil het bedrijfsleven op een rationeele basis georganiseerd worden, aan de bestudeering van het conjunctuurverloop een belangrijke plaats moet worden ingeruimd. Deze groote belangstelling voor conjunctuuronderzoek heeft ook in Duitsland de aandacht getrokken. In zijn boek toont Dr. Gloger, na een korte theoretische inleiding, hoe op het oogenblik in groote en kleine ondernemingen in Duitsland de gegevens voor de beoordeeling van de conjunctuur verzameld en verwerkt worden en hoe de ondernemers daarmee de vereenigingen van werkgevers, de Kamers van Koophandel en het „Institut fuer Konjunkturforschung” ondersteunen. Door persoonlijke, practische waarneming en door de hulp van talrijke ondernemingen kon de schrijver een omvangrijk materiaal verwerken en was hij in de gelegenheid aan te geven, hoe iedere onderneming zich zonder groote moeite de belangrijkste gegevens voor de beoordeeling van het conjunctuurverloop kan verschaffen. Door critiek op de bestaande instellingen en door aanvullende beschouwingen over de Amerikaansche verhoudingen wijst

de schrijver ook op de verbetering en uitbreiding van de bestaande methoden van waarneming.

Het boek van Deutsch behandelt het conjunctuurvraagstuk van bedrijfseconomisch standpunt. Zeer uitvoerig staat de schrijver stil bij den invloed van de conjunctuur op het bedrijfsproces; op den inkoop, de productie en den voorraad, op den afzet, op de calculatie. In een hoofdstuk over de principes van de bedrijfseconomische conjunctuurpolitiek wordt het wesen en de beteekenis van de marktwaarneming besproken. Verder volgen practische voorbeelden over het gebruik van gegevens van het bedrijf in verband met het voeren van een juiste conjunctuurpolitiek.

De talrijke tabellen en duidelijke grafieken vergemakkelijken de bestudeering van dit lezenswaardige boek.

OVERZICHT VAN TIJDSCHRIFTEN.

The American Economic Review. — Cambridge, Mass.; Mrt. 1930.

E. F. Gay, Historical records; *H. J. Davenport*, Velocities, turnovers and prices; *H. E. Fisk*, New estimates of national incomes; *G. L. Palmer*, Job-conscious Unionism in the Chicago Men's clothing industry; *H. W. Guest*, Classifications of public expenditures; *M. H. Hunter*, Problem of classification: expenditures and revenues; *A. A. Berle Jr.* and *G. C. Means*, Corporations and the public investor.

Idem. — Cambridge, Mass.; Juni 1930.

C. R. Noyes, Gold inflation in U. S., 1921—1929; *A. Comstock*, Reparation payments in perspective; *L. W. Cooper*, Tariff and organized labor; *M. S. Kendrick*, Public expenditure in tax incidence theory; *Ch. R. Whittlesey*, Value changes; *L. A. Froman*, Graduate students in economics, 1904—1928.

The American Journal of International Law. — Concord, N. H., April 1930.

Q. Wright, Some legal consequences if extraterritoriality is abolished in China; *M. O. Hudson*, Aviation and International Law; *H. Miller*, Proposed new edition of the treaties of the United States; *M. Lambie*, Presumption of cessation of citizenship: its effect on international claims; *Ch. S. Hyneman*, Neutrality during the European Wars of 1792—1815; *R. A. Norem*, Determination of enemy character of corporations.

De Economist. — Haarlem, Juni 1930.

Prof. Mr. J. C. Kielstra, Van „tropisch-koloniale” naar „dualistische” staathuishoudkunde; *Mr. H. G. J. Maas Geesteranus*, Parijs als acceptcentrum; *G. Brouwers*, Kan groenten- en fruitvernieuwing productief zijn? *P. Koedijk*, Productiecijfers van eenige bedrijven.

Finanz-Archiv. — Tübingen, Jahrg. 47, Band I.

A. Lampe, Zur Problematik der Kraftfahrzeugbesteuerung; *W. Lotz*, Der Gewinn an der Münze in der Gegenwart; *Dr. O. Schwarz*, Die Finanzen der europäischen und der wichtigeren aussereuropäischen Staaten; *A. Sommer*, Die verschiedenen Ableitungen des Wortes „Finanz”; *G. Schanz*, Die neue gesetzliche Grundlage der Preussischen Staatsbank.

Journal des Economistes. — Parijs, 15 Mei 1930.

E. Payen, Le budget de 1930—1931 et les dégrèvements; *R. J. Pierre*, L'Inde anglaise; *Un libre-échangiste italien*, La „rationalisation” des industries en Italie; *G. de Nouvion*, La Cour des comptes et les comptabilités vérifiées en 1926—1927; *M. Carsow*, La Finlande économique; *O. Pichot*, Revue de l'Académie des Sciences morales et politiques; *E. P.*, Le Tunnel sous la Manche. — Le rapport des experts britanniques.

The Journal of Political Economy. — Chicago, Ill., Juni 1930.

J. Viner, English theories of foreign trade before

Adam Smith; *H. A. Wooster*, What's wrong with College teaching in the social sciences? *M. R. Clark*, French syndicalism of the present; *Ph. G. Wright*, Moore's „Synthetic Economics”; *H. G. Moulton*, *C. S. Morgan*, and *A. L. Lee*, The St. Lawrence navigation and power project: a reply.

Die Kunstseide. — Berlijn, Juni 1930.

B. P., Kunstseidenschau; Achemavorschau; Bericht der int. Chemiker-Coloristen Tagung; *Prof. Mark*, Die verwendung der Röntgenstrahlen im Dienste der Faserforschung; *Prof. Dr. A. Herzog*, Feinfädige Kunstseide; *Dipl.-Ing. H. Brandenburger*, Die Färberei der Acetatseide: Lichtechtheit.

Idem. — Berlin, Juli 1930.

Kunstseidenschau; *Dr.-Ing. Krüger*, Über Acetatseide; *Dipl.-Ing. H. Brandenburger*, Färberei der Acetatseide; *Dr. W. A. Dyes*, Vorschriften und vorschläge für die Weiterverarbeitung und Veredlung von Kunstseide.

De Naamlooze Vennootschap. — Amsterdam, 15 Mei 1930.

Drs. P. A. M. Snel, Het vraagstuk van de meerstemmige aandelen in Frankrijk. I; *Prof. Dr. Ir. J. Goudriaan*, Rationalisatie in particuliere en in overheidsbedrijven. II (slot); *Prof. Dr. J. Veraart*, Het vraagstuk der loonsverhoogen. II; *J. J. M. H. Nijst*, De wetgeving op de Holding Companies in Zwitserland; *Ger. H. Knap*, Financieele journalistiek in Amerika en Nederland.

Idem. — Amsterdam, 15 Juni 1930.

Mr. G. J. Roes, Wettelijke en statutaire machtsverdeling tusschen de aandeelhouders en het bestuur eener N.V.; *A. M. Groot*, Bedrijfscontrole; *Drs. T. A. M. Snel*, Het vraagstuk van de meerstemmige aandelen in Frankrijk. II (slot); *Mr. H. Schaapveld*, Een huurcontract van een N.V. met haar Gedelegeerd Commissaris; *Drs. J. Brands*, Wettelijke regeling van het accountantswezen. I.

The Quarterly Journal of Economics. — Cambridge, Mass., Mei 1930.

S. Kuznets, Equilibrium economics and business-cycle theory; *T. J. Kreps*, Joint costs in the chemical industry; *M. L. Fair*, The Interstate Commerce Commission and the railroad terminal problem; *E. M. Bernstein*, The split inventory: a war expedient, a solution in peace; *H. E. Miller*, The franc in war and reconstruction.

De Socialistische Gids. — Amsterdam, Mei 1930.

bevat o.a.:

W. H. Vliegen, 1 Mei-boodschap; *J. Oudegeest*, Het Groningsch congres; *E. J. van Det*, Leerplicht in Engeland tot het 15e jaar; *A. W. Michels*, Uitbreidingsplan-bestemmingsplan (aanvulling Woningwet urgent); *A. Sternheim*, Sociale verhoudingen in Australië, I; *L. J. Kleyn*, De vlootconferentie.

Idem. — Amsterdam, Juni 1930.

bevat o.a.:

J. W. Albarda, Troelstra †; *K. Kautsky*, De agrarische revolutie in Rusland. I; *A. W. Michels*, Uitbreidingsplan-Bestemmingsplan. (De aanhangige wijziging der Woningwet); *Mr. H. J. van Meurs*, Internationale beschouwingen. (Arbitrage en veiligheid); *J. F. Ankersmit*, Naar meer internationale activiteit; *Andr. Sternheim*, Sociale verhoudingen in Australië. II.

Tijdschrift voor Economische Geographie. — 's-Gravenhage, 15 Mei 1930.

F. H. Saraber, De patchouli-cultuur; *A. J. Zikel*, De zeehavens van Texas; *E. van Hinte*, De conjunctuur en de economische geografie.

Idem. — 's-Gravenhage, 15 Juni 1930.

Prof. Dr. J. C. Th. Uphof, De irrigatiewerken in Westelijk Amerika; *H. Zondervan*, Wereldmarkten en wereldhavens van grondstoffen; *E. Hinte*, De conjunctuur en de economische geografie.

CONJUNCTUURGEGEVENS BETREFFENDE GROOT-BRITANNIË.

Datum	Index van de industriële productie	Productie, Handel en Verkeer.																			
		Productie-index ¹⁾ van								Aantal werklozen	Buitenlandsche handel ²⁾					Scheepvaartverkeer					
		Steenkolen	Ruwwijzer	Staal	Scheepsbouw	Andere metall. industrieën	Katoen	Kunstzijde	Electriciteit		Invoer			Uitvoer		Inkomend	Uitgaand	Indexcijf. v.			
											Totaal	Grondstoffen	Fabrieken	Totaal	Fabrieken			Invoer-resp. uitvoer (+) (-) oversch.	Tijd-chart.	Vrachten	Ontvangsten van de spoorwegen
Gemiddelde van 1924 = 100								1923 ¹⁾ = 100	Mill. £					0000 tons		1924 = 100	Mill. £				
1925..	97,5	91,7	85,4	90,2	69,7	106,0	123,6	—	121	1.338	110,3	35,5	26,7	64,4	51,4	45,9	463	519	95	86	8,65
1926..	75,3	46,1	33,4	43,4	52,0	113,8	106,7	—	119	1.506	103,6	32,7	26,3	54,3	44,9	49,3	535	391	108	98	7,12
1927..	108,1	94,6	99,8	111,0	103,6	122,0	120,5	159	146	1.179	101,7	29,3	26,9	59,1	47,0	42,3	505	5	107	95	9,15
1928..	102,5	89,6	90,5	104,0	90,6	114,9	107,8	214	156	1.290	99,8	27,9	26,5	60,3	48,2	39,5	503	537	97	87	8,63
1929..	110,6	96,8	103,7	118,4	105,9	116,1	108,4	225	171	1.263	101,9	28,3	27,9	60,8	47,8	41,1	52	573	107	84	8,91
Jan.								218	187	1.466	116,1	39,1	26,8	66,9	53,8	49,2	468	641	113	96	9,13
Febr.	108,3	101,2	91,6	117,0	98,8	111,5	117,6	187	195	1.454	90,9	27,0	23,1	55,7	44,3	35,2	391	462	109	95	8,26
Mrt.								204	173	1.204	98,6	28,5	27,2	58,6	47,0	40,0	457	552	108	89	9,28
April								188	165	1.182	104,1	30,9	30,2	60,2	47,1	43,9	516	551	108	88	8,95
Mei	111,0	93,1	105,3	121,1	105,9	120,5	111,4	210	156	1.177	103,5	29,2	29,2	67,4	53,4	36,1	538	601	108	86	8,94
Juni								227	156	1.163	91,5	24,5	26,4	49,9	38,4	41,6	535	575	104	81	8,39
Juli								272	146	1.178	93,5	22,9	27,5	66,5	53,2	27,1	596	618	109	83	9,05
Aug.	108,2	93,3	110,5	120,0	105,4	117,7	85,8	222	148	1.198	91,0	24,7	29,5	63,0	50,8	38,0	588	648	116	83	8,82
S-pt.								251	156	1.204	98,4	24,2	28,4	55,1	42,2	43,3	590	597	119	84	8,88
Oct.								274	179	1.254	110,3	27,3	30,2	64,6	50,3	45,7	583	622	104	77	9,69
Nov.	114,8	99,5	107,5	115,4	113,6	114,7	118,6	257	203	1.326	108,2	30,0	28,	63,1	48,6	45,1	513	586	96	77	9,33
Dec.								189	192	1.344	106,6	31,2	27,8	58,4	44,6	48,2	494	517	88	70	8,24
1930								232	192	1.521	101,9	30,1	28,0	58,3	44,7	43,6	479	579	83	66	9,13
Jan.								193	198	1.583	88,2	24,0	25,8	51,9	41,2	36,3	427	495	84	64	8,41
Febr.	109,6	104,2	105,1	118,4	117,6	111,8	107,3	183	184	1.694	93,4	24,1	28,1	53,9	42,5	39,5	484	534	84	61	8,92
Mrt.								152	160	1.761	83,9	20,7	25,6	46,4	36,7	37,0	498	526	86	66	8,19
April								195	167	1.856	91,0	23,1	27,7	51,0	39,8	40,0	579	598	86	58	8,65
Mei	100,9	87,8	98,4	97,0	101,4	117,2	86,4	192	140	1.912	83,4	20,4	24,5	42,8	33,8	40,6	581	534	66	62	7,27
Juni								238	143	2.070	85,2	19,1	26,0	50,7	39,7	34,5	605	571	71	61	8,20
Juli								165	133	2.120	79,9	17,5	24,2	42,8	33,1	37,1	564	589	71	70	
Aug.											78,6	16,5	24,6	42,7	32,1	35,9					
Sept.																					

¹⁾ Productie-index van de London en Cambridge Economic Service, met uitzondering van dien van kunstzijde, welke aan de Board of Trade en dien van electriciteit, welke aan de British Electrical and Allied Manufacturers' Association is ontleend.

²⁾ De cijfers over de jaren 1925—1929 zijn maandgemiddelden.

GROOT-BRITANNIË.

Datum	Kapitaalmarkt								Geldmarkt					Prijzen			Kosten van levensonderhoud ⁶⁾	Index van gemiddelde weekloonen ⁷⁾	Aantal faillissementen ⁸⁾	
	Effectenbeurs ¹⁾				Emissies ²⁾				Geldmarkt					Indexcijfers v. grooth.prijzen ⁵⁾						
	Koersen van				Totaal	Groot-Brittannië	Britsche Bezittingen	Buitenland	Clearing te Londen ³⁾	Deposito's	Voorschotten	Wissels	Callrente	3-maands disconto	Totaal	Voedingsmiddelen				Grondstoffenfabrikaten
	20 industriële aandelen	8 speculatiev. aandelen	4 vaste rentedr. fondsen	Mill. £																
1913 = 100																				
1925.....	181	194	80,3	18,3	11,0	4,8	2,5	2.983	1.662	856	226	3,47	4,15	95,9	100,4	93,5	100	100,6	413	
1926.....	186	214	78,3	21,1	11,7	4,4	5,0	2.946	1.665	892	216	4,01	4,49	89,1	93,1	87,0	98	100,4	370	
1927.....	202	216	79,1	26,2	14,7	7,3	4,2	3.068	1.713	928	218	3,71	4,24	85,1	91,4	81,8	95	100,7	381	
1928.....	237	199	81,0	30,2	18,3	7,1	4,8	3.276	1.766	948	237	3,56	4,16	84,4	91,6	80,7	95	99,8	365	
1929.....	237	205	78,4	21,1	13,3	4,5	3,3	3.328	1.800	991	229	4,58	5,31	82,2	87,4	79,4	94	100,2	353	
Januari	259	217	82,1	47,4	18,0	25,0	4,4	3.814	1.846	972	277	3,54	4,31	83,2	88,7	80,3	94	99,5	382	
Februari	262	209	80,6	33,0	26,2	2,6	4,2	3.213	1.814	983	263	5,06	5,23	83,3	89,4	80,0	95	99,5	365	
Maart	247	207	79,1	33,8	24,8	1,3	7,7	3.290	1.777	996	217	4,58	5,38	84,4	90,3	81,2	93	99,5	436	
April	242	207	79,1	34,8	28,8	2,3	3,7	3.254	1.781	1.002	194	4,44	5,27	83,4	88,5	80,7	92	99,5	332	
Mei	240	208	79,2	21,1	12,3	7,4	1,4	3.228	1.770	992	197	4,69	5,23	81,7	86,3	79,3	92	99,5	354	
Juni	240	214	78,4	25,4	14,0	4,3	7,1	3.032	1.808	993	218	4,23	5,28	81,6	86,2	79,1	92	99,5	311	
Juli	232	210	78,1	22,2	13,9	6,0	2,4	3.688	1.816	1.002	238	4,73	5,33	82,7	89,4	79,2	93	99,5	357	
Augustus	238	211	76,9	3,6	2,2	0,4	0,9	3.266	1.796	997	227	4,13	5,47	81,8	86,8	79,1	94	99,5	285	
September	238	211	76,2	2,7	1,5	0,7	0,5	2.987	1.792	988	224	4,21	5,49	81,7	85,8	79,5	95	99	272	
October	228	202	76,5	11,5	7,5	0,5	3,6	3.596	1.803	990	229	5,27	6,22	81,9	87,2	79,1	96	99	410	
November	205	182	77,2	12,9	6,3	3,1	3,5	3.448	1.789	990	233	5,38	5,66	80,6	85,6	78,0	96	99	393	
December	207	183	76,8	5,3	4,0	0,7	0,5	3.121	1.811	989	229	4,64	4,80	79,7	84,6	77,1	95	99	338	
1930																				
Januari	212	184	77,7	16,9	11,3	2,9	2,7	3.476	1.805	985	245	4,04	4,11	78,8	83,4	76,3	94	99	407	
Februari	206	192	78,3	26,2	8,0	10,6	7,6	3.063	1.751	988	220	3,85	3,96	76,9	81,0	74,7	92	98,5	397	
Maart	200	182	80,2	26,4	16,9	5,7	3,7	3.753	1.719	991	184	3,35	3,03	74,9	77,7	73,4	90	98,5	406	
April	211	192	82,2	21,3	11,9	0,1	9,3	3.213	1.750	984	210	2,23	2,49	74,4	77,6	72,6	89	98,5	367	
Mei	208	187	81,2	37,9	17,8	15,7	4,4	3.475	1.780	972	248	1,94	2,14	73,3	76,5	71,5	88	98,4	367	
Jun.	198	176	80,3	13,2	7,7	4,6	0,9	3.094	1.826	973	275	2,13	2,33	72,6	76,6	70,4	89	98,4	295	
Juli	198	172	81,7	16,4	13,1	0,3	3,0	3.586	1.831	967	286	1,88	2,37	71,7	76,4	69,2	90	98,4	406	
Augustus	187	164	81,5	6,6	3,5	2,7	0,5	2.928	1.804	951	281	1,96	2,29	70,9	75,9	68,2	90	98,4		
September	198	165	81,8	5,0	2,4	2,1	0,5					1,69	2,09							

¹⁾ London and Cambridge Economic Service. ²⁾ Volgens Midland Bank Ltd. ³⁾ London Banker's Clearing-House Returns. ⁴⁾ Wekelijksche gemiddelden. ⁵⁾ Board of Trade. ⁶⁾ Ministry of Labour. ⁷⁾ London and Cambridge Economic Service. ⁸⁾ Société des Nations.

MAANDCIJFERS.

Resultaat van de rondvraag van de Internationale Vereeniging voor de Suikerstatistiek.

Dr. Gustav Mikusch te Weenen zendt ons onderstaand overzicht van de Internationale Vereeniging voor de Suikerstatistiek.

	Aantal fabrieken in bedrijf		Aantal antwoorden	Hoeveelheid verwerkte bieten in metr. tonnen		Suikerproductie in metr. tonnen ruwsuikerwaarde		± in procenten ten opzichte van het voorafgaande jaar	
	1930/31	1929/30		1930/31	1929/30	1930/31	1929/30	verwerkte bieten	suikerproductie
Duitschland	233	238	233	14.158.175	11.936.658	2.198.775	1.984.663	+ 18,61	+ 10,79
Tsjecho-Slowakije.	140	141	140	5.900.112	5.552.519	990.048	1.033.710	+ 6,26	- 4,22
Oostenrijk	7	7	7	811.640	688.200	122.587	120.391	+ 17,94	+ 1,82
Hongarije	13	13	13	1.379.900	1.589.791	202.695	246.831	- 13,20	- 17,88
Joego-Slavië	8	8	8	750.000	1.050.000	95.000	120.630	- 28,57	- 21,25
Roemenië.....	12	8	12	930.000	524.720	120.000	77.050	+ 77,24	+ 55,74
Bulgarije.....	5	4	5	350.000	257.300	54.000	40.024	+ 36,03	+ 34,92
Iersche Vrijstaat.	1	1	1	142.000	143.400	23.000	23.200	- 0,98	- 0,86
België	43	46	43	1.879.800	1.706.088	248.000	250.945	+ 10,18	- 1,17
Italië	51	50	51	3.300.000	3.096.884	405.000	431.840	+ 6,56	+ 6,22
Polen	69	70	69	4.258.349	5.053.053	698.443	917.298	- 15,73	- 23,86
Denemarken	9	9	9	1.010.000	797.900	160.000	134.300	+ 26,58	+ 19,14
Zweden	20	16	20	1.160.000	749.862	170.000	121.403	+ 54,70	+ 40,03
Finland	1	1	1	27.572	24.000	3.150	2.814	+ 14,88	+ 11,94
Turkije (Europ.)..	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Totaal	612	612	612	36.057.548	33.170.375	5.490.698	5.505.099	+ 8,70	- 0,26

EMISSIES IN SEPTEMBER 1930.

Prov. en Gemeentelijke Leeningen ¹⁾ f 15.650.233,75 zijnde:

Nederland

Gem. Arnhem f 2.871.000
 4½ % obl. a 100½ % f 2.881.016,25
 Gem. Dordrecht f 722.000
 4 % obl. a 97 % f 700.340
 Gemeente 's-Gravenhage
 f 10.000.000 4 % obl. a
 97½ % f 9.712.500
 Gem. Hillegom f 634.000
 4½ % obl. a 100½ % f 636.377,50
 Gem. Leiden f 2.000.000
 4 % obl. a 96 % f 1.920.000

Hypotheekbanken „ 302.500,— zijnde:

Nederland

Aandeelen

Insulaire Hypotheekbank
 f 125.000 aand. a 180 %²⁾,
 waarop 10 % gestort.. f 22.500
 Rotterd. Hypotheekbank
 f 1.400.000 aand. a 200 %²⁾,
 waarop 10 % gestort.. f 280.000

Kerkelijke leeningen „ 2.429.310,— zijnde:

Nederland f 1.127.010
 Duitschland f 415.800
 Hongarije f 886.500

Diversen „ 379.880,— zijnde:

Nederland

Aandeelen

Drukk. „De Spaarnstad”
 f 100.000 aand. a 100 % f 100.000

Nederlandsch-Indië

Aandeelen

Nillmij, Batavia
 Ind. f 878.000 aand. a
 124 %, waarop 25 % ge-
 stort f 272.180
 Nillmij, Batavia
 Ind. f 5.500 aand. a
 140 % f 7.700

Totaal.... f 18.761.923,75

¹⁾ Bovendien conversieleening:

Nederland

Gem. Dordrecht f 1.635.000 4 % obl. a 97 %.

Nederlandsch-Indië

Gem. Batavia f 2.300.000 4½ % obl. a 96½ %.

²⁾ Koers voor aandeelh.; voor vrije inschrijvers 200 %.

³⁾ Koers voor aandeelh.; voor vrije inschrijvers 250 %.

Totaal der emissies in Januari... f 41.591.037,50
 Februari .. „ 54.087.375,—
 Maart „ 72.415.737,50
 April „ 52.841.147,50
 Mei „ 34.085.545,—
 Juni „ 98.691.025,—
 Juli „ 33.802.815,—
 Augustus .. „ 16.997.212,50¹⁾
 September.. „ 18.761.923,75

Algemeen Totaal..... f 423.273.818,75

Alg. Totaal Jan./Aug. kerkelijke leen. f 14,8 miljoen.

¹⁾ Dit totaal is kleiner, dan de vorige maand werd opgegeven, doordat van de leening der Gem. Heerlen f 475.000 voor conversie was bestemd; inplaats van f 1.995.000 had f 1.521.187,50 moeten worden opgenomen.

Bovendien:

f 18.740.000,— 3/m. Schatkistpromessen a f 994,22
 „ 14.870.000,— 6/m. „ „ 987,63
 „ 26.071.000,— 4 % Schatkistbiljetten „ „ 1.007,60

Voorts werd in de afgelopen maand hier te lande de inschrijving opengesteld op een beperkt bedrag:

5 % obl. in cert. van B. frs. 10.000 Luik a 94¼ % (introd.);
 4½ % obl. Portland Gen. Electric Co. a 93¾ % (introd.);
 4 % obl. in cert. van Fr. frs. 10.000 Chemins de Fer du
 Midi a 89 % (introd.);

Aand. North American Trust a \$ 87½ p. aand. (introd.);
 Cert. v. aand. Sté. Intern. de Placements a ± \$ 48 p. fractie
 (introd.);

Cert. v. aand. Intern. Beleggingsdepot a f 48 (introd.);
 en op de volgende obligatieleeningen:

	Guldens	Rente-voet	Emissie-koers
R.K. Par. O.L. Vr. Hemelvaart, Dieren	121.000	4½ %	98½ %
Congr. der Zusters v/d. Godd. Verl., Oedenburg	900.000	8 %	98½ %
Congr. v/d. Zusters der Chr. scholen v. Barmhartigheid, Menden	420.000	8 %	99 %
R.K. Ziekenverpl. St. Jan Stichting, Zaandam	250.000	5 %	99½ %
R.K. Kerkb. der Par. v. St. Liduina, Hillegersberg	300.000	5 %	99½ %
E.E. Z.Z. Franciscanessen v. St. Lucia, Bennebroek	125.000	4½ %	98 %
R.K. Par. Kerkbest. v/d. H. Wille- brordus, Wassenaar	200.000	5 %	99½ %
R.K. Kerkb. der Par. v/d. H. Bonifacius en H. Antonius v. Padua, Dordrecht	140.000	4½ %	98 %

BANK VOOR INTERNATIONALE BETALINGEN.Voornaamste posten in duizenden Zwitsersche franken.¹⁾

Data	Kas- en Banktegoed	Dadelijk opvraagbare gelden	Handelsswissels, bankaccepten en schatkistpapier	Uitgezette gelden		Diverse belegg.	Andere activa
				Maximum 3 maanden	van 3—9 maanden		
30 Juni 1930	5.120	23.046	500.647	486.942	68.352	—	1.612
31 Juli 1930	6.815	80.477	364.594	297.956	429.388	121.580	2.844
31 Aug. 1930	3.319	107.589	236.974	541.663	516.611	151.886	5.594
30 Spt. 1930	5.560	68.858	304.553	946.801	179.168	186.818	8.662

Data	Gestort kapitaal	Bijzondere deposito's op langere termijn	Deposito's op termijn		Dadelijk opvraagbare deposito's (Centr. Banken)	Diverse passiva	Balans totaal
			Maximum 3 maanden	van 3—6 maanden			
30 Juni 1930	102.500	274.765	438.198		268.426 ²⁾	1.832	1.085.721
31 Juli 1930	102.500	310.601	244.657	329.196	312.974	3.726	1.303.654
31 Aug. 1930	102.500	299.284	410.884	523.047	220.922	6.998	1.563.636
30 Spt. 1930	102.500	302.964	851.450	232.391	200.628	10.486	1.700.420

¹⁾ De indeeling van den staat van 30 Juni wijkt eenigszins af van die van de volgende maandstaten.

²⁾ Hiervan komt Frs. 264.783 op rekening van de Centrale Banken.

GIRO-OMZET BIJ DE NEDERLANDSCHE BANK.

	Juli 1930		Juli 1929	
	Posten	Bedrag	Posten	Bedrag
Voor rekeninghouders waarvan door de H.-bank plaatselijk	58.441	f 3.684.704.000	63.884	f 3.757.330.000
Ter voldoening van Rijksbelast.	44.376	„ 3.290.903.000	48.799	„ 3.312.655.000
	1.182	„ 15.712.000	1.414	„ 14.838.000

POSTCHEQUE EN GIRODIENST.

(In duizenden gulden).

	Juli 1930		Juli 1929	
	Aantal	Bedrag	Aantal	Bedrag
Nieuwe rekeningen	1.376	—	—	—
Aantal rekeningen op ult ^o	161.144	—	146.100	—
Bijschrijvingen	2.504.152	501.235	2.087.706	476.582
wegens:				
a. Stortingen ²⁾	1.030.444	122.234	865.015	120.933
b. Overschrijvingen:				
1. van andere rek.	1.473.560	360.787	1.222.566	338.814
2. van Ned. Bank.	148	18.170	125	16.797
c. And. onderwerpen	—	44	—	38
Afschrijvingen	1.565.745	504.457	1.294.604	478.659
wegens:				
a. Chèques	248.964	71.878	204.981	68.620
b. Overschrijvingen ³⁾ :				
1. op andere rek.	1.304.102	360.787	1.078.329	338.814
2. naar Ned. Bank	1.117	71.718	1.125	71.157
c. And. onderwerpen	11.562	74	10.169	68
Gezamenlijk tegoed op ult ^o	—	104.592	—	90.105
Bedrag der belegging ¹⁾	—	85.688	—	70.695

¹⁾ Het bedrag, dat vroeger tegen vergoeding van rente aan de schatkist werd verstrekt, wordt tegenwoordig, voor zoover het nog niet voor vaste belegging is aangewend, tezamen met andere bedragen in rekening-courant met het Staatsbedrijf der posten en telegrafie begrepen en is daarom niet meer in het bedrag der belegging begrepen.

²⁾ Hierin begrepen overschrijvingen uit het buitenland 4008 met f 724.

³⁾ Idem 25.751 met f 2.782.

GIRO-KANTOOR DER GEMEENTE AMSTERDAM.

	Juni 1930		Juni 1929	
	In miljoenen	Aantal	In miljoenen	Aantal
Giro's (eenzijdige vermelding)				
Girobetalingen aan gemeentestellingen	f 91.5	29.673	f 79.2	24.522
Girobetalingen aan particulieren	„ 20.7	115.847	„ 17.1	89.169
Geldomzet:				
Ontvangsten	„ 4.8	6.968	„ 4.7	6.261
Betalingen	„ 7.4	31.394	„ 6.6	31.795
Part. rekeninghouders	„ 24.8 ¹⁾	40.268 ²⁾	„ 20.4 ¹⁾	35.892 ²⁾
Waarvan rekeningh. welke gelden voor 1 jaar vast hebben gedeponeed	„ 9.9	4.165 ²⁾	„ 9.7	3.807 ²⁾
Giro-depos. kas Gerzon	„ 0.15	471	„ 0.14	449

¹⁾ Gemiddeld saldo te goed. ²⁾ Einde der maand.

RIJKSPOSTSPARBANK.

	JUNI 1928	1929	1930
Inlagen	f 10.703.988	f 11.066.912	f 11.103.422
Terugbetalingen ..	„ 10.724.237	„ 10.646.727	„ 10.485.041
Tegoed der inleggers op ultimo	„ 327.750.861	„ 339.870.467	„ 354.171.027
Nom. bedr. der uitst. staatsschuldboekjes op ultimo	„ 42.209.500	„ 42.486.950	„ 42.892.450
Spaarbankboekjes:			
Aantal nieuw uitgegeven	10.488	11.009	9.696
Aantal geheel afbetaald	7.831	7.482	6.760
Aantal in omloop op ultimo	2.056.216	2.087.777	2.125.658

-PRODUCTIE DER STEENKOLEN-, BRUINKOLEN- EN ZOUTMIJNEN.

(Gegevens verstrekt door den Hoofdingenieur der mijnen.)

I. Gezamenlijke Steenkolenmijnen.

	Juli 1930	Jan./Juli 1930	Jan./Juli 1929
Prod. Steenkolen in tonnen ¹⁾	1.096.664	7.048.147	6.553.661
Aantal normale werkdagen	27	178	178

II. Bruinkolenmijn „Carisborg“.

	Juli 1930	Jan./Juli 1930	Jan./Juli 1929
Netto-productie in tonnen ..	—	127.070	98.661,4
Aantal normale werkdagen	—	142	110

III. Zoutmijnen.

(Kon. Ned. Zoutindustrie te Boekelo.)

	Juli 1930	Jan./Juli 1930	Jan./Juli 1929
Afgeleverd:			
Geraff. zout	4.183	23.813	22.203
Industriezout	105	465	359
Afvalzout	72	1.436	1.464
Aantal normale werkdagen	27	177	179

Arbeiders.

Aantal.	Gezamenlijke Steenkolenmijnen	Bruinkolenmijn „Carisborg“	Zoutmijnen
1 Augustus 1930	{ 10.995 ²⁾ 26.324 ³⁾	67	140
1 Augustus 1929	{ 10.618 ²⁾ 24.538 ³⁾	151	198

¹⁾ Gedurende deze maand werd door de gezamenlijke steenkolenmijnen geproduceerd: 160.116 ton cokes en 78.070 ton steenkool-briketten. ²⁾ bovengronds, incl. 1.610 arbeiders der nevenbedrijven. ³⁾ ondergronds.

POSTERIJEN, TELEGRAFIE EN TELEFONIE.

	Opbrengst	
	Augustus 1930	Augustus 1929
Posterijen.....	f 3.602.596,—	f 3.789.964,—
Telegrafie.....	„ 560.544,—	„ 677.894,—
Telefonie.....	„ 1.984.740,—	„ 1.975.775,—

OVERZICHT DER RIJKSMIDDELEN.
(In Guldens)

	September 1930	Sedert 1 Januari 1930	Overeenkomstige periode 1929
Directe belastingen.			
Grondbelasting	1.070.815	19.609.249	18.915.521
Personeele belasting ..	3.246.478	23.139.092	21.947.006
Inkomstenbelasting ..	5.029.412	65.191.877	59.948.758
Vermogensbelasting ..	776.741	10.867.196	10.083.203
Dividend- en tantieme- belasting	1.142.227	15.849.155	18.442.860
Invoerrechten.....	5.966.536	51.389.687	50.252.258
Statistiekrecht.....	345.069	3.117.896	3.475.343
Accijnzen.			
Zout	179.178	1.620.741	1.415.771
Geslacht	989.450	8.692.023	9.030.855
Wijn	568.658	1.979.027	2.041.968
Gedistilleerd	2.791.982	26.540.775	25.632.319
Bier	1.509.985	11.686.080	10.825.616
Suiker	7.144.001	41.737.008	35.797.411
Tabak	2.326.083	21.535.802	19.773.645
Belasting op gouden en zilveren werken.....	80.766	782.329	749.376
Indirecte belastingen.			
Zegelrechten	12.007.790	18.982.576	20.995.583
Registratierechten ..	1.184.301	18.742.405	24.495.949
Successierechten	3.735.090	31.628.176	33.359.431
Domeinen, wegen en vaarten			
	342.281	3.188.518	2.466.475
Staatsloterij	16.932	452.812	452.782
Loodsgelden	354.482	3.571.047	3.677.981
Totaal-Generaal ..	40.808.257	380.310.471	373.780.111

1) Hieronder begrepen f 367.089 wegens zegelrecht van nota's van makelaars en commissonnairs in effecten, enz. (Beursbel.). 2) Id. f 3.556.727 3) Id. f 6.525.261.

HEFFINGEN VOOR HET LEENINGFONDS 1914.

	September 1930	Sedert 1 Januari 1930	Overeenkomstige periode 1929
Verdedigingsbelast. I	1.105.369	13.075.786	11.908.546
Verdedigingsbelast. II	540.233	19.997.792	20.158.277
Opcenten:			
Grondbelasting	219.302	3.951.531	3.801.151
Personeele belasting ..	623.462	4.304.978	4.148.442
Inkomstenbelasting ..	684.180	1.274.022	384.402
Vermogensbelasting ..	444.953	6.164.610	6.086.144
Dividend- en tantieme- belasting	376.935	5.230.221	5.682.247
Accijnzen op Suiker ..	—	1.249.376	7.159.482
„ „ Wijn	113.732	395.805	408.393
Gedistilleerd	279.198	2.654.077	2.563.232
Zegelrecht van buitl. eff.	126.994	1.192.673	997.219
Totaal...	4.514.358	59.490.871	63.297.535

HEFFINGEN VOOR HET WEGENFONDS.

Wegenbelasting	449.927	9.269.426	7.975.358
Rijwielbelasting	105.532	6.731.665	6.420.988
Totaal	555.459	16.001.091	14.396.346

1) 90 % der werkelijke opbrengst; art. 39 der Wegenbel. wet.

SPLITSING VAN DE OPBRENGST DER GROND-, PERSONEELE-, INKOMSTEN- EN VERMOGENSBELASTING SEDERT 1 JANUARI 1930.

Dienstjaren	Grondbelasting	Personeele belasting	Inkomstenbelasting	Vermogensbelasting
1927/28	—	—	260.325	3.456
1928/29	14.362	112.687	1.069.039	177.258
1929/30	4.109.502	4.264.873	57.376.216	9.725.295
1930/31	15.485.385	18.761.532	6.486.298	961.187
Totalen ..	19.609.249	23.139.092	65.191.878	10.867.196

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTO'S.

Ned. { Disc. Wissels. 3 25 Mrt.'30	Lissabon 7½ 2 Juni'30
Bk. { Bel. Binn. Eff. 3½ 4 Oct.'30	Londen 3 1 Mei'30
{ Vrsch. in R.C. 3½ 4 Oct.'30	Madrid 6 19 Juli'30
Athene 9 2 Dec.'28	N.-York F.R.B. 2½ 19 Juni'30
Batavia 4½ 10 Mrt.'30	Oslo 4½ 20 Mrt.'30
Belgrado 5½ 28 Mei'30	Parijs 2½ 1 Mei'30
Berlijn 5 9 Oct.'30	Praag 4 2½ Juni'30
Boekarest..... 9 23 Nov.'29	Pretoria 5½ 29 Spt.'30
Brussel..... 2½ 31 Juli'30	Rome..... 5½ 19 Mei'30
Budapest 5½ 28 Mei'30	Stockholm .. 3½ 2 Apr.'30
Calcutta 5 10 Juli'30	Tokio 5.1 6 Oct.'30
Dantzig 4 18 Aug.'30	Weenen..... 5 9 Sept.'30
Helsingfors	Warschau... 6½ 12 Juni'30
Kopenhagen 4 3 Mei'30	Zwits. Nat. Bk. 2½ 10 Juli'30

OPEN MARKT.

	1930				1929	1928	1914
	18 Oct.	13/18 Oct.	6/11 Oct.	29 Sept./4 Oct.	14/19 Oct.	15/20 Oct.	20/24 Jul
Amsterdam							
Partic.disc.	17½-1½	13½-7½	13½-7½	1½-2	5½-3½	4½-7½	3½-3½
Prolong.	1¼	1¼-¾	1¼-¾	127/32-2	4-5	4¼-¾	2¼-¾
Londen							
Daggeld...	1-2	1-2	1-2	1-3½	4-5¾	2½-5	1¾-2
Partic.disc.	13¼-2	13¼-2½	23/32-5/32	21½-2½	6½-7½	4¾	2¼-¾
Berlijn							
Daggeld...	4-5	4-6½	3-6	4½-7	7½-9½	6-8	—
Partic.disc.	—	—	—	—	—	—	—
30-55 d...	5	5	37/8-5	37/8	7¼	6½-5½	—
56-90 d...	5	5	37/8-5	37/8	7¼	6½-5½	2½-1½
Waren- wchsel.	5½	5½	4½-5½	4-1½	7½-¾	6½-7	—
New York							
Daggeld 1)	2-¼	2-¼	2-¼	1½-2¼	5-7¼	6½-8¼	1¾-2¼
Partic.disc.	2	2	2	2	5¼	4½	—

1) Koers van 17 Oct. en daaraan voorafgaande weken t/m Vrijdag.

WISSELKOERSEN.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	New York *)	Londen *)	Berlijn *)	Parijs *)	Brussel *)	Batavia 1)
14 Oct. 1930	2.48¼	12.06	59.01½	9.73¼	34.61	100
15 „ 1930	2.48½/16	12.05¾	59.—	9.73	34.59½	100
16 „ 1930	2.48¼	12.06	59.02½	9.73¼	34.60½	100
17 „ 1930	2.48½/16	12.06½	59.06	9.74	34.62½	100
18 „ 1930	2.48½/16	12.06¾	59.07	9.74¼	34.64	100
20 „ 1930	2.48½/16	12.06¾	59.16	9.74¾	34.64	100 1/16
Laagsted.w.1)	2.48½/16	12.05¾	58.97½	9.72¾	34.59	99 1/16
Hoogste d.w.1)	2.48½/8	12.07½	59.18	9.74¾	34.65	100 1/16
13 Oct. 1930	2.48½/10	12.05¾	58.97½	9.73	34.61	100
6 „ 1930	2.48	12.05¼	59.01½	9.73¼	34.59½	100
Muntpariteit	2.48¾	12.10¾	59.26	9.75	34.59	100

Data	Zwitserland *)	Weenen *)	Praag 1)	Boekarest 1)	Milaan **)	Madrid **)
14 Oct. 1930	48.24¼	35.02½	7.36½	1.48	13.—	24.12½
15 „ 1930	48.24	35.02½	7.36½	1.48	12.99	23.89
16 „ 1930	48.25	35.02½	7.36½	1.48	12.99½	23.92½
17 „ 1930	48.23	35.02½	7.37	1.48	13.—	24.25
18 „ 1930	48.23	35.02½	7.37	1.48	—	—
20 „ 1930	48.20	35.05	7.37	1.48	13.01	25.20
Laagsted.w.1)	48.17½	34.97½	7.36	1.47½	12.98½	23.60
Hoogste d.w.1)	48.25	35.07½	7.37½	1.49	13.02½	25.90
13 Oct. 1930	48.23	35.02½	7.36	1.48	12.98½	24.40
6 „ 1930	48.14	35.02½	7.36	1.47½	12.99	25.52½
Muntpariteit	48.—	35.10	7.371	1.488	13.09	48.52½

Data	Stockholm *)	Kopenhagen *)	Osto *)	Helsingfors 1)	Buenos Aires 1)	Montreal 1)
14 Oct. 1930	66.67½	66.42½	66.42½	6.24½	80¼	2.48¾
15 „ 1930	66.65	66.40	66.40	6.24½	81	2.48¾
16 „ 1930	66.67½	66.40	66.40	6.24½	84¼	2.48¾
17 „ 1930	66.67½	66.45	66.45	6.25	85	2.48¾
18 „ 1930	66.72½	66.47½	66.47½	6.25	86	2.48¾
20 „ 1930	66.70	66.47½	66.47½	6.25¼	85½	2.48¾
Laagsted.w.1)	66.62½	66.37½	66.37½	6.24	80	2.48¾
Hoogste d.w.1)	66.72½	66.50	66.50	6.26	86¾	2.48¾
13 Oct. 1930	66.60	66.40	66.37½	6.24½	82½	2.48¾
6 „ 1930	66.62½	66.37½	66.35	6.24	87¼	2.48¾
Muntpariteit	66.67	66.55	66.67	6.26½	95¾	2.48¾

*) Notering te Amsterdam. **) Not. te Rotterdam. 1) Part. opgave. In het eerste nummer van iedere maand komt een overzicht voor van een aantal niet wekelijks opgenomen wisselkoersen.

KOERSEN TE NEW YORK. (Cable).

Data	Londen (\$ per £)	Parijs (\$ p. 100 fr.)	Berlijn (\$ p. 100 Mk.)	Amsterdam (\$ p. 100 gld.)
14 Oct. 1930	4,85 ¹¹ / ₁₆	3,92	23,77 ¹ / ₂	40,29 ¹ / ₂
15 " 1930	4,85 ⁷ / ₁₆	3,92	23,77 ¹ / ₂	40,29 ¹ / ₂
16 " 1930	4,85 ³¹ / ₃₂	3,92 ¹ / ₈	23,78 ¹ / ₂	40,29 ¹ / ₂
17 " 1930	4,85 ³¹ / ₃₂	3,92 ¹ / ₈	23,78 ¹ / ₂	40,26 ¹ / ₂
18 " 1930	4,86	3,92 ¹ / ₈	23,79 ¹ / ₈	40,27 ¹ / ₂
20 " 1930	4,86 ³ / ₃₂	3,92 ¹ / ₈	23,83 ¹ / ₂	40,27 ¹ / ₂
21 Oct. 1929	4,87 ³ / ₈	3,93 ¹ / ₈	23,90	40,29 ¹ / ₂
Muntpariteit..	4,8667	3,90 ¹ / ₈	23,81 ¹ / ₂	40 ¹ / ₁₆

KOERSEN TE LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteertings-eenheden	4 Oct. 1930	11 Oct. 1930	13/18 Oct. '30 Laagste/hoogste	18 Oct. 1930
Alexandrië..	Piast. p. £	97 ¹ / ₂	97 ¹ / ₂	97 ¹ / ₁₆	97 ¹ / ₂
Athene	Dr. p. £	375	375	374 ³ / ₄	375
Bangkok....	Sh. p. tical	1/9 ¹¹ / ₁₆	1/9 ³ / ₄	1/9 ⁹ / ₁₆	1/10 ¹ / ₈
Budapest ...	Pen. p. £	27.76 ³ / ₄	27.77	27.73	27.76
Buenos Aires	d. p. \$	39 ¹ / ₂	38	36 ¹ / ₈	38 ¹¹ / ₁₆
Calcutta	Sh. p. rup.	1/5 ⁵¹ / ₆₄	1/5 ²⁷ / ₃₂	1/5 ¹¹ / ₁₆	1/5 ⁵³ / ₆₄
Constantin..	Piast. p. £	1.025	1.025	1.025	1.025
Hongkong ..	Sh. p. \$	1/3 ²⁷ / ₃₂	1/3 ²⁷ / ₃₂	1/3 ⁹ / ₁₆	1/4 ¹ / ₂
Kobe	Sh. p. yen	2/0 ²⁹ / ₃₂	2/0 ¹⁵ / ₃₂	2/0 ¹⁵ / ₃₂	2/0 ³¹ / ₃₂
Essabon	Escu. p. £	108 ³ / ₄	108 ³ / ₄	108 ¹ / ₈	108 ³ / ₄
Mexico	\$ per £	10.30	10.30	10.20	10.40
Montevideo ..	d. per £	40	38 ¹ / ₂	37	39 ¹ / ₈
Montreal ...	\$ per £	4.85 ² / ₈	4.85 ¹ / ₂	4.85 ¹ / ₈	4.85 ¹ / ₂
Rio d. Janeiro	d. per Mil.	5 ¹ / ₄	—	—	—
Shanghai ...	Sh. p. tael	1/7 ¹³ / ₃₂	1/7 ¹ / ₂	1/7 ¹ / ₂	1/7 ¹¹ / ₁₆
Singapore ...	id. p. \$	2/3 ²⁹ / ₃₂	2/3 ²⁹ / ₃₂	2/3 ²⁷ / ₃₂	2/3 ²⁹ / ₃₂
Valparaiso 1)	\$ per £	39.96	39.97	39.96	39.96
Warschau ..	Zl. p. £	43 ³ / ₈	43 ³ / ₈	43 ³ / ₁₀	43 ¹ / ₁₆

1) 90 dg.

ZILVERPRIJS

GOUDPRIJS 2)

Londen 1) N.York 2)		Londen	
13 Oct. 1930..	16 ³ / ₄	13 Oct. 1930....	84/11 ¹ / ₂
14 " 1930..	16 ¹¹ / ₁₆	14 " 1930....	84/11 ¹ / ₂
15 " 1930..	16 ¹ / ₁₆	15 " 1930....	84/11 ¹ / ₂
16 " 1930..	16 ¹¹ / ₁₆	16 " 1930....	84/11 ¹ / ₂
17 " 1930..	16 ³ / ₄	17 " 1930....	84/11 ¹ / ₂
18 " 1930..	16 ³ / ₈	18 " 1930....	84/11 ¹ / ₂
19 Oct. 1929..	22 ¹¹ / ₁₆	19 Oct. 1929....	84/11 ¹ / ₂
27 Juli 1914..	24 ¹ / ₁₆	27 Juli 1914....	84/11

1) in pence p. oz. stand. 2) Foreign silver in \$ c. p. oz. fine. 3) In sh. p. oz. fine

STAND VAN 's RIJKS KAS.

Vorderingen.	7 Oct. 1930	15 Oct. 1930
Saldo van 's Rijks Schatkist bij De Nederlandsche Bank.....	—	—
Saldo b. d. Bank voor Ned. Gemeenten	f 609.593,60	f 587.893,65
Voorsch. op ult. Spt. (resp. Aug.) '30 a/d gemeenten verstrekt op voor haar door de Rijksadministratie te heffen gemeentelijke ink.bel. en opcc. op de Rijksink.bel.....	" 13.123.217,78	" 33.796.712,18
Voorschotten aan Ned.-Indië.....	" 102.464.439,45	" 105.903.103,64
Id. aan Suriname.....	" 11.540.950,62	" 11.576.599,29
Id. aan Curaçao.....	" 4.303.022,44	" 4.289.845,43
Kasvord. weg. creditverst. a/h. buitenl. Saldo der postrekeningen van Rijks-comptabelen.....	" 21.285.159,64	" 20.075.124,48
Vord. o/h. Algem. Burg. Pensioenf. 1)	" 128.018,01	" —
Vordering op andere Staatsbedrijven 1)	" 14.220.862,09	" 14.463.248,01
Verplichtingen.		
Voorschot door Ned. Bank ingevolge art. 16 van haar octrooi verstrekt.	f 15.000.000,—	f 11.476.532,36
Voorsch. d. Ned. Bank verstrekt 1).....	" 1.095.035,42	" —
Schatkistbiljetten in omloop.....	" 152.542.000,—	" 152.522.000,—
Schatkistpromessen in omloop.....	" 100.030.000,—	" 95.030.000,—
Waarvan direct bij de Ned. Bank.....	" 4.000.000,—	" —
Daggeldleeningen.....	" —	" 5.500.000,—
Zilverbons in omloop.....	" 4.398.068,50	" 4.309.944,50
Schuld aan het Alg. Burg. Pensioenf. 1)	" —	" 187.630,40
Id. a. h. Staatsbedrijf d. P., T. en T. 1)	" 5.640.500,73	" 8.514.192,22
Id. aan andere Staatsbedrijven 1).....	" 981.931,53	" 893.711,53
Id. aan diverse instellingen 1).....	" 9.337.312,47	" 10.237.333,87

1) In regk.-crt. met 's Rijks Schatkist.

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

	4 Oct. 1930	11 Oct. 1930
Vorderingen:		
Saldo bij 's Rijks kas.....	—	—
Saldo bij de Javasche Bank.....	—	f 561.000,—
Verplichtingen:		
Voorschot 's Rijks kas.....	f 101.525.000,—	" 106.148.000,—
Schatkistpromessen.....	" 11.850.000,—	" 11.850.000,—
Betaalmiddelen in 's Lands Kas.....	" —	" 36.876.000,—
Waarvan Muntbiljetten.....	" —	" 2.359.000,—
Muntbiljetten in omloop.....	" 18.342.000,—	" 17.540.000,—
Schuld aan het Ned.-Ind. Muntfonds.....	" 4.134.000,—	" 4.218.000,—
Idem aan de Ned.-Ind. Postpaarbank.....	" 877.000,—	" 1.127.000,—
Voorschot van de Javasche Bank.....	" 1.359.000,—	" —

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 20 October 1930.

Activa.		
Binnenl. Wis.-Hfdbk. f	38.069.219,48	
sels, Prom., Bijbnk. "	587.915,60	
enz. in disc. Ag. sch. "	8.369.946,52	f 47.027.081,80
Papier o. h. Buitenl. in disconto	"	—
Idem eigen portef. f	250.430.785,—	
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel. "	—	" 250.430.785,—
Beleeningen		
incl. vrach. Hfdbk. f	27.634.536,66	
Bijbnk. "	5.176.692,59	
op onderp. Ag. sch. "	49.622.746,94	
	f 82.433.976,19	
Op Effecten	f 80.327.071,10	
Op Goederen en Spec. "	2.106.905,09	" 82.433.976,19
Voorschotten a. h. Rijk	"	13.921.893,90
Munt en Muntmateriaal		
Munt, Goud	f 64.722.325,—	
Muntmat., Goud ..	" 360.761.065,22	
	f 425.483.390,22	
Munt, Zilver, enz. "	23.898.923,82	
Muntmat., Zilver. "	—	" 449.382.314,04 1)
Belegging 1/8 kapitaal, reserves en pensioenfondsen	"	25.533.719,80
Gebouwen en Meub. der Bank	"	5.000.000,—
Diverse rekeningen	"	45.281.204,03
	f 919.010.974,56	

Passiva.

Kapitaal	f 20.000.000,—
Reservefondsen	" 7.199.946,44
Bijzondere reserve	" 8.000.000,—
Pensioenfondsen	" 6.726.087,74
Bankbiljetten in omloop.....	" 816.369.340,—
Bankassigatiën in omloop	" 400.382,88
Rek.-Cour. f Het Rijk f	—
saldo's: Anderen "	54.178.217,99
Diverse rekeningen	" 6.136.999,51
	f 919.010.974,56

Beschikbaar metaalsaldo	f 100.614.320,19
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is. "	" 251.535.800,—

1) Waarvan in het buitenland f 28.846.779,33.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud		Circulatie	Andere opelsch. schulden	Beschkb. Metaal-saldo 1)	Dek-kings perc.
	Munt	Muntmat.				
20 Oct. '30	64.722	360.761	816.369	54.579	100.614	51 ¹ / ₂
13 " '30	64.732	350.802	826.136	43.243	90.977	50 ¹ / ₂
6 " '30	64.714	330.802	840.573	17.210	75.435	49 ¹ / ₂
29 Sept. '30	64.759	325.820	831.055	21.653	72.775	48
22 " '30	64.774	325.820	800.112	22.210	85.489	50
15 " '30	64.781	325.820	812.274	13.303	84.369	50
21 Oct. '29	65.284	377.439	815.436	25.762	124.762	55
25 Juli '14	65.703	96.410	310.437	6.198	43.521	54

Data	Totaal bedrag disconto's	Schatkist-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Papier op het buitenl.	Diverse rekeningen 2)
20 Oct. 1930	47.027	—	82.434	250.431	45.281
13 " 1930	47.391	—	81.173	250.276	54.469
6 " 1930	53.062	4.000	83.966	244.239	61.202
29 Sept. 1930	48.702	—	91.134	242.912	57.054
22 " 1930	48.323	—	83.262	239.867	52.270
15 " 1930	48.436	—	89.043	239.785	47.371
21 Oct. 1929	61.889	5.000	84.964	204.099	38.342
25 Juli 1914	67.947	—	61.686	20.188	509

1) Sedert den bankstaat van 14 Jan. '29 weder op de basis van 2% metaaldekking. 2) Sluitpost activa.

CURAÇOSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Dis-conto's	Voor-schotten aan de kolonie	Diverse rekeningen 1)	Diverse rekeningen 2)
1 September 1930	4.616	5.989	155	321	2.048	587
1 Augustus 1930	4.590	6.094	151	375	2.234	672
1 Juli 1930	4.538	6.082	148	442	2.475	955
1 Juni 1930	4.596	6.473	145	635	2.366	703
1 Mei 1930	4.443	6.413	144	430	2.262	301
1 April 1930	4.402	6.161	133	461	1.875	143
1 September 1929	3.999	5.694	57	299	2.846	994

1) Sluitp. der activa. 2) Sluitp. der passiva.

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegrafisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opelschb. metaalt-saldos	Beschikb. metaalt-saldos
18 Oct. 1930	170.900		260.800	34.100	52.940
11 " 1930	170.400		264.900	30.900	52.080
4 " 1930	171.800		260.500	36.400	52.040
20 Spt. 1930	138.811	29.985	260.340	39.505	48.859
13 " 1930	138.807	29.250	264.598	37.318	47.291
6 " 1930	138.822	29.484	265.168	36.612	47.593
30 Aug. 1930	138.832	27.872	260.750	39.260	46.700
19 Oct. 1929	146.179	23.182	308.338	59.651	22.167
20 Oct. 1928	171.329	15.915	322.112	61.928	33.628
23 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842

Data	Dis-conto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaal.	Beleeningen	Diverse rekeningen ¹⁾	Dek-kings-percentage
18 Oct. 1930		105.800		***	58
11 " 1930		107.300		***	58
4 " 1930		106.100		***	58
20 Spt. 1930	9.484	28.898	46.575	43.212	56
13 " 1930	9.657	28.457	44.261	46.547	56
6 " 1930	9.988	29.775	41.875	45.726	56
30 Aug. 1930	9.927	29.248	40.282	44.967	56
19 Oct. 1929	9.411	39.316	125.047	29.251	48
20 Oct. 1928	10.029	34.474	95.128	61.090	49
25 Juli 1914	7.259	6.395	75.541	2.228	44

¹⁾ Sluitpost activa.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten in duizenden ponden sterling.

Data	Metaal	Bankbilj. in circulatie	Bankbilj. in Banking Departm.	Other Securities	
				Disc. and Advances	Securities
15 Oct. 1930	159.021	357.061	60.763	5.128	22.882
8 " 1930	158.683	359.560	57.917	4.879	22.530
1 " 1930	156.803	359.388	56.232	11.917	22.158
24 Sept. 1930	157.427	355.769	60.536	5.672	21.586
17 " 1930	157.511	357.768	58.652	5.377	22.409
10 " 1930	156.574	361.326	54.220	5.770	21.641
16 Oct. 1929	131.706	360.245	31.462	4.936	20.524
22 Juli 1914	40.164		29.317		33.633

Data	Gov. Sec.	Public Depos.	Other Deposits		Reserve	Dek-kings-perc. ¹⁾
			Bankers	Other Accounts		
15 Oct. '30	42.301	12.397	66.163	36.067	61.961	54
8 " '30	44.666	12.861	66.447	34.251	59.123	52
1 " '30	44.536	21.645	61.318	34.789	57.417	48 ^{23/32}
24 Sept. '30	41.056	13.310	64.174	34.195	61.658	55 ^{7/32}
17 " '30	38.766	8.934	65.308	33.788	59.743	55 ^{11/16}
10 " '30	45.911	9.013	67.166	34.137	55.247	50
16 Oct. '29	76.077	9.551	69.876	37.126	32.888	28
22 Juli '14	11.005	13.736		42.185	29.297	52

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in miljoenen francs.

Data	Goud	Zilver	Te goed in het buitent.	Wissels	Waarv. op het buitent.	Beleeningen	Renteloos voorschot a. d. Staat
10 Oct. '30	49.448	468	6.568	23.795	19.045	2.886	3.200
3 " '30	49.101	455	6.562	24.081	19.033	2.946	3.200
26 Spt. '30	48.431	443	6.567	25.215	19.027	2.796	3.200
19 " '30	47.672	432	6.726	23.844	18.871	2.790	3.200
11 Oct. '29	30.776	109	7.189	26.827	18.648	2.469	3.200
23 Juli '14	4.104	640	—	1.541	8	769	—

Data	Bons v. d. zelfst. amort. k.	Diver-sen ¹⁾	Circulatie	Rekg. Courant		
				Staat	Zelfst. amort.k.	Particulieren
10 Oct. '30	5.304	2.078	73.968	4.031	6.875	7.489
3 " '30	5.304	2.076	74.516	3.910	6.081	7.449
26 Spt. '30	5.304	1.806	73.053	4.289	6.220	8.780
19 " '30	5.304	1.801	72.479	4.600	6.260	7.029
11 Oct. '29	5.612	1.530	66.901	6.460	7.003	5.208
23 Juli '14	—	—	5.912	401	—	943

¹⁾ Sluitpost activa.

DUITSCHER RIJKSBANK.

Voornaamste posten in miljoenen Reichsmark.

Data	Goud	Daarvan bij buitent. circ. banken ¹⁾	Devezen als goud-dekkende geldende	Andere wissels en cheques	Beleeningen
15 Oct. 1930	2.180,5	149,8	173,9	2.086,8	66,4
7 " 1930	2.443,0	149,8	136,2	2.038,7	60,1
30 Sept. 1930	2.478,8	149,8	170,9	2.096,6	290,3
23 " 1930	2.583,6	149,8	223,7	1.351,8	56,0
15 " 1930	2.618,7	149,8	320,5	1.366,2	62,6
15 Oct. 1929	2.211,8	149,8	352,3	2.082,4	134,2
30 Juli 1914	1.356,9	—	—	750,9	50,2

Data	Effecten	Diverse Activa ²⁾	Circulatie	Rekg.-Crt.	Diverse Passiva
15 Oct. 1930	102,5	512,0	4.188,8	355,4	249,9
7 " 1930	102,5	639,5	4.501,4	347,4	239,5
30 Sept. 1930	102,7	685,6	4.744,5	472,1	274,2
23 " 1930	102,7	677,5	4.033,0	443,2	228,3
15 " 1930	102,7	665,1	4.245,6	352,2	226,4
15 Oct. 1929	92,6	600,3	4.349,5	452,6	372,4
30 Juli 1914	330,8	200,4	1.890,9	944,-	40,0

¹⁾ Onbelast. ²⁾ W.o. Rentenbankscheine 15, 7 Oct., 30, 23, 15 Sept. '30, 15 Oct. '29, resp. 39; 42; 5; 54; 45; 39 mill.

NATIONALE BANK VAN BELGIË.

Voornaamste posten in miljoenen Belgas.

Data	Goud		Goud en zilver b. d. schatkist	Binnen- en buitenlandse wissels	Beleeningen op Belgische Staatsfondsen	Voorsch. a. d. Staat voor ingetrokken marken	Circulatie	Rekg. Crt.	
	Munt en metaal	Te goed in en wissels op het buitent.						Schatkist	Partic.
16 Oct. 1930	1294	876	—	739	32	312	3.124	22	121
9 " 1930	1292	864	—	745	32	311	3.142	16	103
2 " 1930	1268	851	—	743	35	311	3.130	36	60
25 Sept. 1930	1248	852	68	744	28	311	3.051	4	145
18 " 1930	1210	893	68	735	31	311	3.048	18	132
17 Oct. '1929	1026	550	44	806	48	343	2.667	32	79

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in miljoenen dollars.

Data	Goudvoorraad		Wettig betaalmiddel, Zilver etc.	Wissels	
	Totaal bedrag	Dekking F. R. Notes		In herdisc. v. d. member banks	In de open markt gekocht
1 Oct. '30	2.976,8	1.593,4	151,6	185,9	193,1
24 Sept. '30	2.988,9	1.579,8	151,9	167,2	197,7
17 " '30	2.975,6	1.584,8	151,8	163,1	208,9
10 " '30	2.959,6	1.586,3	152,9	183,2	193,1
3 " '30	2.934,6	1.600,3	151,7	231,3	170,4
27 Aug. '30	2.955,9	1.611,2	163,7	193,3	163,3
2 Oct. '29	2.982,8	1.608,5	158,0	930,6	322,8

Data	Belegd in U. S. Gov. Sec.	F. R. Notes in circulatie	Totaal Deposito's	Gestort Kapitaal	Goud-Dek-kings-perc. ¹⁾	Algem. Dek-kings-perc. ²⁾
1 Oct. '30	601,2	1.376,4	2.456,7	170,6	77,6	81,6
2 Sept. '30	601,8	1.347,7	2.483,5	170,6	79,9	82,0
17 " '30	610,4	1.349,3	2.485,5	169,9	77,5	81,6
10 " '30	602,0	1.351,3	2.476,6	169,8	77,3	81,3
3 " '30	602,0	1.367,6	2.454,0	169,8	76,9	80,8
27 Aug. '30	601,9	1.337,2	2.470,1	169,8	77,6	81,9
2 Oct. '29	145,8	1.851,2	2.470,7	166,9	69,0	72,7

¹⁾ Verhouding totalen goudvoorraad tegenover opelschbare schulden: F. R. Notes en netto deposito. ²⁾ Verhouding totalen voorraad muntmateriaal en wettig betaalmiddel tegenover idem.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in miljoenen dollars.

Data	Aantal banken	Dis-conto's en beleen.	Beleggingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal deposito's	Waarvan time deposits
24 Sept. '30	33	16.914	6.385	1.816	21.208	7.484
17 " '30	28	16.881	6.369	1.836	21.248	7.448
10 " '30	37	16.812	6.353	1.817	21.185	7.478
3 " '30	79	16.830	6.338	1.786	21.123	7.471
27 Aug. '30	40	16.793	6.329	1.814	21.091	7.439
25 Sept. '29	688	17.244	5.438	1.708	20.128	6.829

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

21 October 1930.

De graanmarkt is ook deze week weder allerminst vast geweest, ondanks de zeer lage prijzen, die daar tegenwoordig heerschen. Telkens weder blijkt het, dat de aanwezige voorraden de behoefte belangrijk overtreffen en een klein prijs herstel, dat van tijd tot tijd voorkomt, is telkens slechts van zeer korten duur. Zulk een prijs herstel vond in Noord-Amerika plaats op 15 October, omdat er toen sprake was van sneeuwstormen in de Canadeesche Prairie-Provincies, terwijl er nog heel wat tarwe buiten stond en dus van dien abnormalen vroegen sneeuwval schade zou kunnen ondervinden. Bovendien ondervond het dorschen vertraging. Ook ditmaal is de prijsstijging dadelijk weder verloren gegaan en wel voornamelijk door groote verschepingen en verder ruim aanbod uit Rusland en gunstige oogstberichten van het Zuidelijk halfrond. Vooral in Australië zijn de vooruitzichten nu zeer goed, nadat daar den laatsten tijd in ruime mate regen gevallen is. Zulke rooskleurige verwachtingen heeft men tegenwoordig in Australië van den te velde staanden tarwe-oogst, dat daar reeds gesproken wordt van een mogelijk uitvoeroverschot van 18 miljoen quarters aan tarwe en meel, terwijl de grootste hoeveelheid, welke tot nog toe gedurende een enkel seizoen uit Australië is verscheept, 15 miljoen quarters had bedragen in 1924/25. In de Argentijnsche berichten was in de afgelopen week een enkelen keer sprake van vorst, doch dadelijk daarop is het weder zachter geworden met regen, zoodat waarschijnlijk die vorst niet veel schade heeft aangericht. De berichten over de Argentijnsche tarwe zijn dan ook over het algemeen zeer goed. In deze week gepubliceerde ramingen van de tarwe-opbrengst van Canada kwamen ongeveer overeen met de schatting. Deze schatting bedroeg voor geheel Canada ongeveer 400 miljoen bushels tegen omstreeks 300 miljoen in het vorige jaar. Ondanks de groote hoeveelheden tarwe, welke zich in de Vereenigde Staten en Canada hebben 'opgehoopt, is de Canadeesche tarwepool tegenwoordig niet dringend aan de markt en nu en dan schijnt het, dat deze af wil wachten, of er niet een einde zal komen aan de groote Russische verschepingen en den druk op den tarweprijs, die daarvan uitgaat. Intusschen heeft de pool het voorschot, dat zij uitbetaalt aan de boeren, welke aan de pool hun tarwe afleveren, weder verlaagd en veel vertrouwen in den prijs heeft dus ook blijkaar de pool niet. De vraag naar tarwe was deze week in Engeland en ook op sommige markten van het vasteland nu en dan vrij goed. Vooral in Engeland zijn groote zaken tot stand gekomen, die voor een groot gedeelte uit Russische tarwe bestonden. Het laatste geldt ook voor Nederland. Frankrijk is nog altijd slechts in geringe mate koper voor buitenlandsche tarwe. Ondanks den kleinen omvang van den laatsten oogst bewerer nu Fransche regeeringsautoriteiten, dat er nog zooveel oude tarwe was overgebleven, dat met den invoer uit Noord-Afrika en de 10 % buitenlandsche tarwe, welke het meel in Frankrijk bevatten mag, genoeg zal zijn om de behoefte te dekken, welke behoefte tegenwoordig veel kleiner zou zijn dan vroeger, omdat in Frankrijk het broodverbruik aanzienlijk zou zijn afgenomen. Deze verklaring heeft nog al eenige verbazing gewekt en velen verwachten, dat de invoer toch grooter zal moeten zijn dan de bedoelde 10 %. In Duitschland is weder sprake van een voorschrift, dat verdere belemmering beteekent van den invoer van tarwe. De regeering is namelijk van plan om een vermenging van de tarwebloem voor te schrijven met 15 à 20 % roggebloem en men verwacht, dat de Rijksdag tegen dit voorschrift geen bezwaar zal maken.

De groote verschepingen van tarwe uit Rusland hebben, tezamen met toename der Australische afladingen, veroorzaakt, dat ondanks de kleine Noord-Amerikaansche verschepingen de naar Europa onderweg zijnde hoeveelheid nog weer eenige vermeerdering heeft ondergaan. Dat uit Britsch-Indië gebrek aan regen werd gemeld en het Westen van Noord-Amerika verbeterde vraag rapporteert uit China, speciaal naar tarwebloem, heeft de markt niet merkbaar gesteund. Sterke fluctuaties in den koers van den Argentijnschen peso heeft voor Argentijnsche tarwe deze week den prijs sterk doen schommelen, doch de verschepingen van Argentinië zijn tegenwoordig niet van groote beteekenis. Hoe lang Rusland met zijn groote tarweverschepingen zal voortgaan, valt natuurlijk niet te zeggen, doch de berichten, die men den laatsten tijd uit Rusland krijgt, wijzen er wel op, dat de oogst daar dit jaar zeer goed gelukt is. Ook was Rusland deze weder in ruime mate op aflading in de eerstvolgende maanden aan de markt, hetgeen dus ook al weer niet duidt op een spoedige afname der verschepingen. Op 20 October waren de Noord-Amerikaansche termijnmarkten vast wegens meer zaken in Manitoba's naar Engeland en verder koud weder in Canada. De uitbreiding der zaken in Engeland betrof niet alleen Canadeesche doch ook Russische tarwe en de betere vraag veroorzaakte prijs-

stijging aan de termijnmarkt te Liverpool, waardoor een betere Noord-Amerikaansche stemming in de hand werd gewerkt. Bovendien was in de Vereenigde Staten sprake van vermindering tegenover het vorige jaar van de met wintertarwe bezaaide oppervlakte. In vergelijking met een week tevoren sloten Chicago en Winnipeg op 20 October 1½ à 3 dollarcent per 60 lbs. hooger. Aan de Argentijnsche termijnmarkten zijn in dien tijd de prijzen 10 à 20 centavos per 100 KG. gedaald, terwijl echter de pesokoers zich eenigszins herstelde.

Voor rogge is de markt weinig veranderd. In Nederland bestaat geregeld eenige vraag voor aangekomen Russische rogge en in Duitschland is de afzet van rogge nog altijd teleurstellend, hetgeen wel blijkt uit het zooveen genoemde plan der Duitsche regeering, om aan de tarwemolens menging der tarwe met een zeker percentage rogge voor te schrijven. Zeer zeker zou dat leiden tot vermindering der groote voorraden rogge, die nog in Duitschland aanwezig zijn.

Voor mais heeft de markt deze week een onregelmatig karakter gehad, hetgeen gedeeltelijk veroorzaakt is door de sterke fluctuaties van den pesokoers. Bovendien bestond er in België, en vooral ook in Nederland, gedurende het grootste gedeelte der week levendige vraag voor aangekomen Plata-mais, omdat verbruikers slechts zeer kleine voorraden hadden en er in het restant der maand October slechts zeer weinig mais zal arriveeren. Weliswaar bevonden de prijzen zich op een lager peil dan in de voorafgaande week, doch nu en dan bestond er zelfs eenige neiging tot prijs herstel en de vrij aanzienlijke hoeveelheden, welke arriveerden, hebben gemakkelijk afname gevonden. Daarbij, ondervond de markt aanvankelijk weer steun van iets hogere prijzen, welke uit Argentinië werden gevraagd. Later trad daarin echter een aanmerkelijke verlaging in en de prijzen van Plata-mais staan nu lager dan tot nog toe was voorgekomen. Desondanks is de vraag voor Plata-mais op aflading onbevredigend en dat in de afgelopen week de verschepingen slechts klein waren, bracht daarin geen wijziging. De voorraden in de Argentijnsche havens zijn namelijk zeer groot en er is in Argentinië ook overigens nog zeer veel mais aanwezig. Daarbij is sedert enkele dagen mais uit Roemenië en Bulgarije zeer veel goedkoper te koop gekomen en op 20 October werd die in ladende booten en op October/November aflading te Rotterdam zelfs beneden / 100,— per 2.000 KG. verhandeld. De zaken waren echter niet van groote beteekenis. Ook Zuid-Afrikaansche mais is verder in prijs gedaald en mais uit Zuid- en Oost-Afrika, die naar Europa onderweg is, vindt slechts zeer moeilijk plaatsing. Aan de Argentijnsche termijnmarkten zijn in den loop der week de maisprijzen 30 à 35 centavos per 100 KG. gedaald, hetgeen echter gedeeltelijk het gevolg was van het herstel van den pesokoers.

Voor gerst zijn in de eerst helft der week de prijzen geleidelijk wat gestegen en op 16 October bestond in Nederland, en ook op sommige Duitsche markten, zelfs goede vraag, zoodat voor October en November aflading nieuwe zaken van Rusland en Roemenië en Argentinië tot stand konden komen, nadat gedurende eenigen tijd de door de exportlanden gevraagde prijzen daar niet waren ingewilligd. Den volgenden dag echter, toen bekend werd, dat buitengewoon groote hoeveelheden gerst uit Roemenië en Rusland verscheept waren, kwam de markt reeds weder in flauwe stemming te verkeeren. Stoomende gerst was op 20 October reeds weder te koop tot de laagste prijzen, die tot nog toe zijn voorgekomen en ook voor aflading in de eerstvolgende maanden waren de prijzen weder enkele percenten lager dan omstreeks het midden der week. Roemenië wenscht tot die prijzen niet te verkoopen doch het aanbod van wederverkoopten is bij den druk, dien de markt van de groote verschepingen ondervindt, voldoende om in de vraag te voorzien. Directe zaken van den Donau en Rusland zijn dan ook weder sterk afgenomen. Slechts in Engeland kwamen die de laatste dagen nog voor, al was ook daar de omzet niet groot.

Haver blijft flauw, met weinig zaken. In Engeland viel tot de lage prijzen eenige verbetering der vraag naar Plata-haver te constateeren. In Nederland ontmoeten de voorraden van vooral Russische haver, welke te Rotterdam liggen opgeslagen, slechts weinig belangstelling, al vinden daarin wel geregeld kleine zaken plaats.

DE Pandbrieven der N.V. Insulaire Hypotheekbank te Zierikzee behoorren tot de beleggingsfondsen der Rijkspostspaarbank, der Rijksverzekeringsbank en van het Kroon domein.
Verkrijgbaar 4½ pCts. Pandbrieven à 100½ pCt.
Pandbrieven: op 1 Oct. '30 in omloop ruim f 20.475.000.—

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	12/18 October 1930	Sedert 1 Jan. 1930	Overeenk. tijdvak 1929	12/18 October 1930	Sedert 1 Jan. 1930	Overeenk. tijdvak 1929	1930	1929
Tarwe	69.131	1.364.633	1.345.865	13.043	91.184	100.940	1.455.817	1.446.805
Rogge	20.897	380.085	169.131	—	26.354	855	406.439	169.986
Boekweit	654	14.383	16.693	25	1.810	825	16.193	17.518
Mais	16.890	815.953	672.088	2.938	150.367	168.070	966.320	840.158
Gerst	9.111	480.416	388.214	—	39.234	4.970	519.650	393.184
Haver	3.275	155.081	169.373	—	3.040	2.944	158.121	172.317
Lijnzaad	3.487	71.407	116.086	500	212.133	260.088	283.540	376.174
Lijnkoek	1.554	108.466	188.806	—	100	600	108.566	189.406
Tarwemeel	5.556	113.109	68.717	68	33.327	22.682	146.436	91.399
Andere meelsoorten	1.009	17.865	16.778	—	3.972	—	21.837	16.778

SUIKER.

De vaste stemming der vorige week kon zich ook in de afgelopen week handhaven.

In Amerika vonden flinke transacties plaats in ruw-suiker tot 1.26 à 1.32 dc. c. & fr. terwijl zich een goede vraag voordeed voor geraffineerd tot 4.45 en 4.55 d.c.

Ook de New-Yorksche termijnmarkt was willig gestemd met uitzondering van den laatsten weekdag, toen een kleine reactie inzette. De noteringen luiden aan het einde der week: Oct. 1.27; Dec. 1.34; Jan. 1.37; Mrt. 1.43; Mei 1.50; Spot Centr. 3.35.

De ontvangsten in de Atlantische havens der V. S. bedroegen deze week 47.000 tons, de versmeltingen 51.000 tons tegen 53.500 verleden jaar en de voorraden 265.000 tegen 665.000 tons.

De laatste C u b a-statistiek is als volgt:

	1930	1929	1928
	Tons	Tons	Tons
Productie	4.671.260	5.156.315	4.037.833
Consumptie	114.707	121.315	145.833
Weekontv. afscheephavens ...	27.011	19.568	22.699
Totaal sedert 1/1	3.512.117	4.559.206	3.571.447
Weekexport	56.550	40.548	64.049
Totaal sedert 1/1	2.533.502	4.115.802	2.994.863
Voorraad afscheephavens	1.088.938	443.496	577.630
Voorraad binnenland	1.234.113	475.794	320.553

In Engeland was de markt wel vast gestemd echter met bescheiden omzetten. Op de Londensche termijnmarkt trokken de noteringen flink aan om aan het slot op het volgende niveau te belanden:

October 1930 .. (Bietsuiker fob. basis 88°)	Sh. 5/3
December 1930. (" " " 88°)	" 5/3 ³ / ₄
Januari 1931 ... (Rietsuiker cif. basis 96°)	" 6/3 ³ / ₄
Maart 1931 (" " " 96°)	" 6/7 ¹ / ₂
Mei 1931	" 6/10 ¹ / ₂
Augustus 1931. (" " " 96°)	" 7/1 ¹ / ₂

De Board of Trade Statistiek over de maand September wordt met de volgende cijfers bekend gemaakt:

	September		Jan./Sept.	
	1930	1929	1930	1929
	Tons	Tons	Tons	Tons
Import Ruw-suiker	137.580	197.186	1.419.931	1.603.343
Import Geraffineerd ...	2.915	1.977	45.049	42.743
Totaal	140.495	199.163	1.464.980	1.646.086
Voorraad binnenl. suiker	2.050	3.900	—	—
Voorraad in entrepôt ...	171.800	243.200	—	—
Totaal „Duty Paid” ...	174.389	161.127	1.600.873	1.586.785
Totale export	45.521	7.865	239.950	417.458
Consumptie	128.868	153.262	1.360.923	1.469.327

De Zichtbare voorraden zijn volgens Czarnikow:

	1930	1929	1928
	Tons	Tons	Tons
Duitschland 1/9	283.000	234.000	232.000
Tsjecho-Slowakije 1/10	60.000	34.000	47.000
Frankrijk 1/9	213.000	203.000	108.000
Nederland 1/9	77.000	101.000	41.000
België 1/9	61.000	69.000	46.000
Polen 1/10	118.000	34.000	14.000
U. K. 1/10 Geimp.	173.000	245.000	153.000
U. K. 1/10 Binnenl.	2.000	4.000	2.000
Europa	987.000	924.000	643.000
Alle Atl. havens 27/9	412.000	926.000	465.000
Cubaansche havens 27/9	1.163.000	503.000	630.000
Cuba binnenl. 27/9	1.270.000	500.000	380.000
Totaal	3.832.000	2.853.000	2.118.000

J a v a: Dank zij de vaste overzeesche markten kon de V.I.S.P. verdere belangrijke hoeveelheden tot resp. / 8,— en

/ 6,75 plaatsen en wel in totaal ruim 100.000 tons Superieur en 20.000 tons No. 16 en hooger.

De afscheeping gedurende de maand September worden geraamd op 250.000 tons tegen 269.000 tons verleden jaar. Hier te lande was de markt vast, echter zonder dat de noteringen op de Amsterdamsche termijnmarkt belangrijk konden aantrekken. Deze gaven aan het einde der week het volgende beeld te zien: Dec. $f 8\frac{5}{8}$ à $\frac{3}{4}$; Mrt. $f 8\frac{7}{8}$; Mei $f 9$ — à $\frac{1}{8}$; Aug. $f 9\frac{3}{4}$ à $\frac{1}{2}$. De omzet bedroeg 5.800 tons.

KATOEN.

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons.
Manchester, d.d. 8 October 1930.

Prijzen van Amerikaansche katoen zijn sedert ons laatste rapport dagelijks flauwer geworden met uitzondering van Donderdag jl., toen er een stijging van 10 punten werd aangekondigd en er ook een neiging was tot flauwere basisprijzen. Het Bureau-Rapport, dat vandaag verschijnt hangt over de markt en men verwacht algemeen, dat het gunstig zal zijn. New-York was gisteren 10 tot 17 punten lager, terwijl hedenmorgen Liverpool 2 tot 5 punten lager opent. October-futures noteerden 5.41 d., het laagste punt gedurende dit seizoen. Ontvangsten in de havens zijn ruim een half miljoen balen meer dan een jaar geleden, terwijl exporten 200.000 balen grooter zijn dan in het vorige seizoen. Egyptische katoen is eveneens flauwer, daar de oogstschattingen eveneens zeer gunstig zijn en verkoopen slechts beperkt zijn. Locoverkoopen in Liverpool bedroegen de vorige week 40.910 balen, waarvan 12.260 Amerikaansche, terwijl de andere soorten op vrijwel gelijke basis met die der vorige weken was.

Gedurende de laatste dagen der vorige week bestond er een bescheiden vraag naar Amerikaansche garens en enkele spinners hebben flinke verkoopen tot stand gebracht. Gisteren hadden echter slechts weinig verkoopers iets goeds te zeggen. Er waren orders voor bescheiden hoeveelheden, hoewel hier en daar enkele verbruikers bescheiden hoeveelheden geboekt hadden, doch dit waren slechts uitzonderingen. In verband met de flauwe stemming van het ruwe materiaal, werd over het algemeen meer een afwachtende houding aangenomen. Verder werden enkele flinke kwanti getwijnde garens gedurende de laatste dagen der vorige week gebracht voor binnenlandsch gebruik en deze aanvraag blijft voortduren. Tevens werd er weer een poging gedaan om tot een schema voor het stabiliseeren van prijzen te geraken onder Amerikaansche katoenspinners en er werd gisteren een sub-commité benoemd om de bijzonderheden uit te werken en een schema vast te stellen. Ervaringen van Egyptische spinners loopen nogal uiteen, de meesten vinden, dat er slechts kleine hoeveelheden noodig zijn, doch er zijn verscheidenen, die flinke kwanti hebben afgesloten, hoewel de lagere katoenprijzen een einde aan zaken hebben gemaakt. In getwijnde garens is de vraag van het Continent slechts gering, doch voor de binnenlandsche markt, komen nog orders voor harde getwiste garens voor het weven met kunstzijde binnen, terwijl er verder weinig tot stand komt.

In de doekmarkt begint men meer belangstelling te tonen. Koopers zijn echter nog zenuwachtig, natuurlijk tengevolge van de flauwere stemming van ruwe katoen. De meeste Oostersche markten zenden nu aanvragen in en dit geldt voornamelijk voor Indië. In enkele gevallen is men zoo dringend om goed verlegen, dat koopers niet langer kunnen wachten, teneinde die vlugge verscheping te verkrijgen, die verlangd werd. Het gevolg is dan ook, dat hoewel geen zaken van beteekenis zijn afgesloten, voor diverse markten een goede onderstroom van orders bestaat. Deze zijn echter nog niet tot een flink totaal gestegen en veel hangt van katoen af.

Manchester, d.d. 15 October 1930.

De vorige week Woensdag, nadat ons bericht reeds ter perse was gegaan, bleek het Amerikaansche Bureau-Bericht gunstig te zijn. Als vermoedelijke opbrengst van den oogst werd genoemd 14.486.000 balen, vergeleken met 14.340.000 balen een maand geleden, terwijl de ginners-totalen zeer groot waren n.l. 6.305.000 balen. Deze cijfers hebben echter weinig invloed op de Amerikaansche katoenmarkt gehad, prijzen hebben zich tusschen nauwe grenzen bewogen en toonen slechts weinig verandering met een week geleden. Egyptische katoen is ook vrij vast geweest, wat Sakellaridis betreft, doch Uppers zijn flauwer geworden. De berichten over den geschaten oogst luiden circa 8.420.435 cantars.

Locoverkoopen in Liverpool bedroegen de vorige week 29.910 balen, een treurig cijfer vergeleken met de totalen der afgelopen week, hoewel het Amerikaansche totaal van 12.500 balen een iets beter gemiddelde is dan gedurende vele weken het geval is geweest.

In de Amerikaansche garenmarkt is weinig leven te bespeuren. De handel in grove nummers beperkt zich voornamelijk tot kleine hoeveelheden, doch wat medium- en ringnummers betreft, ging hierin gisteren voor de lagere kwaliteiten wat meer om en hebben er flinke verkoopen plaats gehad. Er kon nog meer gedaan zijn, indien koopers in staat waren geweest wat hogere prijzen te betalen. Verkoopen van getwijnde garens hebben alleen betrekking op kleine hoeveelheden, doch voor binnenlandsch gebruik zijn verder flinke hoeveelheden geboekt, hoewel bijzonderheden tegen oude orders slechts zeer langzaam binnenkomen.

Egyptische cops kunnen slechts in bescheiden hoeveelheden verkocht worden, hetzij voor binnenlandsch gebruik dan wel voor export, doch de vraag naar hardgetwiste getwijnde garens blijft vrij goed, alsook voor garens goed voor „gabardine cloth”. De cijfers van den „Board of Trade” betreffende de exporten van garens gedurende September van dit jaar werden tegen het eind van de vorige week gepubliceerd en spreken voor zichzelf wat den algemeenen toestand van den handel betreft. De totalen voor September gedurende de laatste drie jaren waren:

1928.....11.244.500 pond
1929.....10.269.000 „
1930..... 9.107.700 „

Duitsland heeft elk jaar iets meer dan 2½ miljoen pond afgenomen tegen een gemiddelde van Nederland van ongeveer

1.900.000 pond. De voornaamste vermindering komt op rekening van Indië, die in September van de laatste drie jaar afnam:
1928..... 1.287.500 pond
1929..... 813.000 „
1930..... 202.100 „

Doekprijzen zijn vast en er bestaat een goede vraag van de meeste Oostersche markten. Er wordt meer belangstelling getoond, doch tot nu toe is de belofte grooter dan het resultaat. Katoen is nog steeds de beslissende factor en niet voordat de dagprijzen meer vertrouwen wekken, blijven operaties slechts beperkt en van niet veel betekenis voor Lancashire in het algemeen. Misschien kunnen vasterè prijzen iets doen om een beteren toon te scheppen.

Liverpoolnoteeringen Oost. koersen 7 Oct. 14 Oct.
8 Oct. 15 Oct. T.T. op Br.-Indië 1/5 1/5
F.G.F. Sakellaridis 9,45 9,50 T.T. op Hongkong 1/3 1/3
G.F. No. 1 Oomra 2,95 3,05 T.T. op Shanghai 1/7 1/7

Ontvangsten in- en uitvoeren van Amerikaansche havens.
(In duizendtallen balen).

	1 Aug. '30 tot 10 Oct. '30	Overeenkomstige periode	
		1929	1928
Ontvangsten Gulf-Havens.	3239	2620	2522
„ Atlant.Havens			
Uitvoer naar Gr.Brittannië	191	236	194
„ „t Vasteland etc.	1073	1069	924
„ „ het Orient....	152	181	265

Voorraden.

(In duizendtallen balen).

	10 Oct. '30	Overeenkomstig tijdstip	
		1929	1928
Amerik. havens.....	3052	1597	1518
Binnenland	1099	882	710
New York	229	96	11
New Orleans	477	244	173
Liverpool	197	205	223

KOFFIE.

In de afgelopen week was in de koffiemarkt niet veel teekening. De termijnmarkten schommelden met kleine verschillen op en neder bij gebrek aan nieuws van betekenis

STATISTISCH OVERZICHT

Jaargemidd.	TARWE Hard Winter No. 2 loco Rotterdam/ Amsterdam per 100 K.G.		ROGGE American No.2) loco Rotterdam per 100 K.G.		MAIS La Plata loco R'dam/A'dam per 2000 K.G.		GERST Amer.No.2) loco Rotterdam per 2000 K.G.		LIJNZAAD La Plata loco R'dam/A'dam per 1960 K.G.		STEENKOLEN Westfaalsche/ Hollandsche bunkerkolen, ongezeefd f.o.b. R'dam/A'dam per 1000 K.G.		PETROLEUM Mid. Contin. Crude 33 t/m 33.90 Bè s.g. per barrel		IJZER Cleveland Foundry No. 3 f.o.b. Middlesbrough per Eng. ton		KOPER Standaard Locoprijzen Londen per Eng. ton	
		fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	\$	%	Sh.	%	£
1925	17,20	100,0	13,07 ⁵	100,0	231,50	100,0	236,00	100,0	462,50	100,0	10,80	100,0	1,68	100,0	73,-	100,0	62,1/6	100,0
1926	15,90	92,4	11,75	89,9	174,25	75,3	196,75	83,4	360,50	77,9	17,90	165,7	1,89	112,5	86/6	118,5	58,1/-	93,
1927	14,75	85,8	12,47 ⁵	95,4	176,00	76,0	237,00	100,4	362,50	78,4	11,25	104,2	1,30	77,4	73/-	100,0	55,14/-	89,
1928	13,47 ⁵	78,3	13,15	100,6	226,00	97,7	228,50	96,8	363,00	78,5	10,10	93,5	1,20	71,4	66/-	90,4	63,16/-	102,
1929	12,25	71,2	10,87 ⁵	83,2	204,00	88,1	179,75	76,2	419,25	90,6	11,40	105,6	1,23	73,2	70/6	96,6	61,12/-	121,
Januari 1928	13,50	78,5	12,70	97,1	207,50	89,6	247,75	105,0	361,00	78,0	10,30	95,4	1,22	72,6	65/-	89,0	62,-/	99,
Februari	13,80	80,2	12,87 ⁵	98,5	226,50	97,8	243,75	103,3	361,00	78,0	10,00	92,6	1,21	72,0	65/-	89,0	61,12/-	99,
Maart	14,60	84,9	14,00	107,1	240,75	104,0	255,75	108,4	350,75	75,8	9,95	92,1	1,19	70,8	65/6	89,7	61,3/6	98,
April	15,30	88,9	14,97 ⁵	114,5	239,50	103,5	261,00	110,6	358,25	77,5	10,05	93,1	1,19	70,8	66/-	90,4	61,14/6	99,
Mei	15,30	88,9	15,47 ⁵	118,4	238,50	103,0	260,75	110,5	372,00	80,4	10,60	98,1	1,19	70,8	66/-	90,4	62,15/-	101,
Juni	14,37 ⁵	83,6	14,27 ⁵	109,2	234,00	101,0	252,50	107,0	365,25	79,0	10,10	93,5	1,19	70,8	66/-	90,4	63,17/-	102,
Juli	14,25	82,8	13,07 ⁵	100,0	246,75	106,6	241,00	102,1	359,75	77,8	10,10	93,5	1,19	70,8	66/-	90,4	62,18/-	101,
Augustus	12,00	69,8	12,62 ⁵	96,6	214,75	92,8	226,75	96,1	350,75	75,8	10,05	93,1	1,21	72,0	66/-	90,4	62,10/6	100,
September	11,65	67,7	11,57 ⁵	88,5	198,75	85,9	198,25	84,0	350,75	75,8	10,00	92,6	1,21	72,0	66/-	90,4	63,8/-	102,
October	12,27 ⁵	71,4	12,27	93,8	218,50	94,4	189,50	80,3	366,00	79,1	9,95	92,1	1,19	70,8	66/-	90,4	65,12/-	105,
November	12,32 ⁵	71,7	12,07 ⁵	92,4	227,25	98,2	185,50	78,6	386,25	83,5	10,20	94,4	1,18	70,2	66/-	90,4	67,18/-	109,
December	12,30	71,5	11,90	91,0	220,25	95,1	180,50	76,5	373,75	80,8	10,10	93,5	1,18	70,2	66/-	90,4	70,3/-	113,
Januari 1929	12,35	71,8	12,20	93,3	231,50	100,0	194,25	82,3	365,00	78,9	10,10	93,5	1,16	69,0	66/-	90,4	75,10/6	121,
Februari	12,72 ⁵	74,0	12,65	96,7	236,00	101,9	194,75	82,5	357,25	77,2	12,90	119,4	1,11	66,1	66/6	91,1	78,-/6	125,
Maart	12,65	73,5	12,62 ⁵	96,6	233,00	100,6	191,75	81,3	359,00	77,6	12,00	111,1	1,11	66,1	67/-	91,8	89,8/-	144,
April	12,12 ⁵	70,5	11,62 ⁵	88,9	218,00	94,1	185,25	78,5	373,25	80,7	11,05	102,3	1,11	66,1	68/-	93,2	82,17/6	133,
Mei	11,12 ⁵	64,1	10,57 ⁵	80,9	198,25	85,6	177,50	75,2	363,50	78,6	11,15	103,3	1,16	69,0	69/6	95,2	75,4/6	121,
Juni	10,87 ⁵	63,2	10,20	78,0	193,50	83,6	171,25	72,6	355,25	76,8	11,25	104,2	1,30	77,4	71/-	97,3	74,11/-	120,
Juli	12,80	74,3	11,20	85,6	218,50	94,4	191,25	81,0	415,50	89,8	11,25	104,2	1,30	77,4	72/6	99,3	72,12/6	117,
Augustus	13,12 ⁵	76,3	10,75	82,2	202,50	87,5	182,75	77,4	452,50	97,8	11,25	104,2	1,30	77,4	72/6	99,3	73,17/6	119,
September	12,62 ⁵	73,4	10,20	78,0	191,00	82,5	172,00	72,9	506,75	109,6	11,40	105,6	1,30	77,4	72/6	99,3	74,19/-	120,
October	12,10	70,4	9,87 ⁵	75,6	185,00	79,9	168,00	71,2	516,50	111,7	11,25	104,2	1,30	77,4	72/6	99,3	72,16/-	117,
November	11,77 ⁵	68,5	9,20	70,4	174,00	75,2	164,75	69,8	483,25	104,5	11,35	105,1	1,30	77,4	72/6	99,3	70,5/-	113,
December	12,62 ⁵	73,4	9,35	71,5	166,00	71,7	163,75	69,4	482,00	104,4	11,75	108,8	1,30	77,4	72/6	99,3	68,6/6	110,
Januari 1930	12,67 ⁵	73,7	9,35	71,5	149,25	64,5	151,25	64,1	433,75	93,8	11,75	108,8	1,21	72,0	72/6	99,3	71,9/6	115,
Februari	11,72 ⁵	68,2	8,17 ⁵	62,5	139,00	60,0	135,75	57,5	398,50	86,2	11,75	108,8	1,11	66,1	72/6	99,3	71,12/6	115,
Maart	10,90	63,4	7,15	54,7	143,50	62,0	125,00	53,0	390,00	84,3	11,55	106,9	1,11	66,1	70/-	95,9	68,19/6	111,
April	11,17 ⁵	65,0	7,62 ⁵	58,3	180,25	77,8	129,75	55,0	431,00	93,2	11,35	105,1	1,16 ⁵	69,3	67/6	92,5	61,3/-	98,
Mei	10,45	60,8	6,55	50,1	148,50	64,1	114,50	48,5	405,07	87,6	11,35	105,1	1,18 ⁵	70,5	67/6	92,5	53,9/-	86,
Juni	10,05	58,4	5,17 ⁵	39,6	145,50	62,9	103,75	44,0	385,50	83,4	11,35	105,1	1,18 ⁵	70,5	67/6	92,5	50,1/6	80,
Juli	9,55	55,5	5,82 ⁵	44,6	157,75	68,1	108,00	45,8	345,75	74,8	11,35	105,1	1,18 ⁵	70,5	67/6	92,5	48,2/-	77,
Augustus	9,45	54,9	6,30	48,2	146,00	63,1	116,25	49,3	365,00	78,9	11,35	105,1	1,18 ⁵	70,5	65/-	89,0	47,15/-	76,
September	8,40	48,8	5,25	40,2	127,50	55,1	99,00	41,9	318,75	68,9	11,35	105,1	1,18 ⁵	70,5	63/6	87,1	44,12/6	72,
6 October	7,95	45,6	5,10	39,0	121,00	52,3	94,00	39,8	296,00	64,0	11,35	105,1	1,18 ⁵	70,5	63/6	87,1	42,17/6	69,
13	7,30	42,4	4,60	35,2	114,00	49,2	85,00	36,0	277,00	59,9	11,35	105,1	—	—	—	—	—	—
20	7,25	42,2	4,50	34,4	108,00	46,7	85,00	36,0	277,00	59,9	11,35	105,1	1,18 ⁵	70,5	63/6	87,1	42,17/6	69,

1) Men zie voor de toelichting op dezen staat de nummers van 8 en 15 Augustus 1928 (No. 658 en 659) pag. 689/90 en 709. 2) = Western vóór de invoering

betreffende de revolutie in Brazilië. Weliswaar kwamen elken dag berichten door, zoowel van het Gouvernement als van de zijde der opstandelingen, doch evenals in de vorige week waren deze mededeelingen meestal volkomen tegenstrijdig, zoodat het hier onmogelijk was om te beoordeelen wat juist en wat onjuist was. De algemeene indruk echter is nog steeds, dat de opstand van zeer ernstigen aard is en een zeer groot deel van Brazilië omvat, doch dat daartegenover de Federale Regeering in enkele van de voornaamste Staten nog altijd meester van het terrein is gebleven. Bovendien zou volgens telegrammen in de dagbladen, de Regeering door de Vereenigde Staten van Amerika gesteund worden met levering van krijgstuig en ammunitie. Uitzicht op een spoedig einde van de beweging schijnt er echter voorloopig nog niet te zijn, doch intusschen is wel gebleken, dat de vrees voor onderbreking der verscheppingen uit de voornaamste afscheephavens ongegrond is geweest. In de week van 11 tot 18 dezer zijn namelijk uit Santos verscheept naar Amerika 243.000 balen tegen slechts 28.000 balen in de vorige week en naar Europa 59.000 balen tegen 77.000 balen. Van Rio zijn verscheept naar Amerika 47.000 balen tegen slechts 8.000 balen in de week tevoren en naar Europa 50.000 balen tegen 58.000 balen. Ook van Bahia en van Victoria hebben verscheppingen plaats gehad, beduidend grooter dan in de week tevoren. Nieuwe zaken op prompte afloading kwamen echter slechts sporadisch voor en de meeste verschepers maken dan ook tot nu toe niet anders dan vrijblijvende offertes, terwijl in enkele gevallen vaste aanbiedingen alhier werden ontvangen. De prijzen, die gevraagd worden, zijn evenwel te hoog, hetgeen wel zal moeten worden toegeschreven aan de omstandigheid, dat de banken in Brazilië door de Regeering gesloten zijn en alleen de Bank van Brazilië er op het oogenblik wissels verdisconteert tot een vasten koers, ver boven de Londensche pariteit. Aanvankelijk waren de vraagprijzen van Santos in de meeste gevallen 4/- à 5/- soms zelfs 6/- en 7/- per cwt. hooger dan in het einde van September, dat is kort vóór het uitbreken van de revolutie, doch daarna liepen zij enkele, soms 4/- à 5/- terug. Dat de te hooge vorderingen het afsluiten van zaken in den weg staan, behoeft wel geen betoog en algemeen wordt dan ook verwacht, dat Brazilië zich spoedig bereid zal moeten toonen tot verdere concessies, temeer daar de Federale Regeering volgens officieel bericht de Bank van Brazilië gemachtigd heeft tot een nieuwe uitgifte van bankpapier ten bedrage van 300.000 conto's (ongeveer 75 à 80 miljoen Gulden), hetgeen wel zeer waar-

schijnlijk van nadeeligen invloed zal zijn op den wisselkoers. Een daling van den wisselkoers zal onder de omstandigheden van het oogenblik vrijwel automatisch een daling van de offertes tengevolge moeten hebben.

Volgens dezer dagen ontvangen telegrafisch bericht uit Santos bedroeg de in het binnenland van Sao Paulo en Minas Geraes in de Gouvernementspakhuizen en in de spoorwegstations teruggelaten voorraad op 30 September 22.010.000 balen tegen 21.200.000 balen op 31 Augustus, hetgeen een toeneming beteekent van 810.000 balen. Daar de aanvoeren in de haven van Santos in September bedragen hebben 1.037.000 balen, is de hoeveelheid, die in die maand vanuit de plantages naar het binnenland verzonden is, te becijferen op 1.847.000 balen.

De limiet van de dagelijksche aanvoeren in de haven van Rio is voor de tweede helft van de maand October vastgesteld op 15.000 balen tegen 12.993 balen in de eerste helft der maand.

Aan de loco-markt was de afzet ook deze week niet slecht, al kan van groote bedrijvigheid niet worden gesproken. De officieele noteringen bleven onveranderd 36 ct. per 1/2 K.G. voor Superior Santos en 29 ct. voor Robusta.

Aan de termijnmarkten bewogen de prijzen, zooals trouwens hierboven reeds gezegd, zich met kleine schommelingen heen en weder en de Rotterdamsche markt toonde bij het afsluiten van dit Overzicht noteringen, 3/8 à 5/8 ct. lager dan die van een week tevoren. Dinsdag 21 dezer des voormiddags waren zij als volgt: October 25 1/8, December 24 3/8, Maart 21 1/4, Mei 20 1/8, September 19 ct.

De vaste en de vrijblijvende aanbiedingen van Brazilië komen op het oogenblik voor gewoon goed beschreven Superior Santos op prompte verschepping in doorsnede neer op ongeveer 55/6 à 57/6 per cwt. en voor dito Prime op ongeveer 58/- à 60/6, terwijl zij voor Rio type New-York 7 met beschrijving, prompte verschepping, uitkomen op ongeveer 38/6 à 39/6.

Nederlandsch-Indië blijft onafgebroken vast gestemd en van de ongewasschen Sumatra Robusta-soorten is de prijs voor Palembang 1/4 ct., doch voor de betere kwaliteiten 3/4 à 1 ct. per 1/2 K.G. hooger dan de vorige week. Gewasschen Robusta liep eveneens 1 ct. per 1/2 K.G. op. De prijzen in de eerste hand zijn op het oogenblik:

Palembang Robusta, October-verschepping, 18 1/2 ct.; Bencoolen Robusta, October-verschepping, 19 1/2 ct.; Mandheling Robusta, October-verschepping, 21 1/2 ct. W.I.B. f.a. q. Robusta,

AN GROOTHANDELSPRIJZEN¹⁾

TIN locoprijzen Londen per Eng. ton		KATOEN for Middling locoprijzen New York per lb.		WOL gekamde Australische, Merino, 64's Av. loco Bradford per lb.		WOL gekamde Australische, Crossbred Colonial Carded, 50's Av. loco Bradford per lb.		RUBBER ⁴⁾ Standaard Ribbed Smoked Sheets loco Londen per lb.		SUIKER Witte kristal- suiker loco R'dam/A'dam. per 100 K.G.		KOFFIE Robusta Locoprijzen Rotterdam per 1/2 K.G.		THEE Af. N.-I. theev. A'dam gem. pr. Java- en Suma- trathee p. 1/2 KG.		Indexcijfer v/h. Centr. B. v. d. Stat., herleid van 1913=100 tot 1925=100		Indexcijfer van The Economist, herleid 1927=100 tot 1925=100	
£	%	\$ cts.	%	pence	%	pence	%	Sh.	%	fl.	%	cts.	%	cts.	%	100,0	%	100,0	%
261.17/-	100,0	23,25	100,0	55,00	100,0	29,50	100,0	2/11,625	100,0	18,75	100,0	61,375	100,0	84,5	100,0	100,0		100,0	
290.17/6	111,1	17,55	75,5	47,25	85,9	24,75	83,9	2/-	67,4	17,50	93,3	55,375	90,2	94,25	111,5	93,2		92,9	
290.4/-	110,8	17,50	75,3	48,50	88,2	26,50	89,8	1/6,375	51,6	19,12 ⁶	102,0	46,875	76,4	82,75	97,9	95,4		89,5	
227.5/-	86,8	20,00	86,0	51,50	93,6	30,50	103,4	-10,75	30,2	15,85	84,5	49,625	80,9	75,25	84,1	96,4		87,6	
203.15/6	77,8	19,15	82,4	39,-	70,9	25,25	85,6	-10,25	28,8	13,-	69,3	50,75	82,7	69,25	82,0	91,5		82,6	
255.1/-	97,4	19,25	82,8	53,00	96,4	29,75	100,8	1/7,25	54,0	17,37 ⁶	92,7	46	74,9	84,5	100,0	98,7		87,9	
233.10/6	89,2	18,35	78,9	54,75	99,5	31,75	107,6	1/3,75	44,2	16,75	89,3	46	74,9	79,5	94,1	96,8		87,9	
233.17/6	89,3	19,35	83,2	55,00	100,0	33,25	112,5	1/0,75	35,8	16,87 ⁶	90,0	47	76,6	79	93,5	98,1		89,2	
234.6/-	89,5	20,65	88,8	54,50	99,1	33,00	111,9	-9/375	26,3	16,87 ⁶	90,0	47	76,6	74,25	87,9	98,7		90,5	
230.13/-	88,1	21,55	92,7	54,25	98,6	32,25	109,3	-9	25,3	16,62 ⁶	88,7	48,25	78,6	78,25	92,6	98,1		91,2	
218.8/6	83,4	21,35	91,8	55,50	100,9	31,75	107,6	-9/25	26,0	15,75	84,0	49	79,8	73,25	86,7	98,7		88,8	
211.19/-	80,9	21,75	93,5	53,00	96,4	31,25	105,9	-9/25	26,0	15,50	82,7	49,875	81,3	71,25	84,3	95,5		89,2	
211.18/-	80,9	19,30	83,0	51,75	94,1	30,00	101,7	-9/25	26,0	16,00	85,3	51,875	84,5	67,75	80,1	92,9		86,6	
214.7/6	81,9	18,55	79,8	47,00	85,5	29,00	98,3	-8/5	23,9	15,87 ⁶	84,7	52,75	86,0	70,25	83,1	95,8		85,4	
221.19/-	84,8	19,45	83,7	46,25	84,1	27,25	92,4	-8/8	24,7	14,62 ⁶	78,0	53	86,4	73	86,4	94,2		80,1	
232.10/6	88,8	19,90	85,6	47,25	85,9	27,50	93,2	-8/625	24,2	14,00	74,7	53	86,4	75,75	89,6	95,5		85,1	
228.8/-	87,2	20,45	88,0	46,25	84,1	28,00	94,9	-8/5	23,9	13,92 ⁶	74,3	51,75	84,3	76,5	90,5	95,5		84,8	
222.7/6	84,9	20,20	86,9	46,75	85,0	28,75	97,3	-9/875	27,9	13,77 ⁶	73,5	53,125	86,6	77,25	91,4	94,2		84,6	
222.11/-	85,0	20,10	86,5	44,25	80,5	27,75	94,1	1/-	33,7	13,37 ⁶	71,3	54	88,0	74,25	87,9	94,2		85,4	
221.0/6	84,4	21,25	91,4	44,00	80,0	27,50	93,2	1/0,125	34,0	13,50	72,0	54	88,0	72,75	86,1	94,8		85,8	
207.5/6	79,2	20,45	88,0	43,25	78,6	27,25	92,4	-10,5	29,5	13,37 ⁶	71,3	54	88,0	74,25	87,0	92,9		83,9	
197.5/6	75,3	19,40	83,4	41,50	75,5	26,25	89,0	-10,875	30,5	12,25	65,3	54	88,0	73,50	87,0	91,6		81,7	
200.5/-	76,5	18,75	80,6	40,00	72,7	25,75	87,3	-10,625	29,8	12,00	64,0	54	88,0	69,50	82,2	91,0		81,9	
209.5/6	79,9	18,65	80,2	38,75	70,5	24,75	83,9	-11	30,9	13,42 ⁶	71,6	54	88,0	68,50	81,1	91,0		83,7	
210.11/-	80,4	18,60	80,0	37,00	67,3	24,00	81,4	-10,5	29,5	13,00	69,3	53,50	87,2	64	75,6	91,6		83,6	
205.5/6	78,4	18,90	81,3	34,25	62,3	23,75	80,5	-10,125	28,4	13,47 ⁶	71,9	51,75	84,3	64	75,6	91,0		82,0	
188.9/6	72,0	18,45	79,4	32,50	59,1	22,50	76,3	-9,625	27,0	13,30	70,9	48,50	79,0	66	78,1	90,3		80,5	
182.-/6	69,5	17,50	75,3	34,25	62,3	23,00	78,0	-8,125	22,8	12,50	66,7	41,75	68,0	66,50	78,7	88,4		78,8	
178.18/6	68,3	17,25	74,2	31,25	56,8	21,25	72,0	-8	22,5	12,07 ⁶	64,4	36,75	59,9	60,75	71,8	87,1		78,8	
174.13/-	66,7	17,15	73,8	29,50	53,6	19,25	65,3	-7/375	20,7	11,67 ⁶	62,3	35	57,0	60,50	71,6	84,5		76,9	
174.4/-	66,5	15,45	66,4	28,50	51,8	17,75	60,2	-8	22,5	11,40	60,8	35	57,0	58,25	68,9	81,3		75,2	
165.18/-	63,4	15,20	65,4	26,25	47,7	16,50	55,9	-7,625	21,4	10,70	57,1	35	57,0	62,25	73,7	78,7		74,2	
161.17/6	61,8	16,45	70,8	27,25	49,5	17,25	58,5	-7/375	20,7	10,55	56,3	35	57,0	59,50	70,4	78,7		72,8	
145.-/-	55,4	16,50	71,0	28,75	52,3	18,00	61,0	-6,875	19,3	9,80	52,3	34,75	56,6	58	68,6	76,1		72,0	
36.4/6	52,0	14,50	62,4	27,75	50,5	17,50	59,3	-6,125	17,2	9,77 ⁶	52,1	33	53,8	58	68,6	76,1		70,4	
34.17/6	51,5	13,10	56,3	27,00	49,1	16,75	56,8	-5,625	15,8	9,27 ⁶	49,5	31,50	51,3	55,50	65,7	74,2		69,3	
35.5/6	51,7	11,95	51,4	27,25	49,5	16,50	55,9	-4,875	13,8	8,50	45,3	29,50	48,1	55,25	65,4	73,5		67,9	
32.6/-	50,5	11,-	47,3	27,00	49,1	15,75	53,4	-4,125	11,6	7,97 ⁶	42,5	28,25	46,0	59,50	70,4	72,3		65,4	
24.13/6	47,6	10,50 ⁶	45,2 ⁸	25,00 ⁹	45,5 ⁹	15,00 ⁹	50,8 ⁹	-3,875	10,9	7,5	41,3	29	47,3	46,0	47,3				
13.12/6	43,4	10,30 ⁷	44,3 ⁷	-	-	-	-	-13,8125	10,7	7,0	45,3	29	47,3	46,0	47,3				
14.12/6	43,8	10,20 ⁸	43,9 ⁸	24,25 ¹⁰	44,1 ¹⁰	14,50 ¹⁰	49,2 ¹⁰	-4	11,2	8,75	46,7	29	47,3	46,0	47,3				

1) huidige officieele noteringswijze (Jan. 1928); vanaf 16 Dec. 1929 74/5 K.G. Hongaarsche; vanaf 26 Mei 1930 Z.-Russische. 2) = Malting vóór de invoering van de huidige offic. not. wijze (Jan. 1928). 3) Jaar- en maandgem. afger. op 1/8 pence. 4) Notering Schotland 60/- 5) 3 Oct. 6) 10 Oct. 7) 17 Oct. 8) 2 Oct. 9) 16 Oct. 10) 9 Oct.

October-verschepping, 29 ct. allés per $\frac{1}{2}$ K.G., cif, uitgeleverd gewicht, netto contant.

De slot-noteringen te New-York van het aldaar geldende gemengd contract (basis Rio No. 7) waren:

	Dec.	Maart	Mei	Sept.
20 Oct.	\$ 7,50	\$ 6,01	\$ 5,75	\$ 5,55
10 "	" 7,10	" 6,20	" 5,91	" 5,70
6 "	" 6,35	" 5,57	" 5,35	" 5,24
29 Sept.	" 7,03	" 6,44	" 6,27	" 6,01

Rotterdam, 21 October 1930.

THEE.

De Java- en Sumatra-theeën waren in de afgelopen week vrijwel onveranderd in prijs, met uitzondering van superieure theeën, die eerder iets lager liepen.

Daarentegen bestond er minder vraag voor Britsch-Indische en Ceylon theeën, waarvan het prijsverloop onregelmatig was.

Voor wat de Britsch-Indische soorten betreft, valt dit voor een deel toe te schrijven aan het feit, dat de theeën uit het gunstige seizoen thans grotendeels zijn verkocht en de thee, die in de laatste helft van het seizoen wordt geoogst, van mindere kwaliteit pleegt te zijn. De prijsteruggang bedroeg ca. $\frac{1}{2}$ -1 d.

In de veiling te Calcutta was het prijsverloop tamelijk vast.

Volgens bericht van de Vereeniging voor de Thee-cultuur in N.-I. bedroeg de Augustus-uitvoer van Japan 1,6 miljoen KG. tegen 2,5 miljoen KG. in 1929, terwijl Sumatra gedurende September van Oost- en Westkust tezamen 680.000 KG. uitvoerde tegen 839.000 KG. in 1929.

Wederom publiceerde bovengenoemde. Vereeniging de statistiek van den wereld-uitvoer van thee (behalve uit China) gedurende Januari-Augustus. Het totaal bedroeg 220 miljoen KG. tegen 227 mill. KG. verleden jaar. Noordelijk Britsch-Indië voerde bijna evenveel uit als verleden jaar; Zuidelijk Britsch-Indië, Ceylon en Java elk ca. 2 miljoen KG. minder en Sumatra $\frac{1}{2}$ miljoen KG. meer.

De aanvoer in Groot-Brittannië en Noord-Ierland bedroeg gedurende September 54,9 miljoen lbs. tegen 56 miljoen in 1929; de uitvoer, ten bedrage van 6,4 miljoen lbs., was ongeveer even groot als verleden jaar. Gedurende het tijdvak 1 Januari-30 September bedroeg de aanvoer 360 miljoen lbs. (v. j. 368 miljoen) en de uitvoer 65 miljoen lbs. (v. j. 61 miljoen).

Ten slotte zijn van belang de cijfers van Nederland, bewerkt door het Secretariaat van bovengenoemde Vereeniging naar gegevens van het Centraal Bureau voor de Statistiek.

Zoo bedroeg de aanvoer in Nederland gedurende September 1,2 miljoen K.G. (v. j. 1,2 miljoen); de invoer tot verbruik 899.000 KG. (v.j. 891.000) en de uitvoer 936.000 KG. (v. j. 617.000).

Gedurende 1 Januari tot 30 September bedroeg de aanvoer 15,5 miljoen KG. (v.j. 14,2 miljoen); de invoer tot verbruik 8,4 miljoen KG. (v.j. 8,1 miljoen) en de uitvoer 6,4 miljoen (v. j. 6 miljoen).
Amsterdam, 20 October 1930.

STEENKOLEN.

Naar luidt van mededeelingen uit het Rijnsch-Westfaalsche kolengebied is men er op uit van 1 Januari a.s. af door geleidelijke verlaging van de loonen tot een vermindering van den kostprijs te geraken. De op deze wijze bereikte besparing zou onmiddellijk uitdrukking vinden in den verkoopprijs der kolen. Verder werkt ook de wensch om den grooten voorraad, thans aan de mijnen opgeslagen, van de hand te zetten sterk in de richting van een verlaging van de prijzen, zoodat, alles bijeengenomen voor het volgend jaar met een gevoelige verlaging van de algemeene verkoopprijzen dient te worden gerekend.

In Engeland nog steeds onzekerheid omtrent de geldelijke gevolgen van de invoering van de bepalingen van de Coal Mines Bill.

De prijzen zijn:

Northumberland Ongezeefde	/ 9,50
Durham Ongezeefde	" 9,80
Cardiff 2/3 large 1/3 smalls	" 12,50
Schotsche Gezeefde (Prime Lothians)	" 9,25
Yorkshire gewasschen Singles	" 9,75
Westfaalsche Veförder	" 12,35
" Vlamstukken I	" 13,50
" Smeenootjes	" 13,—
" Gasvlamförder	" 12,25
" Gietcokes	" 16,50
Hollandsche Eierbriketten	" 15,50
alles per ton van 1.000 KG. franco station Rotterdam/A'dam.	
Ongezeefde bunkerkolen f.o.b. Rotterdam/Amsterdam	/ 11,35. Markt prijshoudend.
21 October 1930.	

IJZER.

De exportmarkt voor ruwijzer is bij voortdoring zwak gestemd. Lux 3, dat in de afgelopen veertien dagen met $\frac{1}{2}$ sh. tot 58/6 fot Grangemouth daalde, wordt thans op de Schotsche markt tegen 57/6 fot aangeboden. Het Cleveland product is zoo goed als geheel van de Schotsche en de buitenlandse markt verdwenen en ondervindt zelfs aan de Tees de concurrentie van Lux 3.

Ook de staalmarkt blijft zeer onbevredigend. De dalende tendenz van de prijzen zette zich in de beide afgelopen weken voort. In geen jaren hebben de prijzen zulk een laag niveau bereikt als thans.

VRACHTENMARKT.

Grain van Noord-Amerika. Er viel op deze markt geen verbetering te constateeren. De eenige afsluiting betrof een volle lading van 37.000 qtrs. per begin November van Montreal naar Antwerpen en/of Rotterdam tegen \$ 0,07 $\frac{1}{2}$ naar één en \$ 0,08 naar beide havens. Ofschoon het einde van het seizoen nadert, is er momenteel slechts één order aan de markt naar de Middellandsche Zee tegen \$ 0,10—\$ 0,10 $\frac{1}{2}$ per einde October/begin November, waarvoor 1/6 d. per qtr. in uitzicht gesteld wordt.

Van de *Northern Range* kunnen bevrachters misschien een boot van gemiddelde grootte per December naar Antwerpen tegen \$ 0,08 opnemen, terwijl van *St. John* (N.B.) misschien een lading naar de Middellandsche Zee per eind November/December aan de markt komt tegen \$ 0,10 $\frac{1}{2}$ à \$ 0,11.

Noord-Pacific. De vraag naar scheepsruimte was wederom gering. Aan het einde der voorafgaande week werd een schip van 7500 ton lading per 15/11—10/12 van Vancouver naar U.K./Continent tegen 22/- bevracht, met de optie Antwerpen en Rotterdam tegen hetzelfde cijfer. Deze boot gaat in ballast van de St. Laurence naar Vancouver. Op deze basis worden verdere booten aangeboden, maar het is zeer moeilijk tot zaken te komen.

La Plata. Deze markt werd gedurende de laatste dagen veel kalmer. De vrachten konden zich tengevolge van het groote aantal prompte booten niet handhaven en liepen van de Bovenrivier naar U.K./Continent op 15/- voor handige en op 14/3 voor booten van ca. 6200 ton terug.

Salpeter van Chili. Door de slechts matige belangstelling van bevrachters in scheepsruimte, alsmede door den achteruitgang der thuisvrachten van de La Plata, werden ook de vrachten van Chili flauwer. Twee November ladingen werden nog op basis van 21/- naar Bordeaux/Hamburg Range met de gebruikelijke opties afgesloten; sindsdien hebben bevrachters hunne vracht op 20/- verlaagd. Per December/Januari werd buitendien een 9000 tonner tegen 21/- met volle opties opgenomen.

Donau en Zwarte Zee. De Donau-markt was vrij levendig. Meer dan 12 booten werden tegen 14/6 à 14/9 basis Antwerpen/Hamburg Range voor October en November laden, opgenomen. Voor einde November/December was het cijfer 3 d. minder. In de Zwarte Zee afdeling was het rustig. Voor November ruimte werd 11/6 basis Continent betaald.

Middellandsche Zee. De toestand is niet beter geworden; intendeel bij het geringe aanbod van lading (in het bijzonder wat fosphaat betreft) tegenover het groote aantal onbevrachte schepen zijn de vooruitzichten alles behalve rooskleurig.

O.m. werden de volgende afsluitingen gemeld: *Eris*: Almeria Piér/Barrow 6/6, Pomaron/Antwerpen 6/6, Bona/Glasgow 6/-, Birkenhead 6/3, optie Garston 6/6, Morphou Bay/Rotterdam 11/-, Huelva/Hamburg of Harburg 6/6, Rotterdam/Antwerpen of Gent 6/6, Rieme/Gent of Duinkerken 6/6, Bordeaux 5/6, Plymouth 7/9 en Grangemouth 7/9, en *Phosphaat*: Tunis/Vlaardingen 6/10 $\frac{1}{2}$, Ipswich 9/3, Plymouth 9/- en Sfax/Sas van Gent 5/10 $\frac{1}{2}$.

Noord-Spanje. Deze markt was wederom zeer flauw. Noch bevrachters, noch reeders toonden veel belangstelling.

Kolen van het Vereen. Koninkrijk. De vraag was zeer gering tegenover het groote aanbod van tonnage en er vonden slechts weinig afsluitingen plaats. De vrachten waren flauw en naar Zuid-Amerikaansche bestemmingen liepen zij zelfs 6 d. terug.

O.m. worden de volgende afsluitingen gemeld: van Zuid-Wales naar Kopenhagen 5/-, Rouaan 3/9, Lissabon 6/4 $\frac{1}{2}$, Marseilles 6/9, Genua 6/9, Patras en/of Kalamatra 7/5, één, 7/11 beide havens, Beirouth 7/3, Port Said 6/6, Cassablanca en Kenitra 7/6, Las Palmas 7/9, Rio 11/3 en Buenos Aires 12/-.

Naar de Oostkust: Nyhamn 5/6, Sörnäs 4/7 $\frac{1}{2}$, Copenhagen 7/- (cokes), Bergen 4/-, Hamburg 3/3, Rotterdam 3/3, Antwerpen 2/3, Rouaan 3/6, Lissabon 7/3, Marseille 6/9, Genua 6/1 $\frac{1}{2}$, Bona 7/1 $\frac{1}{2}$, Buenos Aires 12/6 en Montreal en/of Three Rivers 8/-.